

GALLO
ROMEINS
MUSEVM

JAARVERSLAG

MMXXV

INHOUD

INLEIDING

Over het museum	pag. 7
-----------------	--------

1. COLLECTIE

1.1 COLLECTIEVORMING	pag. 9
1.2 COLLECTIEBEHEER	pag. 10
1.2.1 Registreren	pag. 10
<i>Nieuwe registraties</i>	pag. 10
<i>Actualisatie van bestaande registraties</i>	pag. 10
<i>Koppeling thesaurus aan LOD-bronnen</i>	pag. 10
1.2.2 Documenteren	pag. 11
1.2.3 Bewaren en conserveren	pag. 11
1.2.4 Uitlenen van collectiestukken	pag. 11
1.3 ONLINE ONTSLUITING VAN DE COLLECTIE	pag. 13
1.4 COLLECTIEONDERZOEK	pag. 15
1.4.1 Eigen onderzoek	pag. 15
<i>Focusobjecten</i>	pag. 15
<i>Romeinse schrijftabletten</i>	pag. 17
<i>Merovingische juwelen</i>	pag. 17
<i>Merovingische kralen(snoeren)</i>	pag. 17
<i>Diverse materiaalonderzoeken</i>	pag. 18
1.4.2 Onderzoek door derden	pag. 18
1.4.3 Project 'Onverwerkt verleden'	pag. 21
1.5 DISSEMINATIE VAN COLLECTIEONDERZOEK	pag. 22
1.5.1 Wetenschappelijke publicaties	pag. 22
1.5.2 Publieksgerichte publicaties en bijdragen aan tentoonstellingscatalogi	pag. 23
1.5.3 Lezingen	pag. 23
1.5.4 Blogs, podcasts en vlogs	pag. 24
1.6 VAKBIBLIOTHEEK	pag. 25

2. TENTOONSTELLINGEN

2.1 PERMANENTE TENTOONSTELLING	pag. 27
2.1.1 Huidige permanente tentoonstelling	pag. 27
<i>Optimalisaties</i>	pag. 27
<i>Uitwerking immersieve applicatie</i>	pag. 28
2.1.2 Voorbereidingen nieuwe permanente tentoonstelling	pag. 28
<i>Planning</i>	pag. 28
<i>Conceptontwikkeling</i>	pag. 28
<i>Inhoudelijke uitwerking</i>	pag. 28
<i>Objectselectie</i>	pag. 30
<i>Media en scenografie</i>	pag. 30
2.2 TIJDELIJKE TENTOONSTELLINGEN EN OPSTELLINGEN	pag. 31
2.2.1 Tijdelijke expo 'boom des levens – de evolutionaire klauterpartij van de filosofische chimpansee'	pag. 31
<i>Concept</i>	pag. 31
<i>Scenografie</i>	pag. 32
<i>Publieksfeedback</i>	pag. 32
2.2.2 Opstelling 'De oudste Tongenaren'	pag. 32
2.2.3 Tijdelijke opstelling 'Oog in oog met de prehistorie' (Mos'anne)	pag. 32

3. PUBLIEKSBEEMIDDELING

3.1 SCHOLENWERKING	pag. 34
3.1.1 Educatief aanbod	pag. 34
3.1.2 Digitaal lesmateriaal	pag. 35
3.1.3 Voorbereiding 'Museum on tour'	pag. 36
3.1.4 Specifieke educatieve projecten	pag. 36
<i>Erfgoedweken</i>	pag. 36
<i>Zomerschool LEVEL UP</i>	pag. 37
<i>FIRST® LEGO® League</i>	pag. 37
3.2 VRIJETIJDWERKING	pag. 38
3.2.1 Aanbod voor families	pag. 38
<i>Kijktocht</i>	pag. 38
<i>Vakantieprogramma's</i>	pag. 38
<i>Verjaardagsfeestje</i>	pag. 39
3.2.2 Deelname aan landelijke publieksdagen	pag. 40
<i>Erfgoeddag</i>	pag. 40
<i>Archeologiedagen</i>	pag. 40
<i>Dag van de Wetenschap</i>	pag. 40
3.2.3 Vormingscursussen	pag. 40
<i>Aan het begin van je Latijn</i>	pag. 40
<i>Archeologie voor beginners</i>	pag. 41
3.2.4 Lezingenreeks 'Sprakwater'	pag. 41
3.2.5 Kinder- en jongerenwerking	pag. 42
<i>Workshop en tijdelijke opstelling 'OH MY GOD!'</i>	pag. 42
<i>Tijdelijke opstelling 'Topstukken in lagen'</i>	pag. 42
<i>Zomerkampen Jeugd, Cultuur en Wetenschap</i>	pag. 42
<i>YOUCA Day</i>	pag. 42
<i>Samenwerking stadsbibliotheek en jeugddienst</i>	pag. 43
3.2.6 Programma's en initiatieven voor bijzondere doelgroepen	pag. 43
<i>Casa Romana</i>	pag. 43
<i>Prikkelarm bezoek</i>	pag. 44
<i>Praatgroepen 'VriendENtaal'</i>	pag. 44
3.2.7 Rondleidingen voor groepen	pag. 44
3.2.8 Evenementen	pag. 45
<i>Concertreeks 'Echo's van het Imperium'</i>	pag. 45
<i>Romeinenfestival</i>	pag. 46

4. COMMUNICATIE

4.1 OFFLINE COMMUNICATIE	pag. 48
4.1.1 Printadvertenties, radio- en televisiespots	pag. 48
4.1.2 Drukwerk – affiches, flyers en brochures	pag. 49
4.1.3 Perscommunicatie en media-aandacht	pag. 49
4.2 DIGITALE COMMUNICATIE	pag. 54
4.2.1 Website	pag. 54
4.2.2 Sociale media – Facebook en Instagram	pag. 55
4.2.3 Nieuwsbrieven en mailings	pag. 57
4.2.4 Online advertenties	pag. 58
4.2.5 Blog en podcast 'De oudheid is overal!'	pag. 59
4.3 PROMOTIONELE EVENEMENTEN EN PARTNERSCHAPPEN	pag. 61
4.3.1 Media-opnames (radio, televisie, podcasts)	pag. 61
<i>Radio 1 – #weetikveel</i>	pag. 61
<i>Tussen Kunst en Kitsch</i>	pag. 61
<i>Podcast De ArcheoToog</i>	pag. 61
4.3.2 Partnerschappen	pag. 61

5. ZAKELIJK BEHEER

5.1 GEBOUW EN BEVEILIGING	pag. 64
5.1.1 Gebouwtechnisch beheer	pag. 64
5.1.2 Voorbereiding toekomstige renovatietrajecten	pag. 64
5.1.3 Veiligheid en beveiliging	pag. 64
5.2 ECOLOGISCHE DUURZAAMHEID	pag. 65
5.2.1 Ledverlichting	pag. 65
5.2.2 Hergebruik van tentoonstellingsmeubilair	pag. 65
5.3 MEDEWERKERS	pag. 66
5.3.1 Eigen medewerkers	pag. 66
<i>Personeelsbestand</i>	pag. 66
<i>Lidmaatschappen en netwerking</i>	pag. 67
<i>Professionalisering en leermomenten</i>	pag. 67
<i>Interne communicatie</i>	pag. 69
<i>Teamontwikkeling</i>	pag. 70
5.3.2 Vrijwilligers	pag. 70
5.3.3 Gidsen	pag. 71
5.4 INTERNE ORGANISATIE	pag. 72
5.4.1 Overleg- en beslissingsstructuren	pag. 72
5.4.2 Digitalisering van administratieve processen en informatiebeheer	pag. 73
5.4.3 Beleidsparticipatie	pag. 73
<i>Adviesgroepen</i>	pag. 73
<i>Ad-hocadviesinwinning</i>	pag. 75
5.4.4 Kwaliteits- en tevredenheidsmonitoring	pag. 75
5.5 MUSEUMSHOP EN MUSEUMCAFE	pag. 76
5.5.1 Museumshop	pag. 76
5.5.2 Museumcafé	pag. 77
5.6 BEZOEKERSCIJFERS	pag. 78
5.7 FINANCIËN	pag. 81
5.7.1 Toegangsprijzen	pag. 81
5.7.2 Inkomsten en uitgaven	pag. 82

6. DIENSTVERLENING EN KENNISDELING

6.1 DIENSTVERLENING	pag. 88
6.1.1 Infopunt Archeologie	pag. 88
6.1.2 Inhoudelijke ondersteuning strip Ambiorix	pag. 88
6.1.3 Stageplaatsen	pag. 89
6.1.4 Ter beschikking stellen van ruimtes en materiaal	pag. 90
6.1.5 Andere	pag. 90
6.2 KENNISDELING	pag. 91
6.2.1 Presentaties en ontvangsten	pag. 91
6.2.2 Hosten van archeologische congressen	pag. 92
<i>Metaaltijdendag</i>	pag. 92
<i>Romeinendag</i>	pag. 92
<i>BNA-dagen</i>	pag. 92
6.2.3 Collegagroep 'Musea met een archeologische collectie'	pag. 92

BIJLAGEN

1 – colofon 'boom des levens'	pag. 95
2 – campagnebeeld 'boom des levens'	pag. 97
3 – campagnebeeld 'Echo's van het Imperium'	pag. 98
4 – programmaboekje 'Echo's van het Imperium'	pag. 99
5 – 'composer's note' – toelichting van de componist bij <i>Atuatuca</i> , een symfonisch gedicht	pag. 118
6 – campagnebeeld Romeinenfestival 2025	pag. 122
7 – programmatie en grondplan Romeinenfestival 2025	pag. 123
8 – organogram medewerkers 2025	pag. 124
9 – overzicht bezoekersstatistieken 2025	pag. 125

Dit jaarverslag biedt een overzicht van de werking van het Gallo-Romeins Museum in 2025. De structuur van het document weerspiegelt die van het museum zelf, met vier hoofdafdelingen: **Collectie, Tentoonstellingen, Publieksbemiddeling en Zakelijk Beheer.**

Daarnaast is er een hoofdstuk gewijd aan **Communicatie** en een aan **Dienstverlening en Kennisdeling.**

INLEIDING – OVER HET MUSEUM

Het Gallo-Romeins Museum bestaat sinds 1954. Het groeide uit tot het grootste en bekendste archeologisch museum in Vlaanderen, door de Vlaamse Gemeenschap ingedeeld op landelijk niveau. Niet toevallig ligt het in de oudste stad van het land, door de Romeinen gesticht rond 10 v.Chr.

Het museum werd decennialang beheerd door de provincie Limburg. Die investeerde in de werking en infrastructuur, met ook omvangrijke verbouwingen in 1994 en 2009. In 2011 werd het museum bekroond met de titel 'Europees Museum van het Jaar', als enige in België tot nog toe. Sinds 2018 is Stad Tongeren-Borgloon de inrichtende macht. Er wordt gewerkt conform een subsidieovereenkomst, gesloten tussen Tongeren-Borgloon en de Vlaamse Gemeenschap, in het kader van het Cultureelerfgoeddecreet (periode 2024-2028).

Het museum verzamelt, onderzoekt en presenteert door de mens vervaardigde, bewerkte en gebruikte voorwerpen uit de prehistorie, Romeinse tijd en vroege middeleeuwen. Samen schetsen ze een relatief compleet beeld van de opeenvolgende samenlevingen in de regio, van 500.000 jaar geleden tot 900 n.Chr. De gestaag groeiende collectie bevat heel wat stukken die uniek zijn voor België.

De belangrijkste deelcollectie dateert uit de Romeinse tijd. Tongeren was in de eerste eeuwen na Christus de hoofdplaats van een omvangrijk bestuursdistrict: de civitas Tungrorum. Die omvatte onder meer het hele oosten van wat nu België is. Uit het in Vlaanderen liggend deel van dat gebied verzamelt het museum voorwerpen, niet alleen uit de Romeinse periode, maar ook uit de prehistorie en vroege middeleeuwen.

Wetenschappelijke betrouwbaarheid is een fundament van de werking van het Gallo-Romeins Museum. Het museum doet zelf aan onderzoek en heeft een omvangrijk netwerk van externe onderzoekers met wie het intensief samenwerkt om zijn collectie en de historische contexten van de objecten te bestuderen, documenteren en duiden.

Het museum geniet veel waardering voor zijn publieksvriendelijke tijdelijke exposities over onderwerpen uit de prehistorie, Romeinse tijd en vroege middeleeuwen, met topstukken uit toonaangevende Europese musea. Vaak leggen we linken met de huidige samenleving, en geregeld maken we cross-overs met hedendaagse (beeldende) kunst, ook in de permanente tentoonstelling.

Andere kernelementen van het Gallo-Romeins Museum zijn de sterk uitgebouwde scholenwerking, de organisatie van lezingen met gerenommeerde sprekers, de deelname aan landelijke publieksdagen zoals Erfgoeddag en Archeologiedagen, en ook de programmatie van diverse activiteiten voor families met kinderen en voor jongeren. Die laatste hebben vaak een participatief karakter.

Met deze totaalaanpak bereikt het Gallo-Romeins Museum, als een van Limburgs belangrijkste cultuurtoeristische trekpleisters, jaarlijks tot 100.000 bezoekers. Die komen uit Limburg en de aangrenzende Vlaamse provincies, maar ook uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Wallonië (provincie Luik), Nederland (provincie Limburg) en Duitsland (regio Aken).

I

collectie

1.1 COLLECTIEVORMING

Het Gallo-Romeins Museum beschikt over de rijkste archeologische collectie van Vlaanderen. De collectiestukken zijn bodemvondsten uit Limburg, Antwerpen en oostelijk Vlaams-Brabant. Dat gebied – Vlaanderen ten oosten van de Schelde en de Dijle – stemt overeen met het Vlaamse deel van de civitas Tungrorum, waarvan Tongeren in de Romeinse tijd de hoofdstad was. Onze belangrijkste deelcollectie dateert uit de Gallo-Romeinse periode (57 v.Chr. tot 486 n.Chr.). Daarnaast beheren we ook collecties uit de prehistorie (steen-, brons- en ijzertijd) en de vroege middeleeuwen. De verzameling bevat voorwerpen – voornamelijk gebruiksvoorwerpen – van zowat alle cultuurgroepen die tussen ca. 500.000 jaar geleden en 900 n.Chr. in onze regio sporen hebben nagelaten.

In 2025 voegde het Gallo-Romeins Museum een topstuk toe aan zijn collectie: een uniek paar gouden sieraden van 4400 à 4200 jaar oud, toegeschreven aan de zogenoemde klokbekercultuur. De sieraden kwamen in 2014 aan de oppervlakte in Baal (Tremelo, Vl.-Br.) en dateren uit het finaalneolithicum, de overgangperiode van de steentijd naar de bronstijd.

Hoe de objecten precies in onze regio terecht kwamen, weten we niet, maar bijna identieke sieraden zijn aangetroffen in klokbekergraven nabij Stonehenge (VK). Over heel Europa hadden mensen van de zogenaamde bekerculturen contact met elkaar. Ze wisselden sieraden en andere prestigevoorwerpen uit die getuigen van een opmerkelijke verbondenheid in het toenmalige Europa.

Het zijn, voor zover bekend, de oudste metalen voorwerpen die ooit in België zijn gevonden. Mede daarom werden ze in januari 2025 opgenomen in de Vlaamse Topstukkenlijst. De Vlaamse Gemeenschap verwierf de stukken in 2024 en gaf ze in september 2025 voor onbepaalde duur in bruikleen aan het Gallo-Romeins Museum.

Overzicht collecties verworven (in bruikleen) in 2025

Object(ensemble)	Verwerving	Inventarisnummer(s)
Paar gouden sieraden uit Baal (steentijd)	Bruikleen	CJM.001

1.2 COLLECTIEBEHEER

We bewaren de collectie in vier interne depotruimtes: een algemeen depot, twee depots voor metaal en een depot voor frescofragmenten en organisch materiaal. Daarnaast beschikken we op het Tongerse industrieterrein Overhaem over een extern depot voor zwaar steenmateriaal en minder frequent geconsulteerde opgravingsensembles. De meest kwetsbare objecten – metaal, organisch materiaal en frescofragmenten – bewaren we in geklimatiseerde depotruimtes en vitrines. In alle ruimtes met collectiestukken – tentoonstellingszalen, depots en onderzoekslokalen – monitoren we de temperatuur en de relatieve luchtvochtigheid.

Het Gallo-Romeins Museum werkt continu aan de registratie en documentatie van de collectie in het collectiebeheersysteem TMS. Sinds een tiental jaar fotograferen we de collectiestukken in hoge resolutie in een vast format. We streven ernaar om op termijn alle presentatiewaardige objecten uit onze collectie (opnieuw) te fotograferen.

Het Gallo-Romeins Museum leent ook geregeld collectiestukken uit voor presentatie elders, zowel in permanente als tijdelijke tentoonstellingen.

1.2.1 Registreren

Nieuwe registraties

In 2025 inventariseerde het Gallo-Romeins Museum ruim 320 bijkomende voorwerpen in het collectiebeheersysteem. Het gaat deels om voorheen ongeregistreerde stukken uit de eigen collectie, deels om objecten uit externe collecties die mogelijk in aanmerking komen voor bruiklenen in het kader van de toekomstige nieuwe permanente tentoonstelling (zie 2.1.2).

Actualisatie van bestaande registraties

We werkten verder aan de verbetering van bestaande objectrecords, onder meer om de kwaliteit van onze online collectie-ontsluiting te verhogen (zie 1.3). Zo verzorgden we de diepteregistratie van onze verzameling (voornamelijk) Romeinse slijpstenen, op basis van een doctoraatsonderzoek van enkele jaren geleden (100 objectrecords).

We namen in 2025, na een onderbreking van twee jaar, ook het registratie- en ontsluitingsproject van onze ruim 6700 Romeinse munten opnieuw op. Dit project werd gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap. De munten werden in 2020-2021 gefotografeerd, ongeveer 4000 exemplaren werden wetenschappelijk gedetermineerd door een muntenspecialist. Voor de overige munten liet de bewaringstoestand een determinatie niet toe.

Sinds 2023 ontsluiten we 1055 munten onder de vorm van 'linked open data' (LOD) (zie 1.3). Om ook de resterende ca. 3000 gedetermineerde munten online te kunnen ontsluiten, moesten we de geregistreerde afmetingen (gewicht, diameter en stempelpositie) van drie kwart van het totale aantal munten verifiëren.

Eind 2025 was dat gebeurd voor twee derde van de munten. Verder moeten we ook nog de vindplaats verifiëren van ongeveer de helft van deze collectie.

Koppeling thesaurus aan LOD-bronnen

We gingen in 2025 verder met het koppelen van onze thesaurus aan LOD-bronnen.

De termen uit de lijsten 'contexten', 'cultuurgroepen', 'periodes' en 'technieken' werden gekoppeld aan de overeenkomstige termen in de Art & Architecture Thesaurus (AAT). Eerder gebeurde dit al voor de lijsten 'materialen' en 'objectnamen'. Voortaan kunnen we al onze collectiegegevens dus naar LOD platformen exporteren. Voorheen was dat enkel mogelijk voor de Romeinse munten (zie 1.3).

1.2.2 Documenteren

Sinds 2024 concentreren we onze inspanningen op het vlak van fotografie op presentatiewaardige voorwerpen uit onze depots die nog niet volgens ons huidige format zijn gefotografeerd. In 2025 voltooiden we zo de fotografie van onze Merovingische collectie. We fotografeerden in het bijzonder de kleinere metalen voorwerpen (onder meer gordelementen, lanspunten en bijlen), de glazen kralen, het glazen vaatwerk en het aardewerk uit die collectie (ca. 1880 foto's in 2025).

Daarnaast fotografeerden we een grote variëteit aan collectiestukken uit de prehistorie en de Romeinse periode die in aanmerking komen voor onze (toekomstige) nieuwe permanente tentoonstelling (zie 2.1.2). Binnen die groep (ca. 2400 foto's) is vooral onze deelcollectie Romeinse olielampjes vermeldenswaardig (ca. 820 foto's). Alle nieuwe objectfoto's koppelden we telkens aan de overeenkomstige objectrecords in TMS.

Net als de voorbije jaren archiveerden we in 2025 ook een beperkt aantal andere aan de collectie gerelateerde digitale archiefbestanden in ons collectiebeheersysteem.

Overzicht toegevoegde mediarecords collectiedocumentatie in TMS – 2025

Media	Aantal
Foto's	4278
Kaarten/opgravingsplannen	2
Publicaties	5
Onderzoeksrapporten	1

1.2.3 Bewaren en conserveren

Eind 2024 richtten we in het museum een nieuwe algemene depotruimte in. In het voorjaar van 2025 voltooiden we de interne verhuisoperatie van de collectie naar die ruimte. In de nieuwe depotruimte bewaren we voorwerpen uit aardewerk, steen en glas die zich voorheen in twee andere depotruimtes bevonden die te kampen hadden met een vochtprobleem.

1.2.4 Uitlenen van collectiestukken

In 2025 verlengden we onze lopende langdurige bruiklenen aan een tiental Vlaamse, Waalse en Nederlandse erfgoedinstellingen.

Daarnaast verleenden we in 2025 onze medewerking aan verschillende tijdelijke tentoonstellingen in binnen- en buitenland. We leenden belangrijke collectiestukken uit aan het Museum Zitadelle Jülich (DE) voor een reizende tentoonstelling over Romeins schrift in de Euregio Maas-Rijn, die in 2024 ook in Aken (DE) te zien was.

Overzicht langdurige bruiklenen België – 2025

Bruikleennemer	Aantal objecten
Museum van het Kamp van Beverlo (Leopoldsburg)	56
Speelgoedmuseum (Mechelen)	12
Crypte van de abdij van Sint-Truiden	8
Het Stadsmus (Hasselt)	2
Museum De Kelder (Tessenderlo-Ham)	1
Erfgoedhuis Hof ter Welle (Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht)	1
Musée des Celtes (Libramont)	1
Musée archéologique de Namur	1

Overzicht langdurige bruiklenen internationaal – 2025

Bruikleennemer	Aantal objecten
Natuurmuseum Brabant (Tilburg, NL)	4
Limburgs Museum (Venlo, NL)	2

Overzicht bruiklenen tijdelijke tentoonstellingen België – 2025

Bruikleennemer	Tentoonstelling/aanleiding	Aantal objecten	Van	Tot
Provinciaal Archeocentrum Velzeke	OMG! Op stap met Romeinse goden	5	21/06/25	30/09/26
Studentenkring ALFA (KU Leuven)	Romanisering in de Lage Landen	5	26/05/25	16/06/25
Huis van de Mechelse archeologie	Verloren spel. Archeologisch speelgoed uit de ondergrond	7	27/04/25	25/05/25
Kunsthof Mechelen	eye below ear	1	22/03/25	08/06/25

Overzicht bruiklenen tijdelijke tentoonstellingen internationaal – 2025

Bruikleennemer	Tentoonstelling/aanleiding	Aantal objecten	Van	Tot
Museum Zitadelle Jülich (DE)	Wer schreibt, der bleibt!	20	01/04/25	01/12/25

1.3 ONLINE ONTSLUITING VAN DE COLLECTIE

Het Gallo-Romeins Museum ontsluit zijn collectiestukken online via de eigen collectiesite Exploratorium, de Vlaamse beeldbank Art in Flanders, de Wikimedia-platformen Wikidata en Wikimedia Commons en de Nomisma platformen CRRO en OCRE. We streven ernaar de presentatiewaardige voorwerpen uit onze collectie zo breed mogelijk te ontsluiten, onder de vorm van zo open mogelijke data.

In 2025 richtten we onze inspanningen op de verdere uitbouw en verbetering van onze eigen collectiesite Exploratorium. Daar ontsluiten we de belangrijkste en interessantste voorwerpen uit onze collectie onder de noemer 'topstukken'. De 159 topstukken voorzien we van toelichting over hun functie en gebruik, aangevuld met situeringskaartjes die tonen waar ze gemaakt en gevonden zijn. We voegden zeven nieuwe topstukken toe en herschreven de teksten van vijf andere op basis van de resultaten van het 'focusobjectenonderzoek' (zie 1.4.1).

Naast deze topstukken ontsluiten we via Exploratorium ook andere presentatiewaardige voorwerpen, in totaal 6893. Daarvan voegden we er 128 toe in 2025. Voor elk van deze voorwerpen bieden we basisinformatie en minstens één foto aan. Bij honderden objecten vervingen we oudere foto's door nieuwe, kwalitatief betere beelden in een visueel uniforme stijl (zie 1.2.1).

In de loop van 2025 werd de Vlaamse erfgoedbank Erfgoedplus stopgezet. Onze collectiestukken zijn niet langer raadpleegbaar via dat platform, noch via het Europese erfgoedportaal Europeana Collections dat aan Erfgoedplus was gekoppeld. Instellingen zoals de onze, die hun collectiegegevens vanuit een eigen collectiebeheersysteem naar Erfgoedplus.be exporteerden, kunnen ten vroegste eind 2026 instappen in de nieuwe erfgoedbank. We volgen de ontwikkelingen rond dit Vlaamse erfgoedportaal verder op en zullen onderzoeken welke mogelijkheden de Erfgoedbank biedt om de ontsluiting van onze collectie te verbeteren of te verruimen.

Overzicht 'topstukken' Exploratorium – toegevoegd of geüpdatet in 2025

Object(ensemble)	Inventarisnummer(s)
Vuistbijl in silex uit Kesselt (steentijd)	GRM 19169
Keilmesser in silex uit 's-Gravenvoeren (steentijd)	GRM 18773
Trapeziumspits in kwartsiet uit Lommel (steentijd)	GRM 10814
Kling met sikkelglans in silex uit Vlijtingen (steentijd)	K38.43
Viergodensteen in kalksteen uit Tongeren (Romeins)	GRM 19907
Jupitergigantenbeeld in kalksteen uit Tongeren (Romeins)	69.A.1
Beeldje van Amor en Psyche uit Tongeren (Romeins)	2028
Beeldje van een matrona uit Tongeren (Romeins)	2030
Spreukbeker in aardewerk uit Tongeren (Romeins)	67.A.1
Drieknoppenfibula in verguld brons uit Koninksem (Romeins)	74.A.35
Aardewerkscherf met militaire graffito uit Tongeren (Romeins)	GRM 11345
Versierde gesp in ijzer uit Rosmeer (vroegmiddeleeuws)	76.C.229

Overzicht objecten Exploratorium – stand van zaken eind 2025

	Aantal
Topstukken	159
Alle objecten	6893

Overzicht gebruik(ers) Exploratorium – 2025

	Aantal
Unieke bezoekers	4700
Bezoekerssessies	6800
Paginaweergaven	24.000

Overzicht objecten Art in Flanders – stand van zaken eind 2025

	Aantal
Objecten	152

Overzicht objecten Wikimedia – stand van zaken eind 2025

	Aantal
Objecten	141

Overzicht munten Nomisma – stand van zaken eind 2025

Nomisma-website	Aantal
CRRO	10
OCRE	1045

1.4 COLLECTIEONDERZOEK

Het Gallo-Romeins Museum doet continu onderzoek naar of gerelateerd aan de collectie. Geregeld initiëren we onderzoeksprojecten, soms grootschalig en gekenmerkt door een multidisciplinaire aanpak. Momenteel lopen er verschillende onderzoeksinitiatieven in het kader van de voorbereiding van de nieuwe permanente tentoonstelling.

Onze collectiestukken maken ook regelmatig deel uit van grotere nationale en internationale onderzoeksinitiatieven. We faciliteren deze studies en delen onze expertise en objectgegevens met de betrokken onderzoekers. Daarnaast bieden we actief potentiële thesisonderwerpen aan voor studenten archeologie. Nieuwe onderzoeksresultaten registreren we steeds in ons collectiebeheersysteem TMS, met het oog op verdere ontsluiting.

1.4.1 Eigen onderzoek

Focusobjecten

Ter voorbereiding van een nieuwe permanente tentoonstelling (zie 2.1.2) startte het Gallo-Romeins Museum in 2021 een project om zijn 'focusobjecten' uitgebreid te documenteren. Het gaat om stukken uit onze collectie die zich het best lenen om het verhaal van de menselijke bewoning in onze regio te vertellen: voorwerpen met een groot verhalend potentieel. Deze focusobjecten documenteren we aan de hand van diepgaand literatuuronderzoek, waarbij we een standaardlijst met relevante vragen hanteren, zoals: 'Wat is het?', 'Hoe is het voorwerp gemaakt?', 'Waarvoor diende het?' en 'Wie heeft het gebruikt?'.

Voor dit onderzoek doen we een beroep op de wetenschappelijke expertise van de Vlaamse universiteiten. Het museum leest telkens de eerste versie van de teksten na en formuleert bijkomende vragen en aanbevelingen. Daarna leveren de opdrachtnemers de finale teksten aan. Die vormen later ook de basis voor webteksten op onze collectiesite Exploratorium (zie 1.3) en voor publieksgerichte publicaties (zie 1.5.2). Ook voor de uitwerking van educatieve programma's zullen ze van pas komen.

In 2025 finaliseerde een groep onderzoekers van de UGent onder leiding van prof. dr. Wim De Clercq 60 focusobjecten uit de Gallo-Romeinse periode. Een team van de KU Leuven onder leiding van prof. dr. Pieterjan Deckers werkte zeventien vroegmiddeleeuwse focusobjecten uit.

Overzicht literatuuronderzoek 'focusobjecten' – gefinaliseerd in 2025

Object(ensemble)	Inventarisnummer(s)
Emmerbeslag in brons uit Koninksem (Romeins)	74.A.45
Tutulusfibula in zilver en brons uit Tongeren (Romeins)	C 101
Kindersarcofaag in tufsteen uit Tongeren (Romeins)	GRM 2846
Balsamarium in aardewerk uit Koninksem (Romeins)	72.N.57
Beschildeerde kan in aardewerk uit Koninksem (Romeins)	C 62
Wijsteen in kalksteen uit Zammelen (Romeins)	71.B
Kan met voetvormig handvat in brons uit Tongeren (Romeins)	74.A.53
Geëmailleerde dierfibula in brons uit Tongeren (Romeins)	GRM 10296
Viergodensteen in kalksteen uit Tongeren (Romeins)	GRM 19907
Wijaltaar aan Vulcanus in kalksteen uit Tongeren (Romeins)	GRM 2839
Geëmailleerde schijffibula in brons uit Tongeren (Romeins)	GRM 9391
Wijaltaar in kalksteen uit Tongeren (Romeins)	GRM 9514
Olielamp met lunula in brons uit Sint-Huibrechts-Hern (Romeins)	1534
Veldfles in aardewerk uit Koninksem (Romeins)	78.A.121
Bustebalsamarium in brons uit Vlijtingen (Romeins)	81.I.1
Patera in aardewerk uit Koninksem (Romeins)	83.C.71
Mercuriusbeeldje in brons uit Tongeren (Romeins)	GRM 2545
Laarsvormig balsamarium in brons uit Hoeselt (Romeins)	GRM 4523

Dolium in aardewerk uit Overpelt (Romeins)	GRM 9378
Smeltkroes in aardewerk uit Tongeren (Romeins)	TO07KI/1/VL8BIS
Bord met graffito in brons uit Koninksem (Romeins)	78.A.102
Potfragment in aardewerk uit Donk (Romeins)	80.DO.732
Tegel in terracotta met voetindruk uit Tongeren (Romeins)	GRM 8146
Beeldje van Attis in brons uit Tongeren (Romeins)	TO92/020/093
Grafstèle in kalksteen uit Tongeren (Romeins)	GRM 19495
Grafmonument in kalksteen uit Tongeren (Romeins)	NO.Pannovenweg.2014.grafmonument
Zalfpot in glas uit Koninksem (Romeins)	72.N.104
Christogramvormig beslag in brons uit Neerharen (Romeins)	81.NE.023
Vingerring in zilver met christogram uit Tongeren (Romeins)	82.H.1
Aardewerkscherf met militaire graffito uit Tongeren (Romeins)	GRM 11345
Kamergraf met wandschilderingen uit Tongeren (Romeins)	GRM 9195
Gordelbeslag in brons uit Tongeren (Romeins)	GRM 9881
Riemtong met figuratieve graffiti uit Tongeren (Romeins)	Sc 108
Kam in hertshoorn uit Tongeren (Romeins)	C 240
Wijnzeef in brons uit Vlijtingen (Romeins)	GRM 17069
Vouwkandelaar in brons uit Sint-Huibrechts-Hern (Romeins)	GRM 19824
Inktpot in brons uit Berlingen (Romeins)	69.B.26.10
Passer in brons uit Berlingen (Romeins)	69.B.26.37a
Veevoetboei in ijzer uit Rosmeer (Romeins)	69.RO.FE.14
Balsamarium in brons uit Hoepertingen (Romeins)	H.1970, gr. 1, nr. 4
Strigilis in ijzer uit Hoepertingen (Romeins)	H.1970, gr. 1, nr. 51
Meloenkralen in kwartskeramiek uit Hoepertingen (Romeins)	H.1970, gr. 1, nr. 6
Recipiënt in ijzer uit Tongeren (Romeins)	TO.93.SA.002
Katrol in ijzer uit Tongeren (Romeins)	TO.95.0025
Zeefbeker in aardewerk uit Tongeren (Romeins)	A 717
Zegelring met Commodusportret in goud en nicolo (Romeins)	GRM 1892
Tuinmuurschildering met pauwen uit Tongeren (Romeins)	Wanddeco 2
Dodecaëder in brons uit Tongeren (Romeins)	4002
Bustevormige hanger en kralen in git uit Koninksem (Romeins)	GRM 20065
Vingerring met inscriptie in brons en turkoois uit Tongeren (Romeins)	GRM 26
Zwaard met schede in ijzer uit Schulen (Romeins)	GRM 4441-4442
Vogelkopvormig fulcrumbeslag in brons uit Tongeren (Romeins)	E 437
Beker in terra nigra-aardewerk uit Eben-Emael/Kanne (Romeins)	EE.67 no 17
Teugelgeleiders in brons uit Veldwezelt (Romeins)	GRM 10034
Antefix in terracotta uit Tongeren (Romeins)	80.TO.06
Zwaardpuntbeschermer in brons uit Wijshagen (Romeins)	87.Wh.223
Amfoor in aardewerk uit Tongeren (Romeins)	TO92/017/949a
Beker in glas uit Broechem (vroegmiddeleeuws)	09-BROE-2302
Schaar en mes in ijzer uit Broechem (vroegmiddeleeuws)	10-BROE-2647.a-b
Vuurslag in ijzer uit Tongeren (vroegmiddeleeuws)	68.D.3
Sleutel in ijzer uit Rosmeer (vroegmiddeleeuws)	76.C.56
Scramasax in ijzer uit Rosmeer (vroegmiddeleeuws)	76.C.89
Lanspunt in ijzer uit Rosmeer (vroegmiddeleeuws)	76.C.154
Schijffibula in goud en zilver met granaten uit Rosmeer (vroegmiddeleeuws)	76.C.260
Tremmissis in goud uit Rosmeer (vroegmiddeleeuws)	76.C.319
Pelgrimsfles in aardewerk uit Tongeren (vroegmiddeleeuws)	2544
Pincet in brons uit Engelmanshoven (vroegmiddeleeuws)	GRM 516
Paar schijffibulae in zilver en messing met granaten uit Engelmanshoven (vroegmiddeleeuws)	GRM 589 & GRM 590
Stortbeker in glas uit Engelmanshoven (vroegmiddeleeuws)	GRM 591
Pot in aardewerk uit Engelmanshoven (vroegmiddeleeuws)	GRM 601
Bijl in ijzer uit onbekende vindplaats (vroegmiddeleeuws)	GRM 715
Sarcofaag in kalksteen uit Munsterbilzen (vroegmiddeleeuws)	GRM 8107
Paar gespen in brons met granaten uit Tongeren (vroegmiddeleeuws)	GRM 17524
Pauselijk zegel in lood uit Munsterbilzen (vroegmiddeleeuws)	GRM 19993

Romeinse schrijftabletten

Het museum coördineerde van 2020 tot 2024 een omvangrijk interdisciplinair onderzoek naar (fragmenten van) Romeinse houten schrijftabletten en aanverwante houten voorwerpen. Een eerste groep tabletten werd in de eerste helft van de 20ste eeuw gevonden in Broek (Tongeren), op de locatie van een grote Romeinse stortplaats. Deze stukken behoren tot onze eigen collectie. Een tweede groep kwam in 2013 aan de oppervlakte bij een opgraving aan de Beukenbergweg en wordt beheerd door de dienst stadsarcheologie (Tongeren-Borgloon).

Voor het eerst werden beide groepen grondig bestudeerd door een internationaal team van specialisten. Dit onderzoek leverde nieuwe inzichten op in de functie van de tabletten en, daarmee samenhangend, in de handelstransacties, wetgeving, religieuze praktijken en het bestuur van Romeins Tongeren.

Merovingische juwelen

In 2024-2025 lieten we onze gouden en/of met rode granaat ingelegde Merovingische juwelen, waaronder een aantal erkende Vlaamse topstukken, onderzoeken in het Centre Européen d'Archéométrie aan de ULiège. Het onderzoek maakt deel uit van het Mero-Jewel-project (Museum Kunst en Geschiedenis, Brussel).

De onderzoekers van de ULiège analyseerden met behulp van een deeltjesversneller de granaatstenen van zestien juwelen om hun exacte samenstelling te bepalen. Daardoor konden zij de herkomst van de granaten achterhalen. Zo weten we nu dat de granaten van de gouden schijffibulae van Rosmeer (Bilzen, Limburg) en Broechem (Ranst, Antwerpen) – beide erkende Vlaamse topstukken – afkomstig zijn uit India. Archeologen van het Museum Kunst en Geschiedenis onderzochten de sieraden verder om meer inzicht te krijgen in de ambachtelijke technieken van vroegmiddeleeuwse goudsmeden. We verwachten het onderzoeksrapport in 2026. De resultaten worden opgenomen in het eindrapport van het Mero-Jewel-project, dat loopt tot 2027. Via een publieksgericht artikel rapporteerden we alvast over de voorlopige bevindingen (zie 1.5.2).

Merovingische kralen(snoeren)

Vrouwengraven uit de Merovingische periode bevatten vaak een groot aantal glazen kralen. Deze kralen waren oorspronkelijk geregen aan snoeren van vergankelijk materiaal, die niet bewaard zijn gebleven. Wanneer bij een opgraving de positie van de kralen zorgvuldig wordt geregistreerd, kunnen we op basis daarvan de oorspronkelijke samenstelling van de kralensnoeren reconstrueren. Dat is het geval voor het Merovingisch grafveld van Broechem (Ranst, Antwerpen), waarvan de vondsten integraal erkend zijn als Vlaams topstuk. Bij oudere opgravingen, zoals die van de grafvelden van Rosmeer (Bilzen, Limburg) en Engelmanshoven (Sint Truiden, Limburg), werd de positie van de kralen helaas niet nauwkeurig geregistreerd. De kralen uit die graven zijn in de tweede helft van de 20ste eeuw, voor presentatiedoeleinden, in willekeurige volgorde opnieuw geregen. De kralen uit Broechem bewaren we afzonderlijk.

In 2025 lieten we de kralen uit tien graven – acht uit Broechem en, bij wijze van test, twee uit Rosmeer – onderzoeken door Mette Langbroek, specialiste in vroegmiddeleeuwse kralen. Zij combineerde de opgravingsgegevens met haar expertise over vroegmiddeleeuwse kralenensembles om te reconstrueren hoe de snoeren oorspronkelijk waren samengesteld. Dit resulteerde in wetenschappelijk onderbouwde reconstructies voor de acht kralensnoeren uit Broechem en plausibele, zij het meer hypothetische reconstructies voor die uit Rosmeer.

Diverse materiaalonderzoeken

In onze toekomstige nieuwe permanente tentoonstelling willen we meer aandacht besteden aan de materialen en technieken waarmee voorwerpen zijn vervaardigd. Voor een aantal collectiestukken bestaan hierover nog vragen. Daarom initieerden we in 2025 verschillende kleinere materiaalonderzoeken naar een selectie objecten.

In november 2025 bestudeerden onderzoekers van de KU Leuven een groot aantal voorwerpen uit onze collectie met een draagbare röntgenfluorescentiespectrometer.

Daarbij stonden de volgende vragen centraal:

- Wat is de exacte samenstelling van de legering van een selectie bronzen voorwerpen uit verschillende periodes?
- Wat is de samenstelling van enkele onbeslagen gouden Keltische muntplaatjes?
- Zijn in een selectie Romeinse smeltkroezen nog metaalsporen te identificeren?
- Vormen enkele fragmenten Romeins productieafval een aanwijzing voor glasrecyclage in Romeins Tongeren?
- Van welke metaalbewerkingsactiviteit vormen een aantal Romeinse metaalslakken de afvalproducten?
- Zijn er metaalsporen aanwezig op een stenen hamer en aambeeld uit de vroege bronstijd?

De resultaten verwachten we in 2026.

Daarnaast planden we twee onderzoeken waarvan de materiaalanalyse in 2026 van start gaat. Het KIK (Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium) zal de textielsoort bepalen van enkele fragmenten gemineraliseerd textiel uit de vroege middeleeuwen. Marloes Rijkelijhuizen, specialiste in (archeologisch) organisch materiaal, zal voor een selectie van voornamelijk Romeinse objecten nagaan of ze vervaardigd zijn uit been, hertshoorn of ivoor.

Overzicht onderzoek op collectiestukken – internen (i.s.m. externen) – gefinaliseerd in 2025

Object(ensemble)	Inventarisnummer(s)
Kralen in glas uit Broechem en Rosmeer (vroegmiddeleeuws)	Diverse inventarisnummers

Overzicht onderzoek op collectiestukken – internen (i.s.m. externen) – in voorbereiding

Object(ensemble)	Start
Goudschat uit Beringen (ijzertijd)	2018
Sieraden in goud en/of met granaten (vroegmiddeleeuws)	2023
'Hamer' en 'aambeeld' in steen uit Hamont-Achel (bronstijd)	2025
Muntplaatjes in goud uit Berg en Vechmaal (ijzertijd)	2025
Voorwerpen in brons (metaaltijden/Romeins/vroegmiddeleeuws)	2025
Ambachtelijk productieafval uit Tongeren (Romeins)	2025

1.4.2 Onderzoek door derden

Ook in 2025 ontving het Gallo-Romeins Museum aanvragen van studenten en andere externe onderzoekers om één of meerdere collectiestukken te bestuderen. We stelden hen in staat de voorwerpen en relevante archiefstukken ter plaatse te raadplegen en/of leenden de stukken uit aan hun onderzoeksinstelling. Daarnaast bezorgden we hun de actuele objectfoto's en objectgegevens. In ruil vroegen we dat zij hun toekomstige onderzoeksresultaten met ons zouden delen.

Het museum stimuleert collectieonderzoek ook actief. In 2025 stelden we drie archeologische masterthesisonderwerpen voor, die alle door studenten werden opgenomen. De onderwerpen hebben betrekking op Romeins Tongeren of de Romeinse civitas Tungrorum. Wetenschappelijk medewerker van de afdeling Tentoonstellingen, dr. Sam Cleymans, treedt op als promotor.

Het in 2024 afgeronde doctoraatsonderzoek van Berber van der Meulen van der Veen over laatantieke migraties in onze regio werd in 2025 gepubliceerd. Thomas Daniaux voltooide in 2025 zijn doctoraatsonderzoek over Romeinse spelelementen; de publicatie daarvan is in voorbereiding. In beide onderzoeken komen voorwerpen uit onze collectie aan bod.

Grotere onderzoeksprojecten en doctoraatsonderzoeken lopen doorgaans over meerdere jaren en omvatten geregeld nieuwe deelstudies. Zo ondersteunen we sinds 2019 prof. em. Paul Van Ossel (Université Paris Nanterre) bij zijn inventaris van radstempelsigillata, een laatantieke aardewerksoort uit de Argonnestreek (FR). Tongeren blijkt, na Maastricht (NL), de belangrijkste vindplaats van dit aardewerk. De publicatie van zijn radstempelcatalogus is gepland in 2026.

In 2025 werkte Paul Van Ossel samen met onze vrijwilliger Alain Vanderhoeven aan een gerelateerde studie over de chronologie van laatantiek Tongeren, op basis van de verspreiding van radstempelsigillata en laat-Romeinse munten in de stad. Beide vondstgroepen zijn goed dateerbaar. Op 30 mei presenteerden zij hun resultaten op het jaarlijkse congres van de Société Française d'Étude de la Céramique Antique en Gaule (zie 1.3.3). Het onderzoek is gepubliceerd in de SFECAG-congresbundel.

Overzicht raadplegingen van collectiestukken – externen – 2025

	Aantal
Raadplegingen collectiestukken ter plaatse	5
Lopende bruiklenen ter studie elders	3
Nieuwe bruiklenen ter studie elders	1

Overzicht publicaties over collectiestukken – vrijwilligers/externen – verschenen in 2025

- CLERINX H. 2025: Houten schrijftabletten geven een andere kijk op Romeins Tongeren, *Nieuwsbericht van het Belgische Genootschap voor Keltische Studies*, november-december 2025: 15-20.
- COQUELET C., DE WINTER N. & RAEPSAET-CHARLIER M.-T. 2025 : La pierre à quatre dieux d'époque romaine récemment découverte à Tongres (province de Limbourg, Belgique) dans le contexte religieux de la civitas Tungrorum (Germanie inférieure), *Gallia* 83, online, 07.10.2025, [<http://journals.openedition.org/gallia/9170>].
- CLERBAUT T. R. 2025: Stenen voor de stad – het gestempelde keramisch bouw materiaal in Tongeren: een voorlopige status quaestionis, *Signa* 14: 7-15.
- DREESEN R., VANDERHOEVEN A. & PAUWELS D. 2025: Medieval reuse of Roman building and decorative stones in and around Atuatuca Tungrorum (Tongeren, province of Limburg, Belgium). In: DENAYER J. & CEUKELAIRE M. (red.), *A life on natural building stones. Homage to Francis Tournier*, Professional Papers of the Geological Survey of Belgium 325: 25-47.
- FÜNFSHILLING S., FABER A. & PAZ B. 2025: Ein außergewöhnliches Glasgefäß aus der römischen Siedlung Neuenstadt am Kocher. Archäologisch-archäometrische Untersuchungen, *Sonderdruck aus Archäologisches Korrespondenzblatt* 54, 2024, 4: 559-575.
- LUGINBÜHL T. 2025: Grabfunde als Spiegel der Bildung. Zur Literalität der Frauen in den westlichen Provinzen des römischen Reiches, *BAR International Series* 3235, Oxford: 1-394.
- MELKERT M. & VAN DER VEKEN B. 2024: Een grote, bootvormige maalsteen uit de late bronstijd, *Artefactueel* 2: 17-28.
- VANDERHOEVEN A. & DREESEN R. 2025: Wat de zeef ons leert. Een analyse van het bouw materiaal van een Romeinse straat uit Tongeren. In: DE CUPERE B., DEFORCE K., DE GROOTE K. & HANCA K. (red.), *Alle dieren groot ende clene. Studies over natuurwetenschappen en archeologie*, Gent: 123-135.
- VANDERHOEVEN A., VANDEWAL S. & RISTOW S. 2025: De Onze-Lieve-Vrouwe-Geboortebasiliek van Tongeren. Archeologisch verleden en hedendaagse uitdagingen, *Monumenten & Landschappen* 43, 6: 5-26.

- VANDERHOEVEN A. & VAN OSSEL P. 2025: Tongres durant l'Antiquité tardive. Approche comparée des monnaies et des décors à la molette sur sigillée d'Argonne, *SFECAG Actes du Congrès de Bruxelles*, Marseille: 37-54.
- VANDEWAL S. 2025: Een Romeins 'grafveld' te Riksingenvrijharn, *Tongerse Annalen* 2025, 2: 40-45.
- VAN DER MEULEN-VAN DER VEEN B.S. 2025: *Cultural transformations in Germania Secunda. A holistic approach to 'barbarian' migrations*, *Archaeological Roman Archaeology* 128, Cardiff.
- VAN DER MEULEN-VAN DER VEEN B. 2025: De laat-Romeinse riemssets uit Tongeren in breder verband. Een archeometrische benadering, *Signa* 14: 113-124.

Overzicht onderzoek op collectiestukken – externen – gefinaliseerd in 2025

Onderzoeker	Instelling	Object(ensemble)
Sylvia Fünfshilling	Universität Basel	Glazen kan (Romeins)

Overzicht onderzoek op collectiestukken – externen – in voorbereiding

Onderzoeker	Instelling	Object(ensemble)/thema
Project CRUMBEL	UGent/VUB	Crematierresten (alle perioden)
Anique Hamelink	Universiteit van Amsterdam	Spinrokken in been (Romeins)
Kathy Sas	AVRA	Kralen in git (Romeins)
Henk van der Velde	VU Amsterdam/ADC	Skeletten uit Tongeren (Romeins)
Paul Van Ossel e.a.	Université Paris Nanterre	Radstempelsigillata (Romeins)
Philip Van Peer	KU Leuven	Paleolithisch materiaal uit Schulen (steentijd)

Overzicht masterthesissen over collectiestukken of aan de collectie gerelateerde onderwerpen – in voorbereiding

Onderzoeker	Instelling	Object(ensemble)/thema
Dries Bekers	KU Leuven	Ruimtelijke indeling van Atuatuca Tungrorum (Romeins)
Jade Fourier	KU Leuven	Leeftijd en gender in grafensembles in de civitas Tungrorum (Romeins)
Sien Janssen	KU Leuven	Uitzicht stadswoningen in Tongeren (Romeins)

Overzicht doctoraatsthesisen en postdoctorale onderzoeken over collectiestukken – gefinaliseerd/ingediend in 2025

Onderzoeker	Instelling	Object(ensemble)/thema
Thomas Daniaux	Université de Fribourg	Spel-elementen (Romeins)

Overzicht doctoraatsthesisen en postdoctorale onderzoeken over collectiestukken – in voorbereiding

Onderzoeker	Instelling	Object(ensemble)/thema
Tim Clerbaut	UGent	Grofkeramiek (Romeins)
Léonard Dumont	Université de Bourgogne	Kokerbijlen in brons uit Heppeneert en Geistingen (bronsstijd)
Alexandre Duriau	ULB	Kokerbijlen in brons uit Heppeneert (bronsstijd)
Noah Gaens	KU Leuven	DNA-onderzoek (vroegmiddeleeuws)
Valerio Gentile	Universiteit Leiden	Zwaarden in brons uit Rekem (ijzertijd)
Eléonore Montbel	Aix-Marseille Université	Munten met afbeelding van de godin Libera (Romeins)
Hugo Perrette	Université d'Amiens	Munten van Magnentius en Decentius geslagen in Amiens (Romeins)

1.4.3 Project 'Onverwerkt verleden'

In de periode 1986-2004 leidde Alain Vanderhoeven voor het (huidige) agentschap Onroerend Erfgoed een groot aantal archeologische opgravingen in Tongeren. De vondstensembles konden destijds wegens tijdsgebrek niet verder worden onderzocht. Met het project 'Onverwerkt verleden' wil hij als vrijwilliger in het Gallo-Romeins Museum de vondsten en – op basis van opgravingsplannen en -tekeningen – hun archeologische context bestuderen. Daarmee hopen we de basis te leggen voor latere ontsluiting. Het agentschap bewaart de opgravingsensembles in zijn onroerenderfgoeddepot in Vilvoorde. Voor de studie neemt het museum de stukken tijdelijk in bruikleen.

In 2021 begon Alain Vanderhoeven met de uitwerking van het kleinste ensemble: een opgraving uit 2001 aan de Sint Truidersteenweg in Tongeren. Het onderzoek omvat vier onderdelen: de studie van de archeologische sporen, de studie van de archeologische vondsten, de analyse van de plantaardige resten en de analyse van de dierlijke resten. Het onderzoek naar de archeologische sporen (deel 1) en de archeologische vondsten (deel 2) rondde hij af in 2023 en 2024. In 2025 sorteerde hij de zaden (deel 3) per plantensoort. Voor de determinatie daarvan zoekt hij nog de medewerking van een archeobotanicus. Een archeozoöloog zal de dierlijke resten (deel 4) bestuderen zodra het overige materiaal klaar is voor publicatie.

In 2025 begon Alain Vanderhoeven aan het eindrapport; meer bepaald beschreef hij (een deel van) de archeologische sporen. Hij zette ook de voorbereidingen voort om een ensemble dat in 2003-2005 werd opgegraven aan de huidige Vermeulenstraat in bruikleen te nemen voor onderzoek. In het depot in Vilvoorde inventariseerde hij alvast een deel van dat materiaal met het oog op het opstellen van een bruikleenlijst.

1.5 DISSEMINATIE VAN COLLECTIEONDERZOEK

Het Gallo-Romeins Museum schrijft geregeld wetenschappelijke publicaties over onderzoek op collectiestukken. We gebruiken Academia, een internationaal online platform voor academisch onderzoek, om ze te delen met de wetenschappelijke gemeenschap. Daarnaast bereiken we de wetenschappelijke wereld via lezingen op archeologische congressen, studiedagen en contactdagen. Nieuwe inzichten uit onderzoek nopen ons ertoe presentaties in onze permanente tentoonstelling te actualiseren, webteksten op onze museumsite en collectiesite aan te passen, enzovoort. Ze kunnen ook aanleiding geven tot populair wetenschappelijke publicaties, lezingen voor een breed publiek, video's en podcasts.

1.5.1 Wetenschappelijke publicaties

In het voorjaar van 2025 werkten we verder aan de voorbereiding van de eindpublicatie over het onderzoek naar de Romeinse schrijftabletten. Wetenschappelijk medewerker Else Hartoch trad op als redacteur. Zij redigeerde het hele volume, zowel de eigen bijdragen als die van de externe onderzoekers. De publicatie verscheen in september 2025 bij uitgeverij Brepols. Ze is ook online gratis toegankelijk. We publiceerden een samenvatting van het onderzoek in het tijdschrift *Signa*.

Overzicht publicaties over collectiestukken – internen (i.s.m. externen) – verschenen in 2025

- BLÄNSDORF J., SCHOLZ M., ACCARDO S., BOUDIN M., DEFORCE K., DE VOS D., GROETEMBRIL S., HAMEEUW H., HARTOCH E., MARQUEZ C., PAUWELS D., RAEPSAET G., RAEPSAET-CHARLIER M.-T., VANDERHOEVEN A., VAN KERSEN V., VERBANCK-PIÉRARD A. & WATTEEUW L. 2025: The Roman writing tablets and associated wooden artefacts of Tongeren (Belgium). New insights into the daily life of a civitas capital and beyond, *Signa* 14: 5-6.
- HARTOCH E. (ed.) 2025: *The writing tablets of Roman Tongeren (Belgium) and associated wooden finds*, Turnhout

Overzicht publicaties Academia – stand van zaken eind 2025

	Aantal
Boeken	142
Papers	54
Posters	4
Lezingen	1
Video's	5
Boekbesprekingen	3

Overzicht gebruik(ers) Academia – cumulatief/stand van zaken eind 2025

	Aantal
Totale aantal volgers museum	729
Totale aantal weergaven museumpagina	35.332
Totale aantal vermeldingen museum in publicaties	1617

Overzicht gebruik(ers) Academia – 2025

	Aantal
Weergaven publicaties	4153
Downloads publicaties	1353
Unieke bezoekers	2825
Gelezen pagina's	35.607
Gelezen pagina's meest gelezen publicatie	9982

1.5.2 Publieksgerichte publicaties en bijdragen aan tentoonstellingscatalogi

We bereidden in 2025 vier vulgariserende artikels voor over stukken uit onze collectie: een artikel over het onderzoek naar de Romeinse schrijftabletten uit Tongeren (zie 1.4.1), een artikel over de recent in bruikleen verkregen gouden laatneolithische sieraden uit Baal (zie 1.1) en twee artikels over recent onderzochte vroegmiddeleeuwse focusobjecten, met name een gouden schijffibula en een gouden tremmissis uit Rosmeer (zie 1.4.1). De artikels verschijnen in het eerste nummer van 2026 van *Ex Situ*, een populairwetenschappelijk tijdschrift voor Vlaamse archeologie.

Onderzoeker en vrijwilliger Alain Vanderhoeven werkte verzorgde de notities over onze collectiestukken in de nog te verschijnen catalogus in het kader van een reizende tentoonstelling over Romeins schrift in de Euregio Maas Rijn (zie 1.2.4).

1.5.3 Lezingen

Wetenschappelijk medewerker Else Hartoch verzorgde in 2025 talrijke lezingen en presentaties, zowel voor een breed publiek als voor de wetenschappelijke gemeenschap in binnen- en buitenland, over het gepubliceerde onderzoek naar de Romeinse schrijftabletten uit Tongeren (zie 1.4.1). Ook andere specialisten die aan het onderzoek meewerkten traden naar buiten. De onderzoeksresultaten werden voor het eerst aan de wetenschappelijke wereld gepresenteerd op de jaarlijkse Romeinendag eind april. Daarnaast gaf onderzoeker (vrijwilliger) Alain Vanderhoeven verschillende lezingen over diverse aan de collectie gerelateerde onderzoeken, voornamelijk voor een wetenschappelijk publiek.

Overzicht lezingen m.b.t. objecten/collectieonderzoek – 2025

Datum	Titel	Spreker	Kader	Locatie
25/4	The writing tablets of Roman Tongeren and associated wooden finds: a joint venture	Else Hartoch	Romeinendag	GRM
25/4	The writing tablets of Roman Tongeren: texts and interpretation	Jürgen Blänsdorf en Markus Scholz	Romeinendag	GRM
25/4	L'apport des tablettes à la connaissance de la cité des Tongres	Marie-Thérèse Raepsaet-Charlier	Romeinendag	GRM
25/4	Stenen voor de stad: overzicht en spreiding van de stempels op keramisch bouw materiaal in Atuatuca Tungrorum	Tim Clerbaut	Romeinendag	GRM
25/4	De laat-Romeinse militaire riemsets uit Tongeren in breder verband. Een archeometrische benadering.	Berber van der Meulen-van der Veen	Romeinendag	GRM
30/5	Approche comparée de la chronologie de la ville de Tongres durant l'Antiquité tardive. L'apport des monnaies et des céramiques sigillées d'Argonne décorées à la molette.	Alain Vanderhoeven en Paul Van Ossel	SFECAG -congres	KMKG (Brussel)
08/9	Continuïteit in de ondergrond van de Onze-Lieve-Vrouwebasiliek van Tongeren	Alain Vanderhoeven	BNA-dagen	GRM
6/11	Laat-Romeinse raadsels in Tongeren (en hun onvolkomen oplossingen)	Alain Vanderhoeven	KLGOG-lezingenreeks	GRM
8/11	Vergeten geschriften, herontdekte wereld. De houten schrijftabletten van Romeins Tongeren.	Else Hartoch	Auteursbeurs	De Velinx (Tongeren)
19/11	Romeinse schrijftabletten van Tongeren. Bron van stemmen, rituelen en verhalen.	Else Hartoch	AVRA-lezingenreeks	UA (A'pen)
23/11	Decode the Romans. Kleine plankjes, grote verhalen. Interactieve talk.	Else Hartoch	Dag van de Wetenschap	GRM
17/12	Vergeten geschriften, herontdekte wereld. De houten schrijftabletten van Romeins Tongeren.	Else Hartoch	Spraakwater	GRM
19/12	Tabulae Tungrensens: een venster op het archief van Romeins Tongeren	Else Hartoch	Romeinen-symposium	VU A'dam
19/12	Het villalandschap rond Tongeren in de laat-Romeinse tijd. Meer dan een herinnering aan de dagen van weleer.	Alain Vanderhoeven	Romeinen-symposium	VU A'dam

1.5.4 Blogs, podcasts en vlogs

In 2025 werkten we mee aan *De ArchoToog*, een podcastreeks van het agentschap Onroerend Erfgoed over archeologie in Vlaanderen. De opnames voor het vierde seizoen, 'De Romeinse revolutie', vonden plaats in de Romeinse zaal van de permanente tentoonstelling van het Gallo-Romeins Museum. Alain Vanderhoeven was te gast in de aflevering 'Megastructures' (juni) over Romeinse bouwkunst. In de aflevering 'Duistere geheimen' (juli) lichtte Else Hartoch het onderzoek naar de Romeinse schrijftabletten uit Tongeren (zie 1.2.1) uitgebreid toe. De podcast is online beschikbaar via Spotify, Apple Podcasts en YouTube.

FAAM is een initiatief van de Vlaamse overheid dat via een digitaal platform (faam.vlaanderen) de geschiedenis en cultuur van Vlaanderen op een inclusieve manier wil ontsluiten. In 2025 nam het Gallo-Romeins Museum deel aan een redactieworkshop van FAAM. Tijdens deze workshop stelde het museum meerdere nieuwe verhaallijnen voor, gebaseerd op onderzoek en collectie. FAAM selecteerde twee verhalen voor verdere uitwerking. De elitegraven van Wijshagen en een Romeinse loden sarcofaag uit Tongeren worden opgenomen in een thematische tijdlijn over bijzondere graven. Het recent gepubliceerde onderzoek naar de Romeinse schrijftabletten uit onze collectie vormt het onderwerp van een scrollstory. FAAM publiceert zowel de tijdlijn als de scrollstory in de loop van 2026.

Overzicht verhalen op FAAM – 2025

Titel	Format	Collectiestuk(en)	Unieke views
Gallo-Romeins Museum	Erfgoedplek	/	73
Romeinse veroveringen	Scrollstory	Keltische goudschat (Heers) / Romeinse soldatenbeker (Tongeren)	84
De Gallo-Romeinse schat	Explorastory	Keltische goudschat (Heers)	127

1.6 VAKBIBLIOTHEEK

Het Gallo-Romeins Museum beschikt over een goed gestoffeerde vakbibliotheek. Die is onmisbaar voor het registreren, documenteren en onderzoeken van onze collectie. De focus ligt op publicaties over de archeologie van Noordwest-Europa, van de vroegste prehistorie (ca. 500.000 jaar geleden) tot het einde van de vroege middeleeuwen (ca. 900 n.Chr.). Speciale aandacht gaat uit naar werken over de civitas Tungrorum. Hoewel de bibliotheek in de eerste plaats bedoeld is voor intern gebruik, kunnen ook externen ze raadplegen. De bibliothecaris beantwoordt bovendien geregeld informatieaanvragen via mail. De bibliotheekcatalogus is toegankelijk via de museumwebsite.

In 2025 investeerden we verder in de uitbreiding van onze vakbibliotheek. Onze bibliotheek telt nu in totaal 8621 monografieën en 381 tijdschriften en reeksentitels (16.252 volumes van 204 tijdschriften en 5040 volumes van 177 reeksen) over archeologie en de wereld van het verre verleden, goed voor 29.913 volumes in totaal, exclusief de niet-boekmaterialen.

Met een vijftiental instellingen, zowel in binnen- als buitenland, hebben we afspraken om publicaties uit te wisselen. In het kader van die overeenkomsten ontvingen we vijf publicaties. Daarnaast kregen we 23 andere publicaties als schenking.

De museumbibliotheek gebruikt sinds 2019 het bibliotheekstelsel V-Smart Air, dat sinds mei 2025 wordt beheerd door Axiell. Na 2026 wordt het huidige systeem niet meer voortgezet. In 2024 startten we daarom een onderzoek naar een alternatief systeem voor het beheer en de ontsluiting van onze bibliotheekcollectie. In 2025 bereidden we een aanbestedingsbestek voor.

Overzicht aanwinsten bibliotheek – 2025

Aanwinsten	Aantal
Monografieën	88
Niet-boekmaterialen	-
Reeksnummers	12
Tijdschriftvolumes	142

Overzicht raadplegingen/informatieaanvragen externen bibliotheek – 2025

	Aantal
Raadplegingen ter plaatse	13
Informatieaanvragen via mail	3
Unieke aanvragers	8

tentoonstellingen

2.1 PERMANENTE TENTOONSTELLING

In 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein', de permanente tentoonstelling van het Gallo-Romeins Museum, vertellen we het verhaal van het leven van de mens in de regio Limburg, van de prehistorie tot de vroege middeleeuwen. De expositie dateert van 2009. De focus ligt op grote ontwikkelingslijnen en maatschappelijke transformaties: de komst van de eerste mensen, het ontstaan van een landbouwsamenleving en sociale differentiatie, en de impact van de Romeinse verovering. Tegen die achtergrond presenteren we onze collectie. De scenografie is gelaagd en maakt gebruik van diverse media: menselijke figuren in kunsthars, wandgrote illustraties, maquettes, spelapplicaties voor kinderen ... Voor dit project ontving het Gallo-Romeins Museum in 2011 de titel 'Europees Museum van het Jaar', de belangrijkste Europese museumprijs.

Het museum levert heel wat inspanningen om deze tentoonstelling aantrekkelijk en actueel te houden. In 2019 integreerden we audiogidsen in vier talen. In 2023 installeerden we een interactief schaalmodel van een Romeinse vloerverwarming. Ook voegen we geregeld nieuwe stukken toe, vaak naar aanleiding van recente onderzoeksresultaten. In 2023 plaatsten we een vitrine met Merovingische objecten. In 2024 voegden we onder meer stukken toe uit de Keltische elitegraven van Wijshagen, evenals een fragment van een dodecaëder, een vervloekingsplaatje en een Romeinse viergodenstein. Tegen midden 2027 willen we graag een immersieve installatie over het dagelijks leven in Romeins Tongeren integreren.

Dat alles neemt niet weg dat de tentoonstelling om technische, educatieve en wetenschappelijke redenen toe is aan een grondige vernieuwing. Sinds enkele jaren bereiden we dit project voor. De nieuwe richtdatum voor de herinrichting is 2030-2031.

2.1.1 Huidige permanente tentoonstelling

Optimalisaties

Ook in 2025 brachten we verschillende verbeteringen aan in de permanente tentoonstelling.

Naar aanleiding van het onderzoek naar de Romeinse houten schrijftabletten uit Tongeren (zie 1.4.1) pasten we de opstelling aan. We presenteerden een nieuwe selectie schrijftabletten, schrijfgerei en kommen met graffiti. Daarnaast actualiseerden we de paneelteksten en maakten we een nieuw luisterfragment (in vier talen) voor de audiotour voor volwassenen. Tot slot installeerden we een beeldscherm met een animatie ('Het verleden spreekt'), waarin we toelichten hoe schrijftabletten in de Romeinse tijd gebruikt werden en welke sporen van schrift erop te zien zijn.

In 2025 integreerden we ook nieuwe topstukken in de tentoonstelling, namelijk een paar gouden sieraden die in 2014 werden teruggevonden in Baal (Tremelo, Vlaams-Brabant). We schreven een paneeltekst en maakten een luisterfragment voor de audiotour voor volwassenen (zie 1.1).

Bij de voorwerpen in de tentoonstelling die op de Vlaamse Topstukkenlijst staan, plaatsen we een label dat die uitzonderlijke status benadrukt.

Daarnaast verbeterden we de omstandigheden om de kortfilm 'Ambiorix – Koning van de Eburonen' te bekijken. We zetten de film in loop, stelden het geluid beter af en gaven de wanden in de filmzaal een nieuwe verflaag.

Uiteraard zorgden we er samen met de technische ploeg voor dat alle technische apparatuur operationeel bleef en dat de binnenzijde van de vitrines regelmatig stofvrij werd gemaakt.

Overzicht nieuwe objecten/nieuwe informatie over objecten in de permanente tentoonstelling – 2025

Romeinse houten schrijftabletten uit Tongeren
Gouden sieraden uit Baal (Tremelo) (laatneolithicum)

Uitwerking immersieve applicatie

Eind 2025 startten we de voorbereidingen om tegen midden 2027 een immersieve opstelling in de bestaande tentoonstelling te integreren. Het initiatief maakt deel uit van het project Via Via, waarin dertien partners (onder meer universiteiten, musea en steden en gemeenten) samenwerken om het Romeinse verleden in de Euregio Maas-Rijn tot leven te brengen. Samen ontwikkelen we een route die toeristen vanaf eind 2027 langs negen Romeinse trekpleisters in België, Nederland en Duitsland zal leiden.

Het museum koos voor de ontwikkeling van een VR beleving met bril. De bedoeling is om bezoekers een indruk te geven van het dagelijks leven in Romeins Tongeren (ca. 150 n.Chr.). Het inhoudelijke werk dat voor dit project wordt verricht, zal later ook waardevol zijn bij de uitwerking van media in de nieuwe permanente tentoonstelling (zie 2.1.2).

2.1.2 Voorbereiding nieuwe permanente tentoonstelling

Planning

Het Gallo-Romeins Museum werkte in 2025 verder aan de ontwikkeling van een nieuwe permanente tentoonstelling. Het streefdoel was om in het voorjaar van 2026 een bestek klaar te hebben voor de aanstelling van een bureau dat het ontwerp, de productie en de installatie van de nieuwe opstelling zou realiseren. De bedoeling was dat het museum vanaf 2027 gedurende één tot twee jaar zou sluiten. Eind 2025 wijzigde dit tijdspad. In het kader van de opmaak van de meerjarenbegroting 2026-2031 besliste het stadsbestuur om de vernieuwing van de tentoonstelling te realiseren tegen 2030-2031 en het museum tot en met 2029 open te houden.

Conceptontwikkeling

In 2024 legden we het basisconcept van de nieuwe permanente tentoonstelling vast. Dat werd uitgewerkt in beschrijvende teksten, principiestekeningen en mogelijke zaalindelingen. We formuleerden ook een aantal theoretische uitgangspunten voor de toekomstige opstelling. In 2025 werkten we dit concept verder uit.

In de nieuwe permanente tentoonstelling staat het leven van de mens centraal, binnen een gebied dat overeenkomt met de voormalige civitas Tungrorum: het bestuursdistrict waarvan Tongeren in de Romeinse tijd de hoofdstad was. De civitas omvatte bijna heel het oosten van het huidige België, het zuiden van Nederland, het noorden van het Groothertogdom Luxemburg en enkele kleinere grensgebieden in Frankrijk en Duitsland. Er zal aandacht zijn voor processen van maatschappelijke verandering (prehistorie tot middeleeuwen) én voor hoe mensen in een bepaalde periode in dit gebied leefden. Tegelijk willen we bezoekers duidelijk maken dat deze regio altijd nauw verbonden was met andere, verder gelegen gebieden.

Inhoudelijke uitwerking

Parallel aan de conceptontwikkeling werkten we de afgelopen jaren aan de inhoudelijke fundamenten van de nieuwe permanente tentoonstelling.

In 2024 nodigden we een tiental experts uit om lezingen te geven in het museum. Zij presenteerden per archeologische periode een stand van zaken over de wetenschappelijke kennis van de menselijke bewoning in onze regio (zie jaarverslag 2024). Daarnaast lieten we aan verschillende universiteiten literatuuronderzoek uitvoeren naar een reeks belangrijke collectiestukken (focusobjecten) (zie 1.4.1).

Eind 2024 stelden we het historisch projectbureau Geheugen Collectief aan om interviews af te nemen met wetenschappelijke experts. Het museum definieerde daarvoor een reeks archeologische periodes en selecteerde voor elke periode minstens één specialist. In 2024 vonden 5 interviews plaats, in 2025 volgden er 24. De verzamelde informatie werd in 2025 gesynthetiseerd in achttien vlot leesbare teksten, die door de geïnterviewden werden gevalideerd. De teksten dienen in eerste instantie voor intern gebruik en zullen hun nut bewijzen in het verdere ontwikkelingsproces van de tentoonstelling. De informatie zullen we verwerken in diverse media (tekst, audio, video, interactieve toepassingen enz.).

In 2025 besteedden we veel tijd aan het schrijven van een uitgebreid inhoudelijk dossier voor elke zaal. De meeste vooruitgang boekten we voor zalen 1 en 2.

Overzicht interviews Geheugen Collectief (uitgevoerd) – 2024-2025

Naam	Instelling	Periode	Interview
Kevin Di Modica	Centre archéologique de la grotte Scladina	Vroegpaleolithicum	10/12/2024
Olivier Touzé	ULiège	Laatpaleolithicum	05/12/2024
Pierre Vermeersch	KU Leuven	Laatpaleolithicum	26/11/2024
Bart Vanmontfort	KU Leuven	Finaalneolithicum	26/11/2024
Steven Vandewal	Stadsarchivaris Tongeren	Laatantieke periode	16/12/2024
Philip Van Peer	KU Leuven	Middenpaleolithicum	04/02/2025
Kevin Di Modica	Centre archéologique de la grotte Scladina	Middenpaleolithicum	07/03/2025
Damien Flas	ULiège	Laatpaleolithicum	10/02/2025
Pierre Noiret	ULiège	Laatpaleolithicum	22/01/2025
Marc De Bie	VUB	Finaalpaleolithicum	19/03/2025
Philippe Crombé	UGent	Mesolithicum	06/01/2025
Bart Vanmontfort	KU Leuven	Vroegneolithicum	25/02/2025
Bart Vanmontfort	KU Leuven	Middenneolithicum	25/02/2025
Bart Vanmontfort	KU Leuven	Laatneolithicum	25/02/2025
Eugène Warmenbol	ULB	Vroege bronstijd	07/02/2025
Eugène Warmenbol	ULB	Middenbronstijd	07/02/2025
Eugène Warmenbol	ULB	Late bronstijd	07/02/2025
Guy De Mulder	UGent	Vroege ijzertijd	28/05/2025
Guy De Mulder	UGent	Midden- en late ijzertijd	28/05/2025
Wim De Clercq	UGent	Vroeg-Romeinse tijd	03/03/2025
Raymond Brulet	UC Louvain	Vroeg-Romeinse tijd	17/02/2025
Alain Vanderhoeven	Gallo-Romeins Museum Tongeren	Vroeg-Romeinse tijd	17/01/2025
Wim De Clercq	UGent	Midden-Romeinse tijd	03/03/2025
Raymond Brulet	UC Louvain	Midden-Romeinse tijd	17/02/2025
Alain Vanderhoeven	Gallo-Romeins Museum Tongeren	Midden-Romeinse tijd	17/01/2025
Wim De Clercq	UGent	Laatantieke periode	03/03/2025
Alain Vanderhoeven	Gallo-Romeins Museum Tongeren	Laatantieke periode	17/01/2025
Rica Annaert	Agentschap Onroerend Erfgoed	Merovingische periode	06/01/2025
Frans Theuws	Universiteit Nijmegen	Karolingische periode	13/02/2025

Objectselectie

In 2024 maakten we een preselectie van potentiële voorwerpen voor de nieuwe permanente tentoonstelling. We streefden daarbij naar een zo gevarieerd en representatief mogelijke verzameling stukken, voor elke deelperiode.

In 2025 breidden we deze preselectie verder uit. De nieuwe objecten voegden we toe na contacten met archeologische (commerciële) bedrijven en na overleg met musea en onroerenderfgoeddepots. In het najaar begonnen we bovendien met het systematisch doornemen van de 'eindverslagen archeologisch onderzoek' die sinds 2004 bij de Vlaamse overheid worden ingediend na opgravingen of proefsleuvenonderzoeken in Vlaanderen. Op basis daarvan zullen we de lijst opnieuw bijsturen. Uit deze geactualiseerde lijst zullen we de komende jaren putten om tot een definitieve selectie te komen.

Intussen startten we gesprekken met verschillende musea op om de mogelijkheden van (langdurige) bruiklenen te verkennen. Dat gebeurde aan de hand van voorlopige bruikleenlijsten die uit de preselectie werden gegenereerd. Er vond een verkennend overleg plaats met de museumdirecties van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis en het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen in Brussel.

Media en scenografie

Eind 2024 startten we het interpretatieproces: bepalen welke inhoud we via welke media willen overbrengen, en voor welke doelgroepen. Dat traject zetten we in 2025 voort. Zo verfijnden we ideeën om de nieuwe opstellingen aantrekkelijk te maken voor families met kinderen (van kleuters tot tieners) en scherpden we de basisconcepten aan van een aantal mogelijke audiovisuele producties.

Met het oog op de redactie van de toekomstige tentoonstellingsteksten werkten we verder aan een document met richtlijnen voor de toekomstige redacteuren. Ook maakten we een lijst met correcte schrijfwijzen van veelgebruikte termen en afkortingen. Ook de richtlijnen voor de toekomstige grafische ontwerpers werkten we verder uit.

Om de nieuwe permanente tentoonstelling zo inclusief mogelijk te maken (toegankelijk en meerstemmig) wonnen we advies in bij tal van experts en ervaringsdeskundigen (zie 5.4.3).

2.2 TIJDELIJKE TENTOONSTELLINGEN EN OPSTELLINGEN

Het Gallo-Romeins Museum staat bekend om zijn sterk uitgebouwde tijdelijke tentoonstellingen. Ze bereiken een breed en divers publiek en sluiten inhoudelijk aan bij de permanente opstelling.

Tot de meest bekende exposities uit het verleden behoren onder meer 'Sagalassos – City of Dreams' (2011-2012), 'Vikingen!' (2014-2015) en 'Gladiatoren – Helden uit het Colosseum' (2015-2016). Een bijzondere plaats neemt 'Timeless Beauty' (2016-2017) in, een tentoonstelling over het schoonheidsideaal van de Romeinse vrouw, waarin hedendaagse fotografie van Marc Lagrange werd gecombineerd met antieke teksten en objecten.

Met 'Stonehenge – Voorbij het mysterie' (2018-2019) presenteerden we de meest recente wetenschappelijke inzichten over het wereldberoemde prehistorische monument.

'Dacia Felix – Het roemrijke verleden van Roemenië' (2019) werd gerealiseerd op uitnodiging van Europalia en belichtte zes volkeren uit het vroege verleden van Roemenië: Romeinen, Daciërs en Geten, Grieken, Scythen en Kelten. Een buitenbeentje was 'Imperium Romanum – Het Romeinse Rijk door de lens van Alfred Seiland' (2022-2023), waarin bezoekers de overblijfselen van het Romeinse Rijk ontdekten aan de hand van 150 topwerken van de Oostenrijkse fotograaf.

Regelmatig werken we samen met gerenommeerde buitenlandse musea. Zo ontwikkelden we 'Oog in oog met de Romeinen' (2021), een grote overzichtstentoonstelling over hoe het was om te leven in het Romeinse Rijk, in samenwerking met het British Museum.

De meest recente grote tijdelijke tentoonstelling was 'De oudheid in kleur' (2023–2024), waarin reconstructies toonden hoe kleurrijk Griekse en Romeinse standbeelden oorspronkelijk waren. De volgende grote tentoonstelling, gewijd aan Pompeï, opent in het najaar van 2027.

Naast deze grote projecten presenteert het Gallo-Romeins Museum ook kleinere opstellingen. Hiermee brengen we dynamiek in de permanente presentatie, delen we recente archeologische onderzoeksresultaten rond specifieke thema's en nodigen we bezoekers uit tot reflectie over mens en maatschappij, soms aan de hand van hedendaagse beeldende kunst.

2.2.1 Tijdelijke expo 'boom des levens – de evolutionaire klauterpartij van de filosofische chimpansee'

Concept

Op 24 mei 2025 opende het Gallo-Romeins Museum 'boom des levens – de evolutionaire klauterpartij van de filosofische chimpansee', een ruimtelijke installatie van de Belgische kunstenaar Mark Swysen over de geschiedenis van de mensheid. Het kunstwerk sluit thematisch aan bij de permanente tentoonstelling. We presenteren het tot in de zomer van 2026.

De expo start met een introductie in Swysens beeldtaal via een reeks kleine scènes, opgebouwd uit speelse elementen zoals tafelvoetbalpoppetjes. Ze tonen zowel de creativiteit als de destructieve neigingen van de mens.

Het centrale volume is de zogenaamde 'planetaire box': een ruimte van ca. 36 m² met een vijftigtal miniatuurtaferelen, opgesteld tegen reflecterende wanden. In het midden staat een lichtgevende 'boom des levens' met een RNA-helix in de stam. In een tiental minuten neemt Swysen de bezoeker mee van het ontstaan van de aarde tot de 21ste eeuw. Licht- en geluidseffecten versterken de ervaring. Thema's zoals menselijke evolutie, het ontstaan van landbouw, taal en religie, industrialisering, massaconsumptie en klimaatverandering komen aan bod. Nadien worden de scènes beknopt toegelicht, waarna bezoekers de box opnieuw kunnen betreden.

Swysen verwijst geregeld naar het Bijbelse scheppingsverhaal en nodigt bezoekers uit om 'in de huid van God te kruipen' en zo de menselijke geschiedenis te overschouwen. Aan het einde kunnen bezoekers hun reflecties delen.

Scenografie

Voor de scenografie werkten het museum en de kunstenaar samen met Atelier Leise (NL). De installatie bestaat uit 3000 kleurloze drankkratten, bewust gekozen om hun recycleerbaarheid. Deze keuze sluit ook aan bij Swysens bezorgdheid over het gebruik van grondstoffen en de impact van menselijk handelen op de planeet.

Publieksfeedback

Bezoekers geven aan dat de expo hen aanzet tot nadenken over menselijk gedrag vandaag. Ze omschrijven de installatie als verrassend, verfrissend en origineel, en als een prikkelende reflectie op onze plaats in de wereld.

Bijlage 1: colofon 'boom des levens'

Bijlage 2: campagnebeeld 'boom des levens'

2.2.2 Opstelling 'De oudste Tongenaren'

Sinds enkele jaren staat in de inkomhal een bijzondere presentatie. Tijdens opgravingen in 2013 in Tongeren werd een Romeins grafveld ontdekt, daterend uit het begin van onze jaartelling. Eén graf wekte extra belangstelling: dat van een volwassen man en twee kinderen, broer en zus, die samen werden begraven. De man was geen verwant.

Het graf maakte deel uit van een breder syntheseonderzoek van het Vlaams Erfgoed Centrum (VEC), zoals beschreven in ons jaarverslag van 2020. Dankzij de goede bewaring van de schedels en de resultaten van het DNA-onderzoek konden gezichtsreconstructies worden gemaakt; een primeur voor België. De opstelling bleef ook in 2025 in de inkomhal te zien.

2.2.3 Tijdelijke opstelling 'Oog in oog met de prehistorie' (Mos'anne)

Van 26 augustus tot 19 oktober 2025 integreerde het museum in zijn permanente tentoonstelling 'Oog in oog met de prehistorie', een reizende pop-upexpo van de UGent. Blikvanger was de levensechte gezichtsreconstructie van een vrouw die ca. 10.500 jaar geleden werd begraven in de Margaux grot bij Dinant. Haar skelet werd in 1988 ontdekt, samen met dat van een tiental andere vrouwen. Voor de expo lanceerde de UGent een publieksoproep om de vrouw een naam te geven. Bijna 5000 mensen stemden en de keuze viel op Mos'anne, een verwijzing naar de Latijnse naam van de Maas.

De reconstructie is het resultaat van een grootschalig interdisciplinair onderzoek naar de laatste jagers-verzamelaars in België (11.500-7.500 jaar geleden). De UGent werkte hiervoor samen met het Waalse Agentschap Onroerend Erfgoed, Durham University (VK) en het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen. Uit DNA-analyse bleek dat de vrouw blauwe ogen en donker haar had, kenmerken die toen in West-Europa veel voorkwamen. Op basis van schedelvorm en tandenslijtage werd haar leeftijd op ongeveer 45 jaar geschat. De gezichtsreconstructie werd gemaakt door Alfons en Adrie Kennis, internationaal bekend om hun levensechte reconstructies van prehistorische mensen en dieren, waaronder Cheddar-Man en Ötzi.

De opstelling belichtte zowel de onderzoeksresultaten als het volledige productieproces van de reconstructie.

publieksbemiddeling

3.1 SCHOLENWERKING

Het Gallo-Romeins Museum beschikt over een uitgebreid aanbod voor scholen. We ontvangen kleuters, leerlingen uit het lager en secundair onderwijs en studenten uit het hoger onderwijs. Onze kerndoelgroep bestaat uit tien- tot veertienjarigen.

Leerkrachten kunnen kiezen uit zelfstandige museumbezoeken met of zonder audiogids, rondleidingen, (creatieve) workshops en educatieve spellen. Daarnaast bieden we een formule aan waarbij leerkrachten zelf bepalen welke thema's tijdens een rondleiding in de permanente tentoonstelling aan bod komen. Het museum ontwikkelt bovendien steeds meer digitale leermiddelen waarmee klassen hun bezoek kunnen voorbereiden en nadien verder uitdiepen.

De meeste activiteiten sluiten aan bij de permanente tentoonstelling, maar ook bij tijdelijke exposities werken we telkens een degelijk educatief luik uit. Op onze website staat bij verschillende programma's een overzicht van de eindtermen waaraan wordt gewerkt.

3.1.1 Educatief aanbod

In 2025 bleef het bestaande scholenaanbod behouden.

Naar aanleiding van de recente onderwijshervormingen startte het museum in het najaar van 2025 een traject om zijn visie en beleid rond scholenwerking opnieuw tegen het licht te houden. Dit gebeurt in samenwerking met de adviesgroep 'lectoren lerarenopleiding' (PXL) (zie 5.4.3).

Overzicht programma's voor scholen gerelateerd aan de permanente tentoonstelling – 2025

Kleuters

Naam programma	Graad	Type	Taal	Deelnemers
De oermens mini	-	Rondleiding + workshop	nl	270
Op eigen houtje	-	Zelfstandig bezoek zonder audiogids	nl/fr/de/en	51

Lager onderwijs

Naam programma	Graad	Type	Taal	Deelnemers
Museumzappen	2/3	Rondleiding	nl/fr	1501
À la carte	1/2/3	Rondleiding met keuze	nl	149
Ten aanval!	2/3	Rondleiding + workshop	nl/fr	3339
Atuatuca Tungrorum	3	Rondleiding + bordspel	nl/fr	207
De oermens	1/2/3	Rondleiding + workshop	nl/fr	1989
Verhaaltekenen: Er was eens...	2/3	Rondleiding + workshop	nl/fr	313
Bob de Graver vertelt	1/2/3	Zelfstandig bezoek met audiogids	nl/fr/de/en	458
Op eigen houtje	1/2/3	Zelfstandig bezoek zonder audiogids	nl/fr/de/en	414
Op stap met de medicus	3	Erfgoed- en kruidenwandeling extra muros	nl	36

Secundair onderwijs

Naam programma	Graad	Type	Taal	Deelnemers
Van het een komt het ander	1/2/3	Rondleiding	nl/fr	1010
À la carte	1/2/3	Rondleiding met keuze	nl	433
Bij de Gallo-Romeinen	1/2/3	Rondleiding	nl/fr	3570
Ten aanval!	1	Rondleiding + workshop	nl/fr	52
Archeoloog@work	1	Rondleiding + workshop	nl/fr	3726
Atuatuca Tungrorum	1	Rondleiding + bordspel	nl/fr	1219
Tijdreis	1/2/3	Zelfstandig bezoek met audiogids	nl/fr/de/en	938
Bob de Graver vertelt	1	Zelfstandig bezoek met audiogids	nl/fr/de/en	564
Op eigen houtje	1/2/3	Zelfstandig bezoek zonder audiogids	nl/fr/de/en	1107
Op stap met de medicus	1	Erfgoed- en kruidenwandeling extra muros	nl	131

Hoger onderwijs

Naam programma	Graad	Type	Taal	Deelnemers
Inwijding voor toekomstige leerkrachten	-	Presentatie + rondleiding met demo	nl	149
Van het een komt het ander	-	Rondleiding	nl/fr	7
Bij de Gallo-Romeinen	-	Rondleiding	nl/fr	38
Op eigen houtje	-	Zelfstandig bezoek zonder audiogids	nl/fr/de/en	29

3.1.2 Digitaal lesmateriaal

Het Gallo-Romeins Museum beschikt over een groeiend pakket digitale leermiddelen voor leerkrachten. Dit materiaal bieden we aan via een eigen leskanaal op LessonUp en via een organisatiepagina op KlasCement.

In 2025 stelde het museum een nieuwe educatieve bundel samen voor de eerste graad van het secundair onderwijs. Deze sluit nauw aan bij de nieuwe minimumdoelen rond historisch bewustzijn. De bundel bevat opdrachten waarmee leerlingen historische bronnen leren onderzoeken. Elk bronnenonderzoek vertrekt vanuit een gerichte vraag over het dagelijkse leven in de Romeinse periode en is gekoppeld aan een topstuk uit de Romeinse collectie van het museum. Een duidelijk stappenplan begeleidt de leerlingen tijdens hun onderzoek. Eerst verzamelen ze basisinformatie over de bron, ondersteund door een kwalitatieve foto en een wetenschappelijk onderbouwde toelichting. Daarna analyseren en interpreteren ze het materiaal, om ten slotte een antwoord te formuleren op de historische vraag. Voor leerkrachten is een verbeter sleutel beschikbaar.

De bundel werd eind december 2025 gepubliceerd op KlasCement en kan zowel in de klaspraktijk worden ingezet als ter voorbereiding of verwerking van een museumbezoek. In 2026 zullen we het materiaal ook via LessonUp beschikbaar maken.

Overzicht gebruik LessonUp – 2025

	Aantal
Views van het leskanaal (algemeen)	13.807
Views van lesoverzichten (educatieve video's en lesplannen)	4154
Afgespeelde educatieve video's en lesplannen	482

Overzicht lesmateriaal op LessonUp – stand van zaken eind 2025

Type	Aantal
Educatieve video's	86
Lesplannen – educatieve programma's permanente expo	4

Overzicht aantal educatieve video's op LessonUp – stand van zaken eind 2025

Type	Samenlevingstype of cultuurgroep				
	Jagers-verzamelaars	Eerste landbouwers	Kelten	Gallo-Romeinen	Germanen
Geanimeerde kaarten	1	2	1	4	2
De gids vertelt...	2	1	-	11	-
De gids vertelt... (met quiz)	-	-	-	4	-
Demonstratievideo's functie objecten	8	1	2	27	-
Kortfilms	-	-	2	17	-
Slideshows	-	-	-	1	-
Totaal	11	4	5	64	2

Overzicht lesplannen (gekoppeld aan educatieve programma's permanente expo) op LessonUp – stand van zaken eind 2025

Naam programma	Onderdelen			
	Inleidende les	Verwerkende les	Onthoudblaadje	Overzicht eindtermen
Ten aanval! (LO)	x	x	x	x
Oermens (LO)	x	x	x	x
Verhaaltekenen (LO)	x	x	x	x
À la carte (LO)	x	/	/	/

Overzicht van leermiddelen op KlasCement – cumulatief/stand van zaken eind 2025

Omschrijving	Soort	Aantal views	Aantal keer gebruikt
Educatieve bundel: bronnenonderzoek	Downloadbaar lesmateriaal	61	11
De Romeinen: tijdschrift i.s.m. Uitgeverij Averbode	Downloadbaar lesmateriaal	5366	1432
Gallo-Romeins Museum: educatieve video's	Video	1871	321
Gallo-Romeins Museum: scholenaanbod	Activiteit	1086	170
Gallo-Romeins Museum: lesplannen voor schoolbezoeken	Interactieve oefening	2297	407
Concept- en paneelteksten permanente tentoonstelling	Downloadbaar lesmateriaal	1521	131
Exploratorium	Website	1299	69

3.1.3 Voorbereiding 'Museum on tour'

Met het oog op de geplande sluiting van het museum vanaf 2027 startten we in 2025 met de ontwikkeling van een programma-aanbod voor scholen tijdens de sluitingsperiode. Met dit project (werktitel 'Museum on tour') beoogde het museum om met collectiestukken uit de Romeinse tijd naar de scholen te trekken en er een les te verzorgen. Als doelgroepen kozen we de 2de en 3de graad lager onderwijs en leerlingen uit de 1ste graad secundair onderwijs. Wegens de gewijzigde planning m.b.t. de vernieuwing van de permanente tentoonstelling en de sluiting van het museum – verdaagd tot in 2030-2031 – staakten we op het einde van het jaar de voorbereidingen (zie 2.1.2).

3.1.4 Specifieke educatieve projecten

Erfgoedweken

Tijdens de Erfgoedweken (22 april-2 mei 2025) trokken we met het programma 'Welkom in Atuatuca Tungrorum!' naar leerlingen van het zesde leerjaar. Met authentieke objecten en replica's liet een medewerker van de afdeling Publieksbemiddeling de leerlingen kennismaken met het dagelijkse leven van 2000 jaar geleden. De leerlingen leerden enkele Latijnse woorden en konden zelf archeologische voorwerpen hanteren. Scholen binnen een straal van 30 kilometer rond Tongeren konden deze activiteit gratis boeken.

Erfgoedweken - 22 april tot 2 mei 2025

Aantal leerlingen: 145

Aantal begeleidende leerkrachten: 8

Totaal aantal deelnemers: 153

Zomerschool LEVEL UP

Van 11 tot 22 augustus 2025 werkte het Gallo-Romeins Museum mee aan de zomerschool LEVEL UP, georganiseerd door de stad Tongeren-Borgloon en het Huis van het Kind. De zomerschool wil leerlingen van de derde kleuterklas tot en met het vijfde leerjaar voorbereiden op het nieuwe schooljaar en leerachterstanden wegwerken. Ze stond open voor alle Tongerse basisscholen; leerlingen met grotere onderwijsnoden kregen voorrang.

Het museum verzorgde een onderdeel van het verrijgingsprogramma in de namiddag. Klassen bezochten gratis het museum. Onder begeleiding van een gids verkenden de leerlingen de permanente tentoonstelling, gevolgd door een creatieve verwerkingsactiviteit. Het museum engageerde zich om ook aan toekomstige edities deel te nemen.

Zomerschool – 12, 13, 14, 18 en 20 augustus 2025

Aantal deelnemende kinderen: 182

FIRST® LEGO® League

De FIRST® LEGO® League is een internationaal programma voor leerlingen van 4 tot 15 jaar, in België ondersteund door werkgeversnetwerkorganisatie Voka. Het wil kinderen laten kennismaken met wetenschap en techniek via LEGO®opdrachten. Elk seizoen staat een nieuw thema centraal; in 2025-2026 is dat 'Unearthed', met een focus op archeologie.

Verschillende deelnemende scholen namen contact op met het museum. We ontwikkelden een rondleiding op maat, verzorgd door een gids-archeoloog. Tijdens het bezoek verdiepten de leerlingen hun kennis over archeologie en bespraken ze hun project voor de FIRST® LEGO® League. We beantwoordden vragen, dachten mee over oplossingen en ondersteunden ook scholen die via mail advies vroegen.

Op verzoek van Voka gaf een museumarcheoloog een online interview. Het filmpje werd gebruikt om het programma in scholen te introduceren.

3.2 VRIJETIJDWERKING

Het Gallo-Romeins Museum organiseert jaarlijks een breed scala aan activiteiten om een groot en divers publiek te betrekken bij de collectie. We willen bezoekers enthousiasmeren voor de prehistorie, de Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen, inspelen op de groeiende interesse in (lokale) archeologie en bijdragen aan een breed maatschappelijk draagvlak voor archeologisch onderzoek.

3.2.1 Aanbod voor families

Ook in 2025 voorzag het museum, zoals al vele jaren, extra programma's voor families met kinderen.

Kijktocht

De Kijktocht is een fotozoektocht voor kinderen van 5 tot en met 12 jaar, met opdrachten in verschillende moeilijkheidsgraden. Deze activiteit moedigt kinderen aan om bijzondere objecten uit de collectie aandachtig te bekijken. De tocht is beschikbaar in het Nederlands en het Frans, inbegrepen in de toegangsprijs en liep het hele jaar door, behalve tijdens de (Vlaamse) schoolvakanties. Dan organiseren we steeds extra activiteiten.

Vakantieprogramma's

- **Proeftocht – kerstvakantie 2024-2025**
Kinderen van 7 tot 12 jaar verkenden de permanente tentoonstelling met een speciaal ontworpen boekje. Aan de hand van acht objecten maakten ze kennis met voedingsmiddelen en eetgewoonten van de prehistorie tot de Romeinse tijd. Bij elke halte konden ze proeven van ingrediënten die ook in het verre verleden gangbaar waren. Elk kind nam een Romeins recept mee naar huis. Er was een Nederlandstalige en Franstalige versie beschikbaar.
- **Supergids – krokus- en herfstvakantie**
Tijdens Supergids stonden in elke zaal van de permanente tentoonstelling ervaren gidsen klaar. Ze demonstreerden, vertelden, toonden replica's en lieten kinderen voelen, passen, ruiken en proeven. Het programma wordt bijzonder gewaardeerd vanwege het persoonlijke contact en de uitgesproken hands-on aanpak.
- **Voeltocht – paasvakantie**
Met een op maat gemaakt boekje voerden kinderen voelopdrachten uit bij een tiental collectiestukken. Het tastend onderzoeken hielp hen de functie van de objecten beter te begrijpen. We gebruikten authentieke archeologische voorwerpen en hoogwaardige replica's. De tocht bestond in het Nederlands en het Frans.
- **Zomerzoektocht – Schatten van Vlieg**
Tijdens de zomervakantie bood het museum een zoektocht voor kinderen van 7 tot 12 jaar aan, waarbij verschillende zintuigen werden aangesproken. De tocht leidde langs elf objecten en liet kinderen kennismaken met het dagelijkse leven van de prehistorie tot de Romeinse tijd. Elk kind kreeg een plaktattoo. Tijdens de kerstvakantie 2025-2026 hernamen we de activiteit als Winterzoektocht.

Kijktocht

Permanent aanbod (behalve tijdens de schoolvakanties)

Leeftijd	Aantal deelnemers
7-12 jaar	1106
<i>Aantal uitgedeelde boekjes nl</i>	<i>1721</i>
<i>Aantal uitgedeelde boekjes fr</i>	<i>132</i>

Proeftocht**Kerstvakantie – 01/01/2025 > 05/01/2025**

Leeftijd	Aantal deelnemers
7-12 jaar	165
<i>Aantal uitgedeelde boekjes nl</i>	212
<i>Aantal uitgedeelde boekjes fr</i>	16

Supergids**Krokusvakantie – 01/03/2025 > 09/03/2025**

Leeftijd	Aantal deelnemers
4-6 jaar	96
7-12 jaar	260

Voeltocht**Paasvakantie – 05/04/2025 > 21/04/2025**

Leeftijd	Aantal deelnemers
7-12 jaar	456
<i>Aantal uitgedeelde boekjes nl</i>	582
<i>Aantal uitgedeelde boekjes fr</i>	41

Zomerzoektocht (Schatten van Vlieg)**Zomervakantie – 28/06/2025 > 29/08/2025**

Leeftijd	Aantal deelnemers
7-12 jaar	1114
<i>Aantal uitgedeelde boekjes nl</i>	1333
<i>Aantal uitgedeelde boekjes fr</i>	156

Supergids**Herfstvakantie – 25/10/2025 > 02/11/2025**

Leeftijd	Aantal deelnemers
4-6 jaar	131
7-12 jaar	329

Winterzoektocht**Kerstvakantie – 20/12/2025 > 31/12/2025**

Leeftijd	Aantal deelnemers
7-12 jaar	327
<i>Aantal uitgedeelde boekjes nl</i>	402
<i>Aantal uitgedeelde boekjes fr</i>	36

Verjaardagsfeestje

Kinderen van 7 tot 12 jaar kunnen het hele jaar door een Romeins verjaardagsfeestje vieren in het museum. De jarige en zijn/haar gasten krijgen een Romeinse outfit, verkennen met een gids de permanente tentoonstelling en ontdekken hoe Romeinen feest vierden. In het atelier maken ze een Romeins geïnspireerd selfieportret. Afsluiten kan met eigen lekkers in de eetzaal.

Verjaardagsfeest**Permanent aanbod (voor kinderen van 7 tot 12 jaar)**

13 feestjes
129 deelnemers (kinderen)

3.2.2 Deelname aan landelijke publieksdagen

Erfgoeddag

In het kader van het jaarthema 'Game On!' ontwikkelde het museum 'Het Tijdreis spel', een programma voor kinderen van 7 tot 12 jaar. Gezinnen speelden het spel in de permanente tentoonstelling en ontdekten via zes opdrachten het dagelijkse leven van de prehistorie tot de Romeinse tijd. Kinderen verzamelden letters van een codewoord en kregen bij het onthaal een button. De permanente tentoonstelling was op Erfgoeddag gratis toegankelijk.

Erfgoeddag – 27 april 2025

Het Tijdreis spel: 34 kinderen
Reguliere bezoekers: 151

Archeologiedagen

Bezoekers konden de permanente tentoonstelling gratis verkennen met een audiogids. Daarnaast organiseerden we de Archeotour: een korte rondleiding in het museum gevolgd door een begeleide busrit langs archeologische sites in en rond Tongeren, waaronder de stadsmuur, de tempelsite, het aquaduct en een tumulus.

Archeologiedagen – 25 mei 2025

Programma Archeotour: 145 deelnemers
Reguliere bezoekers: 317

Dag van de Wetenschap

Wetenschappelijk medewerker Else Hartoch gaf een 'interactieve talk' voor jongeren en jongvolwassenen van 15 tot 25 jaar over het onderzoek naar de Romeinse houten schrijftabletten (zie 1.4.1). De aandacht ging daarbij zowel uit naar de gebruikte onderzoeksmethodes als naar de inzichten die hieruit voortvloeiden. Aansluitend op het gesprek konden deelnemers de schrijftafeltjes zelf bestuderen met behulp van de nodige instrumenten (vergrootglas, microscoop, online tool).

Dag van de Wetenschap – 23 november 2025

17 deelnemers

3.2.3 Vormingscursussen

Aan het begin van je Latijn

In het najaar van 2025 vond voor de derde keer de cursus 'Aan het begin van je Latijn' plaats, bedoeld voor volwassenen zonder of met beperkte voorkennis van de Latijnse taal. In vijftien lessen leerden cursisten basisgrammatica, lazen ze vereenvoudigde teksten en maakten ze kennis met aspecten van de Romeinse cultuur. De cursus besteedde bijzondere aandacht aan het lokale erfgoed en maakte gebruik van objecten uit de collectie en depots.

Cursus 'Aan het begin van je Latijn'

Lesdata: 6/09, 13/09, 20/09, 27/09, 4/10, 11/10, 18/10, 8/11, 15/11, 6/12, 13/12, 22/12, 10/01/2026, 17/01/2026, 24/01/2026
Aantal cursisten: 16 (volzet)

Archeologie voor beginners

In 2025 organiseerde het museum voor het eerst de cursus 'Archeologie voor beginners', gericht op tieners vanaf 16 jaar en volwassenen. In vier lessen maakten cursisten kennis met de basisprincipes van archeologie, van veldwerk tot interpretatie. De cursus eindigde met een praktijkopdracht waarbij deelnemers een aardewerkscherf bestudeerden en beschreven.

Cursus 'Archeologie voor beginners'

Lesdata: 20/09, 27/09, 4/10, 11/10

Aantal cursisten: 41 (volzet)

3.2.4 Lezingenreeks 'Spraakwater'

In 2025 organiseerden we zeven lezingen in het kader van onze jaarlijks terugkerende lezingenreeks 'Spraakwater'. Het programma was gevarieerd, met presentaties over recent onderzoek naar de prehistorie, de Romeinse periode en de vroege middeleeuwen, zowel in onze eigen regio als in de bredere Grieks-Romeinse wereld. De sprekers waren specialisten uit de archeologie, geschiedenis, klassieke talen en genetica.

De lezingen waren zowel in ons auditorium als online te volgen. Voor de live-uitzendingen van de lezingen van Spraakwater maakten we aanvankelijk, zoals in voorgaande jaren, gebruik van de tool Zoom. Bij de start van het seizoen 2025-2026 schakelden we over op Teams. De nieuwe functie Teams Town Halls is specifiek ontwikkeld voor het online uitzenden van live-evenementen, sluit daardoor beter aan bij onze noden en biedt meer gebruiksgemak.

Gemiddeld verwelkomden we per lezing 50 deelnemers in de zaal en 93 online, goed voor in totaal ongeveer 143 deelnemers. Daarmee steeg het aantal aanwezigen ter plaatse met ruim 30% ten opzichte van 2024, terwijl het aantal online kijkers vrijwel gelijk bleef.

Wanneer de spreker daarmee instemde, stelden we nadien een video-opname van de lezing ter beschikking via onze website (zie 4.2.1).

Lezingen 'Spraakwater' – 2025

Datum	Titel	Spreker	Aantal deelnemers	
			online	ter plaatse
15/01	Keltische elites in de Lage Landen. De nieuwste inzichten.	Nico Roymans	145	55
12/02	Kleurrijke kralen. Wat stukjes glas vertellen over handel in de vroege middeleeuwen.	Mette Langbroek	72	31
12/03	Doolhoven of rechte lijnen? Wat (antieke) verhalen over ons zeggen...	David Rijser	48	34
16/04	Het zit in de genen! OudDNA werpt nieuw licht op het 'Verhaal van Merovingisch Vlaanderen'.	Maarten Larmuseau	91	71
22/10	Galliër, Romein of allebei? Mode en culturele integratie in het Romeinse Rijk.	Anique Hamelink	112	39
19/11	Eindelijk vrij! Leven en werk van vrouwelijke vrijgelatenen in de Romeinse wereld.	Emily Hemelrijk	97	48
17/12	Vergeten geschriften, herontdekte wereld. De houten schrijftabletten van Romeins Tongeren.	Else Hartoach	88	73

3.2.5 Kinder- en jongerenwerking

Workshop en tijdelijke opstelling 'OH MY GOD!'

Tijdens de paasvakantie organiseerden we een tweedaagse creatieve workshop voor kinderen van 8 tot 12 jaar, in samenwerking met Pentagoon Academie Beeld (deeltijds kunstonderwijs). Na een begeleid bezoek aan de permanente tentoonstelling maakten de kinderen o.a. een levensgrote interpretatie van een Jupitergigantenbeeld en huisaltaartjes. De resultaten werden van 10 april tot 22 juni in het museum tentoongesteld. We organiseerden ook een toonmoment voor ouders en vrienden van de deelnemers.

Workshop 'OH MY GOD!'

08/04/2025 > 09/04/2025

32 deelnemers + 47 ingeschrevenen 'toonmoment'

Tijdelijke opstelling 'OH MY GOD!'

Looptijd: 10/04/2025 > 22/06/2025

Tijdelijke opstelling 'Topstukken in lagen'

In het voorjaar van 2025 openden we 'Topstukken in lagen', gebaseerd op de workshop 'Flitsend verleden – fotografische collages' (i.s.m. Villa Basta, herfstvakantie 2024). De opstelling toont vier collages rond topstukken en hun opgravingsgeschiedenis, aangevuld met korte filmpjes. Voor ontwerp en media werkten we samen met jong creatief talent.

Tijdelijke opstelling – 'Topstukken in lagen'

Looptijd: vanaf 14/03/2025

49 ingeschrevenen 'opening'

Zomerkampen Jeugd, Cultuur en Wetenschap

Het museum werkte mee aan twee zomerkampen (8 tot 12 jaar en 13 tot 15 jaar) georganiseerd door jeugdvereniging Jeugd, Cultuur en Wetenschap. We leverden wetenschappelijk correcte informatie en ontwikkelden een volledige dagactiviteit met rondleidingen, workshops en een blik achter de schermen.

Dagactiviteit – Themakamp: In het spoor van de Gallo-Romeinen

24/07/2025

5 deelnemers

Dagactiviteit – Archeologiekamp: Archeo-avonturen

24/07/2025

6 deelnemers

YOUCA Day

Het Gallo-Romeins Museum neemt al enkele jaren deel aan de YOUCA Day (Youth for Change and Action). Op die dag engageren meer dan 15.000 Vlaamse en Brusselse jongeren zich om te werken bij een bedrijf, organisatie, overheidsinstelling of particulier. Het loon dat zij verdienen, wordt gedoneerd aan projecten van geëngageerde jongeren wereldwijd. Op 16 oktober 2025 stelden we zes jongeren tewerk in het kader van YOUCA Day. Ze maakten kennis met verschillende aspecten van de museumwerking.

Samenwerking stadsbibliotheek en jeugddienst

- **Voorleesuurttjes**
De bibliotheek van Tongeren-Borgloon organiseert geregeld voorleesuurttjes voor kinderen van 4 tot 7 jaar. In 2025 vonden deze voor het eerst tweemaal plaats in het Gallo-Romeins Museum. In overleg met de bibliotheek selecteerde het museum telkens een kinderboek over het verre verleden. Een vrijwilliger las het verhaal voor in een museumzaal die aansloot bij het thema, waarna een museummedewerker kort informatie gaf bij gerelateerde objecten. Het voorleesuurttje eindigde met een thematische knutselactiviteit. De deelname was gratis.
- **Bibster-spel**
In het kader van de Jeugdboekenmaand 2025 (een initiatief van 'Iedereen Leest'), met als thema 'Tijd', ontwikkelde de stadsbibliotheek via Bibster een interactieve zoektocht voor jongeren in de bibliotheek. Het Gallo-Romeins Museum werkte mee door opdrachten aan te leveren die focusten op het Romeinse verleden van Tongeren..
- **Ontvangst Leesjury**
In het kader van de Leesjury 2025 (een initiatief van 'Iedereen Leest') lazten de leden van Leesjury – groep 4 (vijfde en zesde leerjaar) onder meer het boek *Atta* (auteur: Jolien Janzing), over het leven in de prehistorie. Het Gallo-Romeins Museum verzorgde voor de Leesjury een begeleid bezoek aan de permanente tentoonstelling 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein'. De juryleden volgden er het programma 'Oermens' als verrijking van hun leeservaring.
- **Bezoek jeugddienst**
Tijdens de krokus- en paasvakantie van 2025 bezocht de jeugddienst van Tongeren-Borgloon het Gallo-Romeins Museum in het kader van de speelpleinwerking. Tijdens de krokusvakantie namen de kinderen deel aan Supergids. Tijdens de paasvakantie stond de Voeltocht op het programma. Het museumbezoek en de activiteiten waren gratis.

Bezoek jeugddienst - speelpleinwerking

krokusvakantie (04/03/2025)

15 deelnemers

Bezoek jeugddienst - speelpleinwerking

paasvakantie (15/04/2025 en 16/04/2025)

41 deelnemers

3.2.6 Programma's en initiatieven voor bijzondere doelgroepen

Casa Romana

Specifiek voor mensen die blind of slechtziend zijn bood het museum ook in 2025 het begeleidde programma 'Casa Romana' aan. Samen met hun begeleider en een museumgids bezochten de deelnemers de Gallo-Romeinse zaal van de permanente tentoonstelling. Aan de hand van tactiele plattegronden vertelt de gids over het ontstaan, de structuur en het uitzicht van Romeins Tongeren. Vervolgens ontdekken de bezoekers de architectuur en indeling van een stadswoning via tactiele schaalmodellen. Tot slot focust de gids op de Romeinse keuken. Deelnemers voelen aan replica's van kookgerei en maken kennis met typische ingrediënten door te ruiken en te proeven.

In 2025 werd het programma 1 keer gereserveerd; 2 mensen namen deel.

Prikkelarm bezoek

In september 2025 startte het museum met prikkelarme bezoeken. Deze vinden plaats elke tweede zaterdag van de maand, van 10.00 tot 13.00 uur. Tijdens deze momenten beperken we zintuiglijke prikkels tot een minimum: het aantal bezoekers blijft bewust laag, groepen zijn niet toegelaten en sommige audio- en video-installaties worden uitgeschakeld. Andere prikkels duiden we vooraf duidelijk aan. Bezoekers kunnen gratis hulpmiddelen ontlenu, zoals een geluiddempende koptelefoon en een communicatiekaart met pictogrammen die helpen bij het uitdrukken van noden en vragen. De kaart is nuttig voor mensen die moeite hebben met verbale communicatie, zoals sommige personen met autisme, een verstandelijke beperking, een angst of spraakstoornis, anderstalige nieuwkomers of dove bezoekers. Daarnaast biedt de museumwebsite extra ondersteuning met een visueel stappenplan, een plattegrond en een filmpje dat een bezoek stap voor stap toelicht. Op de betreffende zaterdagen verwelkomden we steeds tussen de vijf en de tien personen die voor dit initiatief naar het museum kwamen.

Praatgroepen 'VriendENtaal'

De praatgroepen 'VriendENtaal' zijn een initiatief van de Limburgse afdeling van het Agentschap Integratie en Inburgering. Ze bieden oefenkanalen Nederlands aan personen die het inburgeringstraject doorlopen. Op 6 november 2025 organiseerde het Gallo-Romeins Museum een begeleid bezoek aan de permanente tentoonstelling voor een dertigtal leden en begeleiders van de praatgroep 'VriendENtaal' Tongeren. De gidsen stemden inhoud en taalgebruik af op de deelnemers en legden de nadruk op herkenbare thema's en interactie. Het bezoek werd nadien positief geëvalueerd door zowel deelnemers als begeleiders. Ze waardeerden de toegankelijke aanpak en het museum als laagdrempelige plek voor participatie en taalpraktijk.

3.2.7 Rondleidingen voor groepen

Het museum biedt al enkele jaren twee types rondleidingen aan in de permanente tentoonstelling. Ook in 2025 behielden we dit aanbod. De rondleiding 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein' richt zich vooral op socioculturele verenigingen. Een ervaren gids licht de hoogtepunten van de permanente tentoonstelling toe. Jagers-verzamelaars, de eerste boeren, Kelten, Ambiorix en de Eburonen, Gallo-Romeinen en Germanen: ze komen allemaal aan bod. De blikvangers uit onze collectie staan centraal.

De rondleiding 'Iedereen kiest!' is vooral bedoeld voor families met kinderen en vriendengroepen. Het bezoek start met een gesprek met de gids: welke voorwerpen vinden de deelnemers interessant, mooi of merkwaardig? Uit 100 topstukken kiezen ze hun favorieten. De gids maakt er een boeiend geheel van, inspelend op de persoonlijke vragen en wensen van de groep. Na afloop krijgen de deelnemers een postkaart mee van hun favoriete collectiestuk, als blijvende herinnering aan het museumbezoek.

In 2025 bood het Gallo-Romeins Museum individuele bezoekers opnieuw de mogelijkheid om op zondagvoormiddag gratis aan te sluiten bij een instaprondleiding in de permanente tentoonstelling 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein'. Bezoekers betaalden enkel hun toegangsticket.

Overzicht rondleidingen met gids – 2025 (aantal personen/aantal groepen)

Type	Familie- en vriendengroepen	Verenigingen
Van neanderthaler tot Gallo-Romein	309/34	1271/109
Iedereen kiest!	6/1	nvt

Overzicht instaprondleidingen op zondag – 2025 (aantal deelnemers/aantal rondleidingen)

Instaprondleiding op zondag – permanente tentoonstelling	422/52
--	--------

3.2.8 Evenementen

Concertreeks 'Echo's van het Imperium'

In samenwerking met Koninklijke Fanfare De Werkmanszonen (Zichen-Bolder) organiseerde het Gallo-Romeins Museum op 10, 11 en 16 mei 2025 de belevenisvolle concertreeks 'Echo's van het Imperium'.

De intense samenwerking tussen de fanfare, het museum en de Zwitserse componist Ludovic Neurohr resulteerde in 2024 in een nieuwe compositie: *Atuatuca*. Dit muziekstuk verklankt het verhaal van de confrontatie tussen de legioenen van Julius Caesar en de Eburonen onder leiding van Ambiorix, zoals beschreven in *Caesars Commentarii de bello Gallico*, boek V. In de compositie kregen de carnyx (Keltisch blaasinstrument) en de cornu (Romeins blaasinstrument) een prominente rol. Beide instrumenten werden speciaal voor deze uitvoering gereconstrueerd.

Tijdens de concertreeks ging *Atuatuca* in wereldpremière. Daarnaast vulden vier andere hedendaagse composities (waaronder drie Belgische) het programma, telkens rond Julius Caesar, de Gallische oorlogen en de Romeinse tijd. Illustratrice Gerda Dendooven zorgde tijdens de opvoeringen voor live illustraties. Classicus en oudheidkenner Patrick De Rynck gaf toelichting bij de historische episodes waarop de muziekstukken zijn gebaseerd. Bij elk verkocht concertticket was een gratis toegangsticket voor de permanente tentoonstelling 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein' inbegrepen.

De concertreeks 'Echo's van het Imperium' werd genomineerd voor de VLAMO award 2025. VLAMO, de Vlaamse amateurmuziekorganisatie, bekroont met deze award projecten die een blijvende impact hebben op hun omgeving en uitblinken in creatieve en artistieke vormgeving. De bekendmaking van de winnaar volgt in het voorjaar van 2026.

Koninklijke Fanfare De Werkmanszonen zal in juli 2026 met *Atuatuca* deelnemen aan het World Music Concours in Kerkrade.

Concertreeks 'Echo's van het Imperium'

vrijdag 10/05/2025

182 bezoekers

zaterdag 11/05/2025

131 bezoekers

vrijdag 16/05/2025

177 bezoekers

Totaal: 490

Bijlage 3: campagnebeeld 'Echo's van het Imperium'

Bijlage 4: programmaboekje 'Echo's van het Imperium'

Bijlage 5: 'composer's note' – toelichting van de componist bij Atuatuca, een symfonisch gedicht

Romeinenfestival

Op zaterdag 30 en zondag 31 augustus 2025 organiseerde het Gallo-Romeins Museum voor het eerst het Romeinenfestival. De focus lag op het dagelijkse leven in de Romeinse tijd (1ste-2de eeuw n.Chr.) in de civitas Tungrorum en, ruimer, de noordwestelijke provincies van het Romeinse Rijk. Het programma richtte zich op een breed publiek en vond plaats in het museum, het nabijgelegen Teseum en op een sfeervol ingericht festivalterrein op de omliggende pleinen. Het educatieve karakter stond centraal. Het museum werkte samen met talrijke experts in historisch re-enactment en experimentele archeologie, die zorgden voor wetenschappelijk correcte en toegankelijke duiding.

De Romeinse ambachtenmarkt vormde het hart van het festival. Meer dan 50 re-enactors uit binnen- en buitenland demonstreerden diverse ambachten, waaronder smeden, pottenbakken, leer- en textielbewerking, mandenvlechten, beenbewerking en kaasmaken. Bezoekers konden op verschillende plaatsen zelf iets uitproberen of proeven. Een landmeter, architect, arts en enkele soldaten gaven inzicht in technologische, medische en militaire kennis uit de Romeinse wereld. Elke stand was voorzien van hoogwaardige replica's. Randanimatie, zoals een levend standbeeld van keizer Augustus, offerceremonies en muzikanten, zorgde voor extra beleving. Illustrator Joris Snaet maakte portretten van bezoekers als Romein.

Een tweede centrale plek was voorbehouden voor de gladiatoren. In een sfeervolle tent kregen bezoekers uitleg over training, verzorging en uitrusting. In een arena vonden regelmatig gladiatorenshows plaats, gepresenteerd door de 'lanista', die toelichting gaf bij de verschillende gladiatorentypes en het verloop van de gevechten.

In de kloostergangen van het Teseum genoten bezoekers van twee bijzondere optredens: een verhalenverteller bracht mythologische verhalen uit onder meer Ovidius' *Metamorfosen*, en zangeres Eléonor bracht, begeleid door haar muzikanten, liederen gebaseerd op klassieke Latijnse teksten.

Ook in het Gallo-Romeins Museum viel er veel te beleven. De permanente tentoonstelling was het hele weekend gratis toegankelijk. In de Romeinse afdeling gaven gidsen extra toelichting bij de collectie. Gezinnen konden deelnemen aan twee inloopworkshops: het knutselen van een vouwuisje van een Romeinse stadswoning of het versieren van een marmeren tegeltje. Voor volwassenen waren er workshops 'Romeins parfum maken' en 'Romeinse astrologie', telkens met deskundige begeleiding. Daarnaast verzorgde foodarcheoloog Jeroen Van Vaerenbergh degustatielezingen over de culinaire gewoonten in onze streken tijdens de Romeinse tijd, met proevertjes zoals 'placenta', een typisch Romeins broodje.

Tijdens het festival waren ook de archeologische site, de kerkschat en de basiliektoeren van het Teseum gratis te bezoeken.

Het Romeinenfestival trok in totaal 10.173 bezoekers. In het najaar startte het museum met de voorbereidingen van een meer uitgebouwde tweede editie, opnieuw gepland tijdens het laatste weekend van augustus.

Romeinenfestival

Zaterdag 30/08/2025 en zondag 31/08/2025

10.731 bezoekers

Deelnemers workshops: 279

Bezoekers permanente tentoonstelling: 3310

77 deelnemende re-enactors

Bijlage 6: campagnebeeld Romeinenfestival 2025

Bijlage 7: programmatie en grondplan van het Romeinenfestival 2025

NW

communicatie

4.1 OFFLINE COMMUNICATIE

4.1.1 Printadvertenties, radio- en televisiespots

Net zoals in voorgaande jaren plaatste het Gallo-Romeins Museum ook in 2025 geregeld betaalde advertenties in kranten en tijdschriften. Daarnaast maakten we gebruik van radio- en televisiespots, vooral in het kader van het Romeinenfestival. Het museum promootte zijn programma's, activiteiten en evenementen zowel in België (Vlaanderen en Wallonië) als in Nederlands-Limburg.

Overzicht advertenties in dagbladen, tijdschriften en magazines – 2025

Dagbladen – België – nl

De Standaard, Het Belang van Limburg, Het Nieuwsblad, Gazet van Antwerpen, Het Laatste Nieuws
Aantal: 14

Dagbladen – België – fr

Le Soir, La Meuse
Aantal: 4

Dagbladen – Nederland (Limburg)

De Limburger
Aantal: 4

Tijdschriften en magazines – België – nl

De Zondag, De Zondag (Zomermagazine), Gast, Libelle, Knack, FietsActief, Wandelmagazine, Feeling, Ex Situ, Riebedebie
Aantal: 24

Tijdschriften en magazines – België – fr.

7Dimanche, Le Soir Mad
Aantal: 4

Tijdschriften en magazines – Nederland

Archeologie Magazine, Zout Magazine, Voila (De Limburger)
Aantal: 3

Overzicht radio- en televisiespots – 2025

Radio – Limburg – nl.

Radio 2 – Limburg
Aantal: 45 uitzendingen spot 30 seconden
Radio BOO (vrije radio)
Aantal: 84 uitzendingen spot 30 seconden

Radio – Nederland (Limburg)

L1-Radio
Aantal: 60 uitzendingen spot 30 seconden

Televisie – Limburg – NI.

TV Limburg, ATV (Antwerpse Televisie)
Aantal: 140 uitzendingen spot 3 minuten
Publireportage 'De Buren'

4.1.2 Drukwerk – affiches, flyers en brochures

Het Gallo-Romeins Museum maakte in 2025 ook gebruik van allerlei drukwerk en POS-materiaal om het museum en zijn activiteiten te promoten.

Overzicht druk affiches, folders, flyers e.a. – 2025

Type	Taal
Algemene folder	nl-fr
A2-affiche Romeinenfestival	nl
A2-affiche lezingenreeks Spraakwater	nl
A2-affiche 'Echo's van het Imperium'	nl-fr
Flyer Romeinenfestival	nl
Flyer lezingenreeks Spraakwater	nl
Flyer 'Echo's van het Imperium'	fr
Flyer prikkelarm bezoek	nl
Flyer 'Dag van de Wetenschap – Decode the Romans'	nl
Vrijkaart permanente tentoonstelling	nl
Gratis toegangkaart permanente tentoonstelling	nl
Kaart Scholenactie permanente tentoonstelling	nl-fr

Overzicht drukwerk – 2025

Type
Borden invalswegen Tongeren (1 m ²)
Zeilen binnenstad Tongeren (3x2 m)
Digitale infozuil Museumplein
Roll-up banners (0,8x2 m)

4.1.3 Perscommunicatie en media-aandacht

Het Gallo-Romeins Museum organiseerde in 2025 drie persconferenties.

Op 15 september stelden we de resultaten van het onderzoek naar de Romeinse schrijftabletten voor. We konden op heel wat mediabelangstelling rekenen. Het project werd de dag nadien door de VRT opgepikt met een reportage in het actualiteitenprogramma *Terzake*.

Overzicht persconferenties – 2025

Datum	Aanleiding
23/05/2025	Tijdelijke tentoonstelling 'boom des levens – de evolutionaire klauterpartij van de filosofische chimpansee' <i>Aanwezig: Het Belang van Limburg</i>
25/08/2025	Tijdelijke opstelling 'Mos'anne' <i>Aanwezig: Het Belang van Limburg, VRT Radio 2 Limburg, TV Limburg, Geschiedenis Magazine</i>
15/09/2025	Onderzoek Romeinse schrijftabletten <i>Aanwezig: Het Belang van Limburg, Het Nieuwsblad, De Standaard, VRT Radio 2 Limburg, Radio Boo, BRF-Radio, TV Limburg</i>

We verstuurden in 2025 geregeld persberichten. Dat leverde heel wat aandacht op, zowel in kranten en tijdschriften als op radio en televisie.

Overzicht persberichten – nl – 2025

07/01/2025	Lezing in het Gallo-Romeins Museum – Keltische elites in de Lage Landen. De nieuwste inzichten.
31/01/2025	Lezing in het Gallo-Romeins Museum – Kleurrijke kralen. Wat stukjes glas vertellen over handel in de vroege middeleeuwen.
26/02/2025	Supergidsen in Gallo-Romeins Museum
27/02/2025	'Echo's van het Imperium' in het Gallo-Romeins Museum
05/03/2025	Lezing in het Gallo-Romeins Museum – Doolhoven of rechte lijnen? Wat (antieke) verhalen over ons zeggen.
24/03/2025	Topstukken in lagen
31/03/2025	Op voeltocht in het Gallo-Romeins Museum
09/04/2025	Lezing in Gallo-Romeins Museum – Het zit in de genen! OudDNA uit archeologisch botmateriaal werpt nieuw licht op het 'Verhaal van Merovingisch Vlaanderen'.
14/04/2025	'Tussen Kunst en Kitsch' in Gallo-Romeins Museum
18/04/2025	Spelenderwijs door de tijd in het Gallo-Romeins Museum
22/04/2025	OH MY GOD! Pop-upexpo met kunstwerken van kinderen in het Gallo-Romeins Museum
14/05/2025	Op Archeotour met het Gallo-Romeins Museum
23/05/2025	Gallo-Romeins Museum brengt belevingsvol kunstwerk van Mark Swysen over de ontwikkeling van de mensheid
30/05/2025	Gallo-Romeins Museum opent opnieuw deuren voor blokkende studenten
17/06/2025	Scholen Tongeren-Borgloon gratis naar stedelijke musea en belevingscentra
27/06/2025	Belevingsvolle Zomerzoektocht in Gallo-Romeins Museum
08/07/2025	Gallo-Romeins Museum organiseert opnieuw basiscursus Latijn
15/07/2025	Romeinenfestival in Gallo-Romeins Museum
23/07/2025	Gallo-Romeins Museum organiseert cursus 'Archeologie voor beginners'
14/08/2025	Gallo-Romeins Museum verwelkomt blokkende studenten
25/08/2025	Gallo-Romeins Museum presenteert Mos'anne
31/08/2025	Meer dan tienduizend mensen in de ban van de Romeinen
05/09/2025	Gallo-Romeins Museum organiseert prikkelarme bezoekmomenten
15/09/2025	Schriftresten op houten schrijftabletten werpen nieuw licht op het dagelijks leven in Romeins Tongeren
06/10/2025	Gallo-Romeins Museum brengt nieuwe reeks lezingen
20/10/2025	Opnieuw Supergidsen in Gallo-Romeins Museum
29/10/2025	Gallo-Romeins Museum brengt interactieve talk over onderzoek naar Romeinse schrijftabletten
03/11/2025	Nieuwe topstukken in Gallo-Romeins Museum: vierduizend jaar oude gouden sieraden uit Tremelo
13/11/2025	Lezing in Gallo-Romeins Museum over het leven van vrouwelijke vrijgelatenen in de Romeinse wereld
03/12/2025	Lezing in Gallo-Romeins Museum over de houten schrijftabletten van Romeins Tongeren
10/12/2025	Gallo-Romeins Museum verwelkomt blokkende studenten
12/12/2025	Winterzoektocht in Gallo-Romeins Museum
30/12/2025	Gallo-Romeins Museum beleefde wervelend jaar

Overzicht persberichten – fr – 2025

31/03/2025	« Parcours tactile » au Musée gallo-romain
18/04/2025	Remonter le temps par le jeu au Musée gallo-romain
23/05/2025	Le Musée gallo-romain expose une œuvre d'art captivante de Mark Swysen sur l'évolution de l'humanité
27/06/2025	Un jeu de piste d'été passionnant au Musée gallo-romain
15/07/2025	Festival romain au Musée gallo-romain
25/08/2025	Le Musée gallo-romain présente Mos'anne
05/09/2025	Musée gallo-romain organise des visites sans stimuli
15/09/2025	Des traces d'écriture sur des tablettes en bois apportent un nouvel éclairage sur la vie quotidienne à Tongres au temps des Romains
04/11/2025	De nouveaux chefs-d'œuvre au Musée gallo-romain. Des parures en or vieilles de quatre mille ans découvertes à Tremelo
12/12/2025	L'hiver on découvre – Jeu de piste hivernal au Musée gallo-romain
30/12/2025	Une année bien remplie pour le Musée gallo-romain

Overzicht artikels schrijvende pers België (editie Limburg) – 2025 (niet-exhaustief)

Medium	Datum	Kop
Het Laatste Nieuws - Limburg	28/02/2025	Interactieve rondleiding in Gallo-Romeins Museum
Het Nieuwsblad - Limburg	29/03/2025	Gestolen artefact uit Pompeï is vakkundig verwijderd uit villa en ligt in depot museum
Het Nieuwsblad - Limburg	01/04/2025	Gallo-Romeins Museum bewaart tijdelijk 'gestolen' artefact uit Pompeï
De Standaard - Limburg	01/04/2025	Gallo-Romeins Museum bewaart even 'gestolen' artefact uit Pompeï
Het Belang van Limburg	01/04/2025	Gallo-Romeins Museum bewaart tijdelijk 'gestolen' artefact uit Pompeï
Het Laatste Nieuws - Limburg	24/04/2025	Pop-upexpo 'OH MY GOD!' toont werken van kinderen geïnspireerd door Romeinse goden
De Zondag - Limburg	04/05/2025	Echo's van het Imperium – Muzikale reis naar Romeinse verleden
Het Belang van Limburg	24/05/2025	Waan u in het GRM even god met verrassende kunst van Mark Swysen
Het Nieuwsblad - Limburg	29/05/2025	Gestolen artefact uit Pompeï is vakkundig verwijderd uit villa en ligt in depot museum
Het Belang van Limburg	04/06/2025	Museumcafé Gallo-Romeins Museum blijft dicht na faillissement
Het Laatste Nieuws - Limburg	05/06/2025	Gratis studeren in het Gallo-Romeins Museum
Het Laatste Nieuws - Limburg	19/06/2025	Gratis toegang tot stedelijke musea voor scholen
Het Laatste Nieuws - Limburg	11/07/2025	Gallo-Romeins Museum organiseert opnieuw basiscursus Latijn
Het Laatste Nieuws - Limburg	24/07/2025	Zelf archeoloog worden?
De Zondag - Limburg	03/08/2025	Gallo-Romeins Museum biedt basiscursus aan Stap terug in de tijd op het Romeinenfestival – Proeven van de Romeinse geschiedenis
Het Belang van Limburg	23/08/2025	Romeins Tongeren was walhalla voor foodies
Het Belang van Limburg	26/08/2025	Tienduizend jaar oude Mos'anne komt tot leven in Gallo-Romeins Museum
Het Nieuwsblad - Limburg	27/08/2025	"We gaan spektakel brengen in de stad"
Het Belang van Limburg	27/08/2025	"We gaan spektakel brengen"
Het Laatste Nieuws - Limburg	29/08/2025	Gemeente maakt zich op voor Romeinenfestival
Het Belang van Limburg - Goesting	30/08/2025	Deze week in Limburg
De Zondag - Limburg	31/08/2025	Van Romeinse markt tot gladiatorenshows – Terug naar de tijd van de Romeinen
Het Belang van Limburg	01/09/2025	Gladiator even naar spoed tijdens Romeinenfestival
Het Laatste Nieuws - Limburg	08/09/2025	Gallo-Romeins Museum start met prikkelarme bezoekmomenten
Het Belang van Limburg	11/09/2025	Gallo-Romeins Museum in Tongeren organiseert één keer per maand prikkelarm bezoekmoment
Het Belang van Limburg - Goesting	13/09/2025	Deze expo's zijn absoluut een bezoekje waard
Het Nieuwsblad - Limburg	16/09/2025	'Onleesbare' schrijftabletten uit Romeinse tijd verklappen hun geheimen
Het Belang van Limburg	16/09/2025	'Onleesbare' schrijftabletten uit Romeinse tijd verklappen hun geheimen
De Standaard - Limburg	16/09/2025	'Onleesbare' schrijftabletten uit Romeinse tijd verklappen hun geheimen
Het Laatste Nieuws - Limburg	26/09/2025	Tongeren had al een stedelijk archief in 1 ^{ste} eeuw
Het Nieuwsblad - Limburg	30/09/2025	Honderden bezoekers laten objecten taxeren in Gallo-Romeins Museum
Het Belang van Limburg	30/09/2025	800 bezoekers laten objecten taxeren in het Gallo-Romeins Museum
De Standaard - Limburg	05/11/2025	Oudste gouden sieraden van België te bewonderen in Gallo-Romeins Museum
Het Belang van Limburg	05/11/2025	Oudste gouden sieraden van België zijn topstuk in Gallo-Romeins Museum
Het Belang van Limburg	02/12/2025	Gallo-Romeins Museum organiseert debat over opkomst en val van het Romeinse Rijk in Limburg

Het Laatste Nieuws - Limburg	13/12/2025	Gallo-Romeins museum opent opnieuw deuren voor blokkers
De Zondag - Limburg	28/12/2025	Uitdagende ontdekkingstocht voor kids in Gallo-Romeins Museum
Het Nieuwsblad - Limburg	30/12/2025	Gallo-Romeins Museum klaar voor de toekomst met expo over Pompeï en miljoeneninvestering
De Standaard - Limburg	30/12/2025	Gallo-Romeins Museum klaar voor toekomst met expo over Pompeï en miljoeneninvestering
Het Belang van Limburg	30/12/2025	Gallo-Romeins Museum klaar voor de toekomst met expo over Pompeï en miljoeneninvestering

Overzicht artikels schrijvende pers België – nl – 2025 (niet-exhaustief)

Medium	Datum	Kop
Het Laatste Nieuws - Oost-Vlaanderen	28/03/2025	Gezin wordt niet vervolgd voor diefstal – 2000 jaar oude artefact dat plots opdook in villa gaat terug naar Pompeï
Het Laatste Nieuws	05/04/2025	Even Tussenuit
Het Nieuwsblad	17/05/2025	Van de oudste naar de kleinste
De Standaard	16/09/2025	Wastafeltjes getuigen van het leven in Romeins Tongeren
Het Laatste Nieuws	20/12/2025	7 tips voor een actieve kerstvakantie – Frisse lucht, warme harten

Overzicht artikels schrijvende pers België – fr – 2025 (niet-exhaustief)

Medium	Datum	Kop
Le Soir	29/03/2025	Une relique de Pompéi encastrée dans un mur
Le Soir	30/08/2025	Voici l'une des plus vieilles habitantes de Dinant
La Libre Belgique	16/09/2025	Des tablettes romaines découvertes à Tongres révèlent la vie quotidienne antique
Le Soir - Mad	24/09/2025	Et encore ...

Overzicht audiovisuele pers – radio – België (editie Limburg) – 2025 (niet-exhaustief)

Zender	Datum	Item
VRT Radio 2 - Limburg	09/05/2025	Echo's van het Imperium
Radio Boo/Euradio	09/05/2025	Echo's van het Imperium
VRT Radio 2 - Limburg	23/07/2025	Cursus Archeologie
VRT Radio 2 – Limburg	25/08/2025	Mos'anne
Radio Boo/Euradio	28/08/2025	Romeinenfestival
VRT Radio 2 - Limburg	15/09/2025	Romeinse schrijftabletten
Radio Boo/Euradio	15/09/2025	Romeinse schrijftabletten
VRT Radio 2 - Limburg	04/11/2025	Nieuwe topstukken

Overzicht audiovisuele pers – radio – België – nl – 2025 (niet-exhaustief)

Zender	Datum	Item
VRT Radio 1 - <i>De Ochtend</i>	14/02/2025	Diefstal artefact Pompeï
VRT Radio 1 - <i>Nieuwe feiten</i>	25/04/2025	Gladiatoren
VRT Radio 2 - <i>Weekendwijzer</i>	22/05/2025	Archeotour
VRT Radio 1 - <i>#Weet ik veel</i>	04/08/2025	Julius Caesar
VRT Radio 2 - <i>Zomerweekend</i>	31/08/2025	Romeinenfestival
VRT Klara - <i>Espresso</i>	15/09/2025	Romeinse schrijftabletten

Overzicht audiovisuele pers – radio – België – fr – 2025 (niet-exhaustief)

Zender	Datum	Item
1RCF Belgique - <i>Évadez-vous</i>	02/09/2025	Musée gallo-romain

Overzicht audiovisuele pers – radio – België – de – 2025 (niet-exhaustief)

Zender	Datum	Item
BRF	15/09/2025	Romeinse schrijftabletten

Overzicht audiovisuele pers – tv – België (editie Limburg) – 2025 (niet-exhaustief)

Zender	Datum	Item
TV Limburg	13/07/2025	Zomerzoektocht
TV Limburg	25/08/2025	Mos'anne
TV Limburg	31/08/2025	Romeinenfestival
TV Limburg	04/11/2025	Nieuwe topstukken

Overzicht audiovisuele pers – tv – België – nl – 2025 (niet-exhaustief)

Zender	Datum	Item
VTM - <i>VTM Nieuws</i>	31/08/2025	Romeinenfestival
VRT Canvas - <i>Terzake</i>	15/09/2025	Romeinse schrijftabletten
VRT Eén - <i>Journal</i>	29/09/2025	Opnames 'Tussen Kunst en Kitsch'
VRT Eén - <i>Blokken</i>	07/10/2025	Romeinenfestival
ROB-TV	03/11/2025	Nieuwe topstukken
VRT Eén - <i>Het Verhaal van Vlaanderen</i>	09/11/2025	Gallo-Romeins verleden

Overzicht audiovisuele pers – tv – België – fr – 2025 (niet-exhaustief)

Zender	Datum	Item
RTBF La Une - <i>Les ambassadeurs</i>	13/01/2025	Tongres, Musée gallo-romain

Overzicht audiovisuele pers – tv – buitenland – 2025 (niet-exhaustief)

Zender	Datum	Item
L1-Radio	01/07/2025	Zomerzoektocht

4.2 DIGITALE COMMUNICATIE

4.2.1 Website

De website blijft een van de belangrijkste communicatiekanalen van het museum en werd ook in 2025 intensief geraadpleegd. Bezoekers vinden er naast praktische informatie onder meer een overzicht van programma's en activiteiten, tijdelijke opstellingen en tentoonstellingen. Het scholenaanbod is via een handige zoekfunctie toegankelijk. Daarnaast bieden we sinds enkele jaren een overzicht van lopende onderzoeks- en registratieprojecten. Via virtuele tours, met onder meer 360°-foto's en -video's, kunnen bezoekers voorbij tijdelijke tentoonstellingen opnieuw beleven. Ook informatie over archeologische sites en monumenten in de regio is er beschikbaar. Al deze pagina's hebben we in 2025 up-to-date gehouden.

In 2025 besteedden we extra aandacht aan de optimalisatie van de mobiele versie van de website. Uit gebruikersstatistieken blijkt dat het merendeel van de bezoekers de site via smartphone raadpleegt. Daarom zorgden we ervoor dat teksten en afbeeldingen optimaal worden weergegeven op kleinere schermen. We verbeterden ook de leesbaarheid van teksten en de laadsnelheid van onder meer afbeeldingen.

Een aantal activiteiten en evenementen laten we online voortleven in de rubriek 'herbeleef'. We voegden bijkomende video-opnames toe van lezingen uit de reeks 'Sprakwater'. De virtuele tour van de tentoonstelling 'De oudheid in kleur' werd online geplaatst. Ook de concertreeks 'Echo's van het Imperium' en het Romeinenfestival kregen een eigen pagina. Op de pagina over onze registratie- en onderzoeksprojecten voegden we een video toe over het onderzoek naar de Romeinse schrijftabletten.

Vanaf 2025 is op de website ook meer informatie te vinden over onze missie en doelstellingen, evenals over het Interreg-project Via Via (zie 2.1.1). Daarnaast zijn voortaan ook de jaarverslagen online raadpleegbaar. In het kader van de prikkelarme bezoekmomenten voegden we informatie en een video toe die bezoekers helpen om hun museumbezoek vooraf online voor te bereiden.

Bezoekersstatistieken website – 2025

	Aantal
Unieke gebruikers	113.260
Sessies	165.582
Aantal sessies per gebruiker	1,42
Duur van de sessie	48 sec.
Paginaweergaven	399.959
Pagina's/sessie	2,47

Overzicht virtuele tours voorbij tentoonstellingen – 2025

Timeless Beauty
 Stonehenge – Voorbij het mysterie
 Dacia Felix – Het roemrijke verleden van Roemenië
 Oog in oog met de Romeinen
 Imperium Romanum – Het Romeinse Rijk door de lens van Alfred Seiland
 De oudheid in kleur

Overzicht opnames lezingen 'Spraaewater' online – 2025

Titel	Aantal keer bekeken (views)
Keltische elites in de Lage Landen. De nieuwste inzichten	258
Doolhoven of rechte lijnen? Wat antieke verhalen over ons zeggen	127
De Kleine Netevallei in het verre verleden	130
Het Stonehenge van Nederland	143
Op zoek naar de wortels van onze taal	260
Slavernij bij de oude Grieken en Romeinen	244
De oudheid in kleur. Hoe antieke beelden er écht uitzagen.	278
The Roman Invasion of Scotland: the Battle of Mons Graupius	201
Hannibal in de Alpen: de eeuwige zoektocht	156
Karaktermoord op een Romeins staatsman: Catilina als schurk	275
Plagues in the Roman Empire	103
Van Zuid-Afrika tot Europa. Wat stenen werktuigen ons vertellen over ...	181
Welkom in het antropoceen: het tijdperk van de mens	153
De verbazende diversiteit van het eerste christendom	148
Ongelijkheid van oudheid tot heden	126
Romeinse oorsprong van de historische wijnlandschappen in het Middellandse Zeegebied en West-Europa	175
Romeinse grenzen in de 21ste eeuw: van Rome tot werelderfgoed	242
Before Ambiorix: Julius Caesar in Britain 55-54 BC	231
De Kempen en Noord-Gallië in de Merovingische tijd	195
Doggerland, een verdwenen prehistorische wereld in de Noordzee	151
Wat bomen ons vertellen	165
Romein of vreemdeling? Etnische diversiteit en identiteit in de Romeinse wereld.	123
Objecten van het Gallo-Romeins Museum: nieuwste inzichten	160
De eerste bewoners van Tongeren. Wie waren ze en waar kwamen ze vandaan?	126
Tungrians and Batavians in Vindolanda, a military fort near Hadrian's Wall (United Kingdom)	127
Ongekend en onverwacht: een volstrekt nieuw legioenskamp uit de vroeg-Romeinse tijd in Valkenburg ...	124
Een gouden zwaard en een groot paard: Keltische vorsten met Europese contacten in de Lage Landen	133
Tongeren na Sint-Servaes. Een blik op de vroegmiddeleeuwse stad.	114
Migratie en barbaren in het Laat-Romeinse Noord-Gallië	85

4.2.2 Sociale media – Facebook en Instagram

Het Gallo-Romeins Museum beschikt over een Facebook- en Instagrampagina. Ook in 2025 publiceerden we er geregeld berichten, vaak in vaste formats. We promootten er onze tijdelijke opstellingen, activiteiten en programma's, met bijzondere aandacht voor de tentoonstelling 'boom des levens'. Daarnaast brachten we regelmatig posts die collectiestukken en onderzoeksresultaten in de kijker zetten, zoals het onderzoek naar de Romeinse schrijftabletten. Een vaste waarde in onze content is de maandelijkse cartoon van huiscartoonist Joris Snaet. Zijn cartoons sluiten aan bij de actualiteit en worden bijzonder gewaardeerd door ons publiek. Nieuw in 2025 was dat we geregeld items uit de museumshop onder de aandacht brachten.

We publiceerden zowel geschreven berichten als videocontent in de vorm van 'reels' en 'stories'. Meer dan voorheen hielden we rekening met de Toptopical-kalender, zodat we met onze posts konden inspelen op bijzondere dagen en gebeurtenissen.

In 2025 bleef het aantal volgers op Facebook en Instagram gestaag groeien, een trend die zich al enkele jaren doorzet.

Overzicht posts Facebookpagina – 2025

Maand	Aantal posts
Jan	8
Feb	7
Maa	7
Apr	11
Mei	15
Jun	13
Jul	17
Aug	15
Sep	14
Okt	19
Nov	13
Dec	15
Totaal	154

Overzicht posts Instagram – 2025

Type	Aantal posts
Berichten/posts	137
Stories	324
Films/reels	10

Overzicht vind-ik-leuks/volgers Facebook-pagina – 2019/2020/2021/2022/2023/2024/2025 (cumulatief)

Type	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Vind-ik-leuks	7980	8612	9490	10.063	10.296	10.311	-
Volgers	-	9011	10.062	10.591	10.897	11.047	11.851

Algemeen overzicht Instagram 2019/2020/2021/2022/2023/2024/2025

Type	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Berichten/posts	16	32	41	66	92	104	137
Stories	-	10	147	133	149	94	325
Films/reels	-	1	-	4	3	11	10
Volgers	500	980	1455	1735	2095	2551	2993

Overzicht collectiestukken permanente collectie op Facebookpagina museum – 2025

Object(ensemble)	Vind-ik-leuks	Gedeeld	Weergaven
Muntschat	42	4	3305
Hypocaustum	175	15	67.190
Bronzen ring met inscriptie	66	12	4921
Mozaïekvloer	64	11	7236
Unguentaria	41	2	2022
Zilveren munt	52	12	3941
Vervloekingsplaatje	45	8	4322
Romeinse schrijftafeltjes	180	20	18.991
Zittende hond in terracotta	36	8	3824
Fibula in vorm van een haan	66	13	5390
Gebogen zwanenhals in brons	28	6	3822
Bronzen beeldje van ram	25	3	3261
Bronzen laarsje	35	5	3808

Overzicht wetenschappelijk onderzoek – 2025

Object(ensemble)	Vind-ik-leuks	Gedeeld	Weergaven
Verspreiding bronzen bijlen	49	5	4360
MerovingerDNA 2.0	130	14	13.654
Analyse van samenstelling metalen collectiestukken	56	7	9933

Overzicht collectiestukken permanente collectie op Instagrampagina museum – 2025

Object(ensemble)	Vind-ik-leuks	Weergaven
Muntschat	46	1077
Hypocaustum	40	846
Bronzen ring met inscriptie	58	1041
Mozaïekvloer	45	1089
Unguentaria	32	553
Zilveren munt	42	1113
Vervloekingsplaatje	32	1085
Zittende hond in terracotta	68	3824
Fibula in vorm van een haan	34	1188
Gebogen zwanenhals in brons	33	1227
Bronzen beeldje van ram	49	3261
Bronzen laarsje	29	998

4.2.3 Nieuwsbrieven en mailings

In 2025 verstuurde het Gallo-Romeins Museum geregeld digitale nieuwsbrieven. Daarbij hielden we rekening met de interesses die door de intekenaars werden doorgegeven (tentoonstellingen, activiteiten voor families en kinderen, lezingen, scholenaanbod, blog 'De oudheid is overal!'). We verstuurden ongeveer één nieuwsbrief per maand, aangevuld met een extra editie in de aanloop naar de schoolvakanties.

Overzicht digitale nieuwsbrieven – nl – 2025

Datum	Onderwerp	Verzonden aantal	Geopend procent	Geklikt procent
22/01/2025	Blog – Een blijmoedig nieuw jaar	650	57,01 %	6,47 %
24/01/2025	Hier komt het verre verleden tot leven	1828	31,12 %	1,05 %
06/02/2025	Lezing – Kleurrijke kralen. Wat stukjes glas vertellen...	10.695	32,97 %	1,75 %
26/02/2025	Nieuwsbrief krokusvakantie	10.843	33,62 %	1,02 %
28/02/2025	Blog – Waarom vechten?	670	55,09 %	6,89 %
05/03/2025	Lezing – Doolhoven of rechte lijnen?	11.280	38,30 %	1,01 %
07/03/2025	Echo's van het Imperium	12.621	33,61 %	0,67 %
26/03/2025	Aankomende activiteiten	11.261	34,45 %	1,51 %
03/04/2025	Paasvakantie in het Gallo-Romeins Museum	12.209	31,70 %	0,53 %
08/04/2025	Echo's van het Imperium	512	45,81 %	1,43 %
09/04/2025	Lezing – Het zit in de genen!	10.602	36,57 %	1,19 %
22/04/2025	Erfgoeddag in het Gallo-Romeins Museum	11.208	35,62 %	0,94 %
08/05/2025	Aankomende activiteiten	12.161	33,83 %	1,08 %
15/05/2025	Archeotour met het Gallo-Romeins Museum	11.926	32,16 %	0,92 %
19/05/2025	Blog – JD Vance, Leo XIV en kerkvader Augustus	680	54,34 %	8,10 %
10/06/2025	Bezoek 'boom des levens'	12.054	37,34 %	2,34 %
13/06/2025	Blog – Geen dag zonder tranen	683	53,15 %	5,27 %
26/06/2025	Zomervakantie in het Gallo-Romeins Museum	12.040	34,20 %	1,52 %
02/07/2025	Blog – Zomerse boekentips	691	49,64 %	5,79 %
03/07/2025	Aan het begin van je Latijn – cursus Latijn voor beginners	12.014	36,23 %	1,87 %
13/08/2025	Romeinenfestival	12.338	39,68 %	2,63 %
21/08/2025	De laatste weken van de zomervakantie in het museum	11.987	36,34 %	1,25 %
04/09/2025	Blog – Pommelen 'Atlas' Thijs	731	54,60 %	6,86 %
10/09/2025	Nieuwsbrief september	11.984	39,05 %	2,75 %
20/09/2025	Blog – Toen ook al?	736	54,22 %	8,17 %
09/10/2025	Nieuwsbrief oktober	11.972	38,85 %	3,29 %
16/10/2025	Blog – Een contactgestoorde geilaard	746	59,25 %	8,18 %
20/10/2025	Lezing – Galliër, Romein of allebei?	10.224	36,50 %	2,62 %
07/11/2025	Blog – Over de herfst, een jong meisje en een oudere man	756	55,97 %	9,42 %
14/11/2025	Lezing – Eindelijk vrij!	10.219	36,79 %	2,26 %

19/11/2025	Dag van de Wetenschap (voor scholen, leerkrachten...)	37	70,27 %	2,70 %
24/11/2025	Blog – Heks! Feeks! Harpij!	759	55,86 %	7,51 %
27/11/2025	Nieuwsbrief november	11.954	38,17 %	1,93 %
08/12/2025	Blog – Schaam u!	760	57,76 %	8,16 %
10/12/2025	Lezing – Vergeten geschriften, herontdekte wereld	10.188	38,05 %	1,80 %
18/12/2025	Nieuwsbrief kerstvakantie	11.900	38,39 %	1,33 %
21/12/2025	Blog – Wat mag ik u voorspellen?	754	51,13 %	5,71 %

Overzicht digitale nieuwsbrieven – fr – 2025

Datum	Onderwerp	Verzonden aantal	Geopend procent	Geklikt procent
30/06/2025	Les vacances d'été au Musée gallo-romain	633	29,82 %	1,81 %
18/12/2025	Musée gallo-romain	625	30,41 %	1,69 %

4.2.4 Online advertenties

In 2025 zette het Gallo-Romeins Museum sterk in op online adverteren, in het bijzonder voor activiteiten en programma's tijdens de schoolvakanties. Ook voor de Dag van de Wetenschap (zie 3.2.2) en voor de Spraakwater-lezing over het onderzoek naar de Romeinse schrijftabletten (zie 3.2.4) kozen we voor digitale campagnes. We plaatsten vooral advertenties op websites en in nieuwsbrieven van diverse mediaorganisaties (televisie, radio, dagbladen en magazines), evenals op Facebook en Instagram via Meta Ads. Voor het Romeinenfestival adverteerden we bovendien via Google Ads.

Bij alle campagnes kozen we voor een gerichte aanpak, met segmentatie op basis van geografie, demografie, interesses en taal. De advertenties richtten zich op doelgroepen in Vlaanderen, Nederlands-Limburg en Wallonië. In samenwerking met een gespecialiseerd bureau werden de campagnes continu opgevolgd en geoptimaliseerd, met bijzondere aandacht voor een zo laag mogelijke kost per conversie en een maximaal rendement van het advertentiebudget.

Overzicht digitale advertenties in dagbladen, tijdschriften, nieuwsbrieven – 2025

België – nl

radio1.be, destandaard.be, hbvl.be, nieuwsblad.be, gva.be, nieuwsbrief van de Gezinsbond, zondag.be, riebenede.be, website Visit Limburg, nieuwsbrief Visit Limburg

Aantal: 20

België – fr

lesoir.be, out.be, sudpresse.be, RTL-info

Aantal: 4

Nederland (Limburg)

L1.nl, archeologieonline.nl, nieuwsbrief Archeologieonline, nieuwsbrief isgeschiedenis.nl, kidsproof.nl

Aantal: 5

Overzicht online advertentiecampagnes – 2025

	Bereik	Weergaven	Kliks
Krokusvakantie 2025: februari-maart 2025: Supergids Meta Ads nl: foto en video	149.875	279.441	1768
Paasvakantie 2025: maart-april 2025: Voeltocht Meta Ads nl en fr: foto en video	182.945	338.772	2214
Echo's van het Imperium: mei 2025 Meta Ads nl: foto	58.742	96.318	624
Zomervakantie 2025: juni, juli, augustus: Zomerzoektocht Meta Ads nl en fr: foto en video	248.390	472.815	2986
Romeinenfestival: augustus 2025 Meta ads nl: foto Google SEA nl	200.196 154.380	567.464 412.765	4298 6248
Herfstvakantie 2025: oktober-november: Supergids Meta Ads nl: foto en video	173.612	325.677	1768
Dag van de Wetenschap: 15 november Meta Ads nl (enkel Instagram): video	42.112	62.931	623
Spraakwater-lezing 17 december Meta Ads nl: video	64.218	118.904	1487
Kerstvakantie 2025: december: Winterzoektocht Meta ads nl en fr: foto en video	394.095	562.996	4061

4.2.5 Blog en podcast 'De oudheid is overal!'

Het Gallo-Romeins Museum heeft sinds enkele jaren een blog/podcast: 'De oudheid is overal!'. Gastblogger is classicus Patrick De Rynck. Twee keer per maand schrijft hij een nieuwe blogtekst. Zijn uitgangspunt: verrassende verbanden tussen de actualiteit en de wereld van de oude Grieken en Romeinen. De blog kon ook in 2025 gelezen en beluisterd worden via onze website en via de muziekstreamingsdienst Spotify.

Overzicht gebruikers blog 'De oudheid is overal!' (museumwebsite) – 2025

Datum	Blogartikel	Bekeken	Unieke lezers	Beluisterd
09/01/2025	Een blijmoedig nieuw jaar!	288	87	66
29/01/2025	Het Nerocomplex	280	105	39
12/02/2025	Horatius in het parlement	227	79	25
26/02/2025	Waarom vechten?	478	187	92
13/03/2025	De iden van maart	217	87	55
27/03/2025	De staat van de democratie	187	68	30
09/04/2025	Aangerand	195	84	31
24/04/2025	Koning Caesar	153	61	21
16/05/2025	JD Vance, Leo XIV en kerkvader Augustinus	363	147	67
28/05/2025	Een held met twee gezichten	131	58	32
11/06/2025	Geen dag zonder tranen	186	83	50
27/06/2025	Zomerse boekentips	238	96	45
04/09/2025	Pommeliers 'Atlas' Thijs	532	200	141
19/09/2025	Toen ook al?	414	147	63
10/10/2025	Een contactgestoorde geilaard	372	142	88
24/10/2025	Met uitsterven bedreigd	260	104	34
07/11/2025	Over de herfst, een jong meisje en een oudere man	296	117	91
22/11/2025	Heks! Feeks! Harpij!	191	82	35
04/12/2025	Schaam u!	241	92	69
18/12/2025	Wat mag ik u voorspellen?	151	56	35

Overzicht gebruikers blog 'De oudheid is overal!' (Spotify) – 2025

Datum	Blogartikel	Beluisterd
09/01/2025	Een blijmoedig nieuw jaar	16
29/01/2025	Het Nerocomplex	19
12/02/2025	Horatius in het parlement	nvt
26/02/2025	Waarom vechten?	18
13/03/2025	De iden van maart	9
27/03/2025	De staat van de democratie	12
09/04/2025	Aangerand	15
24/04/2025	Koning Caesar	25
16/05/2025	JD Vance, Leo XIV en kerkvader Augustinus	18
28/05/2025	Een held met twee gezichten	nvt
11/06/2025	Geen dag zonder tranen	16
27/06/2025	Zomerse boekentips	15
04/09/2025	Pommelien 'Atlas' Thijs	55
19/09/2025	Toen ook al?	24
10/10/2025	Een contactgestoorde geilaard	25
24/10/2025	Met uitsterven bedreigd	15
07/11/2025	Over de herfst, een jong meisje en een oudere man	13
22/11/2025	Heks! Feeks! Harpij!	14
04/12/2025	Schaam u!	10
18/12/2025	Wat mag ik u voorspellen?	11

4.3 PROMOTIONELE ACTIVITEITEN EN PARTNERSCHAPPEN

4.3.1 Media-opnames (radio, televisie, podcasts)

Radio 1 – #weetikveel

Radio 1 zond op 4 augustus live uit vanuit het Gallo-Romeins Museum voor een speciale aflevering van *#weetikveel*. Kobe Ilsen ging in gesprek met Johan De Ryck, auteur van het boek *Ave Caesar*, over het fascinerende leven en erfenis van Julius Caesar. Bij de aankondiging van het programma werd de naam van het museum frequent vermeld.

Tussen Kunst en Kitsch

Op maandag 29 september vonden er in het museum opnames plaats van het Nederlandse AVROTROS-televisieprogramma *Tussen Kunst en Kitsch*. 800 geïnteresseerden konden die dag hun kunst en antiek laten taxeren door experts die behoren tot de top van de Nederlandse kunst- en antiekwereld. De specialisten gaven boeiende achtergrondinformatie over de stukken en lichtten de eigenaars in over de waarde ervan. Het programma, dat ook in Vlaanderen een groot bereik heeft, zal in 2026 worden uitgezonden op de Nederlandse zender NPO1.

Podcast De ArcheoToog

De ArcheoToog is een podcast over archeologie in Vlaanderen, een initiatief van het Agentschap Onroerend Erfgoed. In 2025 werden vier afleveringen opgenomen vanuit de Romeinse zaal in het Gallo-Romeins Museum. Archeoloog Erwin Meylemans en erfgoedonderzoeker Hilde Verboven gingen in gesprek met specialisten in de Romeinse tijd (zie 1.5.4).

4.3.2 Partnerschappen

Het Gallo-Romeins Museum werkte in 2025 samen met diverse organisaties om een bezoek aan het museum te promoten en nieuwe doelgroepen te bereiken.

Het museum onderhield nauwe contacten met de medewerkers van **museumPASSmusées**. De organisatie kende ons het familielabel 'Goedgekeurd door en voor kinderen' toe. In de ontvangsthal plaatsten we enkele panelen om de museumpas extra onder de aandacht te brengen. Museumpas besteedde op zijn website en in zijn digitale nieuwsbrief aandacht aan onze activiteiten.

Het Gallo-Romeins Museum is lid van **Riebedebie – Koepel van Attracties en Musea vzw**. De organisatie schonk geregeld aandacht aan de activiteiten van het museum, onder andere in brochures, op haar website en in digitale nieuwsbrieven.

Het museum plaatste ook in 2025 al zijn activiteiten op de **UiTdatabank** (uitinvlaanderen.be).

Visit Limburg brengt ieder jaar een catalogus uit. Daarin biedt het de mogelijkheid aan Limburgse gemeentes, logies en attracties om op een voordelige wijze samen communicatiepakketten in te kopen: advertenties, online communicatiepakketten, affichage-mogelijkheden, ... Het Gallo-Romeins Museum tekende ook in 2025 hierop in.

Op 23 oktober 2025 organiseerde de **stad Tongeren-Borgloon de Partnermarkt XXL**. Ongeveer 400 leerkrachten uit het kleuter- en lager onderwijs maakten er kennis met diensten en organisaties met een aanbod voor scholen. Het Gallo-Romeins Museum presenteerde er zijn scholenaanbod en ging in gesprek met geïnteresseerde leerkrachten.

Elk trimester zet de **openbare bibliotheek van Tongeren-Borgloon** een selectie boeken voor kinderen en volwassenen in de kijker. In 2025 leverde het Gallo-Romeins Museum voor het eerst tweemaal boekentips aan: telkens één kinderboek en één boek voor volwassenen, steeds gelinkt aan de collectie of het verre verleden (prehistorie tot en met vroege middeleeuwen).

Het museum kocht de boeken aan en schonk ze, voorzien van een sticker 'Boekentip van het Gallo-Romeins Museum', aan de bibliotheek. Zolang de boeken in de kijker stonden, werd er een 'golden ticket' in verstoppt, goed voor een gratis bezoek aan de permanente tentoonstelling.

Het Gallo-Romeins Museum verkocht in 2025 aan **testament.be** 140 vrijkaarten tegen reductietarief. Testament.be verspreidde deze kaarten onder deelnemers van zijn infosessies over nalatenschappen aan het goede doel.

In 2025 werkte het Gallo-Romeins Museum samen met **Belgian Bike Tours** in het kader van een ledenreis. Deze touroperator is gespecialiseerd in meerdaagse fietsvakanties van hotel naar hotel. Voor zijn leden ontwikkelde Belgian Bike Tours een route door de regio, met Tongeren als uitvalsbasis. Een van de aangeboden extra's binnen dit programma was een bezoek aan het Gallo-Romeins Museum. Reizigers ontvingen hiervoor een voucher die toegang verleende aan het museum. Dankzij deze samenwerking mocht het museum in 2025 twintig bezoekers verwelkomen.

zakelijk beheer

5.1 GEBOUW EN BEVEILIGING

5.1.1 Gebouwtechnisch beheer

Het museum beheert zijn gebouw als een voorzichtig en redelijk persoon. Hiervoor werken we nauw samen met de centrale stadsdienst Technische Aangelegenheden. Het stadsbestuur blijft jaarlijks investeren in het gebouw en voert steeds de noodzakelijke herstellingswerken uit. In 2025 werden op verschillende locaties de betonnen binnenwanden geïnjecteerd tegen binnendringend water. Voor het auditorium en de burelen op de eerste verdieping werden de zonneschermen hersteld. De luifel van de hoofdingang kreeg een nieuwe verflaag. De aansturing van de HVAC-installatie werd geoptimaliseerd. Het binnenklimaat kunnen we voortaan eenvoudig monitoren en regelen, zowel via een webbrowser als via een app. Dit draagt bij aan een duurzamer energiebeheer.

5.1.2 Voorbereiding toekomstige renovatietrajecten

Het huidige museumgebouw dateert van 2009 en is op verschillende vlakken aan vernieuwing toe.

In 2020 gaf het museum opdracht aan een gespecialiseerde firma om een studie uit te voeren naar de mogelijkheden om het binnenklimaat (temperatuur, luchtvochtigheid, CO₂-concentratie) te verbeteren. Het comfort en de gezondheid van personeelsleden en bezoekers waren daarbij belangrijke aandachtspunten, naast de zorg voor de collectie. De voorgestelde maatregelen zouden de klimatologische omstandigheden voor het bewaren en presenteren van stukken, inclusief bruiklenen, aanzienlijk verbeteren. Midden 2021 presenteerde het studiebureau zijn bevindingen in de vorm van een voorontwerp, dat vervolgens werd uitgewerkt tot een definitief ontwerp. De planningsfase is inmiddels afgerond.

Daarnaast wilde het museum de technische uitrusting van de expositiehallen verbeteren (vloeren, wanden, contactpunten voor elektriciteit en data, verlichting), onder andere om meer dynamiek in de collectiepresentaties mogelijk te maken. In 2023 stelden we een studiebureau aan om een voorstudie met ontwerp te maken. In 2024 gaf het stadsbestuur groen licht voor de opmaak van een definitief ontwerp. Op basis van de voorstellen bouwde de technische dienst van het museum in 2025 een proefopstelling om definitieve keuzes te kunnen maken, onder meer wat betreft materialen en afmetingen.

In het kader van de opmaak van de meerjarenbegroting 2026-2031 besliste het stadsbestuur om voor de vernieuwing van de infrastructuur vooral te focussen op de verbetering van het binnenklimaat. Aanpassingen aan de technische uitrusting van de tentoonstellingszalen zullen vermoedelijk slechts in beperkte mate kunnen gebeuren. Hoe dan ook werd de uitvoeringsperiode van alle werken verdaagd tot 2030-2031.

5.1.3 Veiligheid en beveiliging

Ook in 2025 nam het Gallo-Romeins Museum verschillende maatregelen om het museum en de objecten beter te beveiligen. We bouwden het algemeen inbraakalarm uit, zodat ook het museumcafé beveiligd is. Daarnaast kregen verschillende vitrines in de permanente tentoonstelling een gevoeliger type alarm.

In 2025 ontwikkelden en implementeerden we een aanmeldprocedure voor externe bezoekers, waardoor we nu beter zicht hebben op de aanwezigheid van externen in de niet publieke delen van het gebouw.

5.2 ECOLOGISCHE DUURZAAMHEID

5.2.1 Ledverlichting

In 2025 zetten we de transitie naar ledverlichting in de permanente tentoonstelling verder. In de Romeinse zaal vervingen we de laatste halogeenverlichting door led-armaturen. Dit levert niet alleen een aanzienlijke energiebesparing op, maar zorgt ook voor een stabielere lichtkwaliteit. Naar aanleiding van de installatie van 'boom des levens' investeerden we in nieuwe ledverlichting voor de tijdelijke expositieruimtes. Ook in een aantal niet-museale ruimtes, zoals traphallen en gangen – zowel in de publieke zones als personeelszones – werkten we verder aan de verleiding, zowel van de functionele- als de veiligheidsverlichting. Deze gefaseerde aanpak maakt het mogelijk om op een kostenefficiënte manier de verlichting te moderniseren zonder in te boeten aan comfort of veiligheid.

5.2.2 Hergebruik van tentoonstellingsmeubilair

Voor de expositie 'De oudheid in kleur' (2024) maakten we veelvuldig gebruik van meubilair en audiovisuele apparatuur die we aankochten voor oudere exposities. In 2025 trokken we die lijn door: het museum bleef sterk inzetten op de ecologische duurzaamheid van de tentoonstellingswerking.

Voor zowel de workshop 'Flitsend verleden' als de pop up-expo 'OH MY GOD!' gebruikten we uitsluitend materialen uit eerdere tentoonstellingen, waaronder vitrines, plaatmateriaal, bekabeling en audiovisuele installaties.

Daarnaast realiseerden we de tijdelijke tentoonstelling 'boom des levens' met een duurzame en creatieve bouwsteen: recycleerbare bierbakken. Deze keuze toont hoe innovatieve oplossingen niet alleen milieuvriendelijk kunnen zijn, maar ook kunnen bijdragen aan een sterke en esthetisch interessante scenografie.

Met deze projecten bewijst het museum dat ecologische keuzes perfect combineerbaar zijn met kwalitatieve, verrassende en publieksgerichte tentoonstellingen.

5.3 MEDEWERKERS

5.3.1 Eigen medewerkers

Personeelsbestand

Op 31 december 2025 telde het Gallo-Romeins Museum 39 personeelsleden. Dat komt overeen met 34,2 vte's (voltijdsequivalenten). Drie medewerkers waren langdurig afwezig door ziekte.

Het personeelsbestand onderging in 2025 verschillende wijzigingen.

We verwelkomden één nieuwe administratieve medewerker in de afdeling Zakelijk Beheer. We namen afscheid van elf collega's: drie gingen met pensioen, zes mensen traden uit dienst, twee medewerkers muteerden naar een andere dienst binnen de stad Tongeren-Borgloon. De functie van coördinator onthaal (pensioen) vulden we opnieuw in via interne mobiliteit. Andere functies werden door een aanwervingsstop (tijdelijk) niet opnieuw ingevuld. Op het einde van het jaar startten we wel nieuwe procedures op om een nieuwe coördinator communicatie en wetenschappelijk medewerker Collectie aan te trekken.

Het museum genoot ook in 2025 ondersteuning van de centrale diensten Personeel, ICT, Technische Aangelegenheden en Financiën. Om de pensionering van de medewerker schoonmaak op te vangen kregen we wekelijks een aantal uur assistentie van medewerkers van de dienst Technische Aangelegenheden. Geen van deze mensen heeft als standplaats het Gallo-Romeins Museum. Ze worden dus niet vermeld in het organogram en niet meegerekend in het aantal vte's.

Overzicht personeelsleden – situatie eind 2022/2023/2024/2025

Jaar	2022	2023	2024	2025
Aantal vte's*	37,8	36,2	38	34,2
Aantal medewerkers**	44	44	49	39
In dienst	9	5	10	1
Uit dienst	2	4	5	11
Langdurig afwezig (ziekte)	3	3	5	3
Langdurig afwezig (verlofstelsel)	3	3	3	0
Deeltijds contract	2	2	2	1
Voltijds contract	42	42	47	38
Contractueel bepaalde duur	7	6	2	2
Contractueel onbepaalde duur	30	33	39	31
Statutair	7	5	8	6
Niveau A	13	13	15	12
Niveau B	13	12	16	12
Niveau C	13	14	13	11
Niveau D	5	5	5	4

* exclusief mensen die genieten van verlofstelsels en langdurig ziek zijn

** inclusief mensen die genieten van verlofstelsels en langdurig ziek zijn

Bijlage 8: organogram medewerkers 2025

Lidmaatschappen en netwerking

Medewerkers namen ook in 2025 deel aan allerhande raden, overleg- en projectgroepen. Ook vrijwillig onderzoeker Alain Vanderhoeven was actief in talrijke organen en organisaties.

Overzicht deelname/lidmaatschap adviesraden, werkgroepen en netwerkorganisaties – 2025

Naam	Organisatie
Bart Demarsin	European Exhibition Network (EEN)
Bart Distelmans	Veralim (Limburgs netwerk voor ambtenaren)
Else Hartoch	Adviesraad Ten Duinen Koksijde
Else Hartoch	Comité van de Cel Archeologie van de Metaaltijden
Else Hartoch	Comité voor de verspreiding van het onderzoek in de Gallo-Romeinse archeologie
Jana Hendrickx	Netwerk Vitamine C – Publiq (netwerkorganisatie voor cultuureducatie)
Barbara Swennen	Museumoverleg XL
Barbara Swennen	Overleg landelijke musea
Alain Vanderhoeven	Comité voor de verspreiding van het onderzoek in de Gallo-Romeinse archeologie
Alain Vanderhoeven	Conventus Historicorum Archaeologorumque Rhenano-Mosanus
Alain Vanderhoeven	Vicusgroep (Jülich/Maastricht/Aken/Tongeren)
Alain Vanderhoeven	Overleg onderzoeksagenda Romeins Maastricht
Alain Vanderhoeven	Bestuur van het Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap van Tongeren
Alain Vanderhoeven	Bestuur van de Federatie van Geschied- en Oudheidkundige Kringen van Limburg
Alain Vanderhoeven	Adviesgroep Interregproject Via Via
Alain Vanderhoeven	Adviesgroepen van het agentschap Onroerend Erfgoed voor de opgravingen/projecten Tongeren Hasseltsesteenweg, Berg en Velzeke

Professionalisering en leermomenten

In 2025 namen de medewerkers van het Gallo-Romeins Museum opnieuw deel aan tal van leermomenten over een brede waaier aan onderwerpen. Ze volgden opleidingen en lezingen, namen deel aan contactdagen en webinars, en participeerden aan congressen en studiedagen.

Via het platform GoodHabitz beschikten medewerkers over meer dan honderd online opleidingen, variërend van Office 365-toepassingen en mindfulness tot diverse managementtrainingen zoals timemanagement en efficiënt vergaderen. Via MuseumNext konden ze deelnemen aan internationale online congressen over ontwikkelingen en trends in de museale sector.

Om op de hoogte te blijven van de actualiteit stelde het museum dagelijks verschillende kranten ter beschikking. Daarnaast ontvingen medewerkers elke ochtend relevante persartikels in hun mailbox.

Het museum is geabonneerd op een reeks vaktijdschriften en schaft jaarlijks wetenschappelijke publicaties aan over museologie, educatie, tentoonstellingsontwikkeling en aanverwante domeinen. Deze publicaties worden opgenomen in de vakbibliotheek (zie 1.6).

Daarnaast vonden er geregeld werkbezoeken plaats aan andere musea, vaak naar aanleiding van de voorbereiding van de nieuwe permanente tentoonstelling (zie 2.1.2). Dankzij de ICOM-kaarten (International Council of Museums) die medewerkers ter beschikking krijgen, bezoeken ze ook in hun vrije tijd frequent musea.

Naast de meer inhoudelijke bijscholingen en vormingen (collectie, tentoonstellingen, publieksbemiddeling) organiseerden we ook opleidingen die meer operationeel van aard waren. In het kader van brandveiligheid volgden de medewerkers van de interne interventieploeg op 17 maart een opleiding brandbestrijding en EHBO. Op 3 december organiseerden we voor het hele museumteam de jaarlijkse infosessie 'security awareness'. Tot slot volgde er op 19 december een praktische opleiding voor de interne interventieploeg en een algemene evacuatieoefening (tijdens de openingsuren).

Overzicht deelname studiedagen, workshops, lezingen, e.a. (niet-exhaustief) – 2025

Datum	Type	Thema	Organisator
10/01	Symposium	Tekst in het museum	Rijksmuseum Amsterdam
16/01	Infosessie	Minimumdoelen SO 1ste graad	PXL
20/01	Infosessie	Minimumdoelen SO 2de graad en Hoe historische vragen stellen?	PXL
20/01	Studiedag	Dig It Up!	Mediawijs
22/01	Infosessie	Werkvormen voor het geschiedenisonderwijs en Tim Surma (Wijze Lessen: twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek)	PXL
23/01	Inspiratiemoment	Archeologiedagen	Archeologiedagen
20/02	Infosessie	CS Bestellingen en nieuwe afspraken btw-codes	Stad Tongeren-Borgloon
22/02	Contactdag	Lunula. Archaeologia protohistorica	GRM
11/03	Training	JEMS (Joint Electronic Monitoring System)	Interreg
17/03	Lezing	Antieke visies op beperkingen en genezing in de Grieks-Romeinse mythologie	PXL-NeXT
24/03	Studiedag	Inclusieve taal	FARO en Industriemuseum
31/03	Webinar	De 5 bouwstenen van een straffe digitale strategie	CultuurConnect
25/04	Contactdag	Romeinendag	GRM
29-30/04	Webinar	Museums & Schools Summit	MuseumNext
06/05	Workshop	Redactionele workshop FAAM	FAAM
08-09/05	Contactdag	BNA-dagen	GRM
22/05	Infosessie	Van rondleidingen tot verhuur: Yesplan helpt musea georganiseerd te blijven	Yesplan
29/05	Congres	SFECAG-congres	KMKG
30/05	Congres	SFECAG-congres	SFECAG en KMKG (Brussel)
03/06	Congres	Groot Onderhoud ('In beeld, buiten beeld')	FARO
17/06	Studiedag	Toegankelijkheid voor blinden en slechtzienden	Inclu'seum
17/06	Infosessie	Minimumdoelen LO	PXL
19/06, 26/06 en 11/09	Opleiding	CRM-systeem Archie	Aswitch
23/09	Workshop	Vlaams-Nederlandse workshops dataprofielen en invulboeken	Meemoo en NDE
25/09	Studiedag	Toegankelijkheid en inclusie	Stad Tongeren-Borgloon
25-26/09	Webinar	Digital Collections Summit	MuseumNext
08/10	Webinar	Erfgoeddag	FARO
13/10	Studiedag	FARO Verkenner (1)	FARO
20/10	Vorming	Klantvriendelijk onthaal	Toerisme Vlaanderen
23/10	Collegagroep	Collegagroep digitale collectieregistratie	FARO (Brussel)
24/10	Workshop	Duurzamer tentoonstellen	Faro vzw
05/09	Studiedag	Toegankelijkheid en inclusie	Stad Tongeren-Borgloon
04/11	Studiedag	FARO Verkenner (2)	FARO
06-07/11	Conferentie	Exchange 2025 – New research on Medieval and Post-Medieval pottery between Meuse and Rhine	Centre Charlemagne, LVR, AWaP & SAGA (Aken/online)
08/11	Studiedag	Auditieve toegankelijkheid in de praktijk	AHOSA
10/11	Studiedag	Lichtlab voor blinden- en slechtziendenorganisatie	KMBS vzw
13/11	Infodag	Provinciale infodag archeologie	Provincie Antwerpen en Agentschap Onroerend Erfgoed
20/11	Studiedag	FARO Verkenner (3)	FARO
04/12	Debat	Van Ambiorix tot Clovis. De Romeinen in België.	KLGOG Tongeren
12/12	Contactdag	Contactdag Prehistorie	Contactgroep Prehistorie (UGent)
19/12	Symposium	Romeinensymposium	VU Amsterdam
19/12	Studiedag	Verdiepende opleiding 'Vroege middeleeuwen'	Onroerend Erfgoed (Brussel)

Overzicht werkbezoeken aan musea (niet-exhaustief) – 2025

Datum	Museum	Thema/aanleiding
16/01	Industriemuseum	Permanente en tijdelijke tentoonstelling 'Plastic fantastic'
16/01	Historische Huizen Gent	Tijdelijke tentoonstelling 'Judith'
20-21/03	Amsterdam (NL)	Nemo Science Museum, Grachtenmuseum, Scheepvaartmuseum, Wereldmuseum, Fabrique des Lumières, Allard Pierson Museum, Verzetsmuseum
08/04	Musée archéologique de Namur	Permanente tentoonstelling
10/04	Grand Curtius, Luik	Permanente tentoonstelling
11/04	KBIN, Brussel	Permanente tentoonstelling
17/04	Centre Céramique, Maastricht (NL)	Permanente tentoonstelling
16/05	KMKG, Brussel	Permanente tentoonstelling
06/08	Naturalis Leiden (NL)	Permanente tentoonstelling
06/08	RMO Leiden (NL)	Tijdelijke tentoonstelling 'Monsters en mythische wezens' en tijdelijke tentoonstelling 'Boven het maaiveld'
28/08	Landesmuseum Württemberg Stuttgart (DE)	Permanente tentoonstelling
04/09	Vuursteenmijn Rijckholt (NL)	Permanente opstelling
16/10	KMSK Antwerpen	Interactieve escape-ervaring 'Museum Mysteries' (permanente tentoonstelling)
16/10	Modemuseum Antwerpen	Permanente tentoonstelling en tijdelijke tentoonstelling 'Girls'
23/10	Museum Het Toreke, Tienen	Permanente tentoonstelling
07/11	Espace Muséal d'Andenne	Permanente tentoonstelling, tijdelijke tentoonstelling 'Sous la loupe' en Grotte Scladina
04/12	Erfpunt Sint-Niklaas	Bezoek aan het open depot (incl. educatieve werking)
09/12	Romeins Museum Heerlen (NL)	Pop-up tentoonstelling 'Romeinse villa's in Limburg' en educatieve dienst
18/12	Romeins Museum Heerlen (NL)	Tijdelijke tentoonstelling 'Romeinse villa's in Limburg'

Interne communicatie

Het Gallo-Romeins Museum zette ook in 2025 sterk in op een frequente en transparante interne communicatie. Op 15 mei en 18 november vonden twee globale overlegmomenten plaats, waarvoor alle medewerkers werden uitgenodigd. Tijdens deze bijeenkomsten gaven de directeur, de afdelingsverantwoordelijken en hun teams een stand van zaken van de lopende projecten. Alle aspecten van de museumwerking kwamen daarbij beknopt maar volledig aan bod. Voor de opvolging van de nieuwe permanente tentoonstelling werden bovendien afzonderlijke informatiesessies georganiseerd, zodat medewerkers de voortgang konden blijven volgen.

Daarnaast werd informatie systematisch en tijdig gedeeld via digitale en fysieke kanalen. Persberichten werden steeds digitaal aan alle medewerkers bezorgd, nog vóór ze naar de pers gingen. Artikels uit kranten en tijdschriften waarin het museum aan bod kwam, kregen een plaatsje op de mededelingenborden. Een actuele activiteitenkalender gaf medewerkers op elk moment een overzicht van alle geplande publieksactiviteiten, telkens met vermelding van het interne aanspreekpunt.

Ook de afdelingen zelf communiceerden actief. Afdelingshoofden en medewerkers maakten er een gewoonte van om projecten die zij organiseerden nogmaals kort via e-mail aan het volledige team kenbaar te maken. Zo bleef iedereen, ongeacht functie of dienst, goed geïnformeerd over de werking en de initiatieven van het museum.

De stad Tongeren-Borgloon lanceerde in 2025 het interne informatiekanaal NWS, een centraal SharePoint-platform dat alle medewerkers vlot toegang geeft tot actuele en betrouwbare organisatie-informatie. Het kanaal bundelt de verslagen van het college van burgemeester en schepenen en van de gemeenteraad, zodat medewerkers transparant kunnen volgen welke beslissingen genomen worden. Daarnaast vormt NWS het referentiepunt voor alle

personeelsgerelateerde informatie, waaronder richtlijnen rond ziekte en verloven, mogelijkheden voor vorming en mobiliteit, en andere hr-processen. Ook thema's zoals welzijn en preventie, ICT-ondersteuning, gebouwbeheer en financiën kregen er een vaste plaats, waardoor medewerkers snel de juiste procedures, contactpunten en documenten terugvinden. Tot slot zijn ook het meest recente arbeidsreglement en de rechtpositieregeling via NWS beschikbaar, wat zorgt voor een uniforme en duidelijke toepassing van de geldende afspraken binnen de organisatie.

Teamontwikkeling

Het museum organiseerde verschillende activiteiten waarop medewerkers elkaar in een informele sfeer konden ontmoeten. Het nieuwe werkjaar startten we traditiegetrouw met een gezamenlijk ontbijt. Op 16 juni vond de jaarlijkse dienstuitstap plaats, waarbij we met alle medewerkers de stad Mechelen bezochten (bezoek aan Kazerne Dossin, lunch en een boottocht op de Dijle). In de kerstperiode organiseerden we diverse middagactiviteiten (kerstkoor, kerstdrink, gezamenlijk bezoek aan de schaatsbaan). Verjaardagen werden steevast gevierd met een traktatie. Medewerkers die met pensioen gingen, zwaaiden we feestelijk uit. Op Pasen en Sinterklaas zorgde het stadsbestuur voor een attentie.

5.3.2 Vrijwilligers

Het Gallo-Romeins Museum kon in 2025 rekenen op de inzet van negen vrijwilligers, die zich merendeels voor onbepaalde duur engageerden. Voor ieder van hen werd een vrijwilligersvergoeding voorzien. We versterkten de onderlinge band door hen uit te nodigen voor teamactiviteiten samen met het personeel (zie 5.3.1), en door hen jaarlijks te bedanken met een geschenk uit de museumshop.

Vrijwilligers waren actief in alle afdelingen van het museum. De samenwerking met Alain Vanderhoeven bleef bijzonder intensief, vooral op wetenschappelijk vlak. Carine Grootaers en Paul Denis verzorgden diverse educatieve programma's voor scholen en socioculturele verenigingen. Kris Delcroix doceerde de cursus 'Aan het begin van je Latijn', terwijl Elina Vanherle verschillende workshops voor kinderen begeleidde tijdens het Romeinenfestival. Bert Jeurissen realiseerde meerdere promofilmmpjes die via de socialemediakanalen en de website van het museum werden gedeeld. Christian Callot, Christy Schoels en Arlette Gabriëls versterkten meermaals het onthaalteam bij de ontvangst van bezoekers.

Deze brede waaier aan engagementen illustreert hoe waardevol vrijwilligers zijn voor de dagelijkse werking van het museum en hoe hun inzet rechtstreeks bijdraagt aan de kwaliteit van de publiekswerking, de wetenschappelijke projecten en de algemene bezoekerservaring.

Overzicht vrijwilligers – 2025

Naam	Afdeling/cel
Christian Callot	Onthaal
Paul Denis	Publieksbemiddeling
Kris Delcroix	Publieksbemiddeling
Arlette Gabriëls	Onthaal
Carine Grootaers	Publieksbemiddeling
Bert Jeurissen	Communicatie
Christy Schoels	Onthaal
Alain Vanderhoeven	Collectie
Elina Vanherle	Publieksbemiddeling

5.3.3 Gidsen

Het Gallo-Romeins Museum kon in 2025 rekenen op een team van 48 voornamelijk freelance gidsen. Zij verzorgden rondleidingen voor scholen, socioculturele verenigingen, familie- en vriendengroepen en ondersteunden tal van activiteiten en evenementen, vooral tijdens weekends en schoolvakanties.

De gidsenwerking is stevig ingebed in onze organisatie. We besteden veel aandacht aan de rekrutering, opleiding, coaching en evaluatie van deze medewerkers en betrekken hen actief bij de evaluatie en bijsturing van onze educatieve programma's.

In 2025 werkte het museum, in samenwerking met enkele vertegenwoordigers van het gidsenteam, een nieuw gidsencompetentieprofiel uit. Dit profiel beschrijft de kennis, vaardigheden en attitudes die een gids in het Gallo-Romeins Museum nodig heeft. Het vormt voortaan een leidraad bij de aanwerving en opleiding van nieuwe gidsen en een houvast bij de evaluatie en coaching van het bestaande team.

Zoals elk jaar organiseerden we ook in 2025 diverse opleidingen, zowel online als op locatie. We stelden daarbij een brede waaier aan cursusmateriaal ter beschikking. Tijdens het jaarlijkse startmoment in het najaar kregen de gidsen naast praktische informatie over nieuwigheden ook een overzicht van het voorbije werkjaar en een vooruitblik op de komende periode. Op 15 en 21 oktober organiseerden we bovendien een infosessie rond brandveiligheid en evacuatie voor het volledige gidsenteam.

Doorheen het jaar hielden we de gidsen nauwgezet op de hoogte van het reilen en zeilen binnen de organisatie en van de voorbereidingen van nieuwe projecten. De medewerkers Publieksbemiddeling stonden quasi dagelijks in contact met de gidsen. Daarnaast verstuurden we maandelijks 'stand van zaken'-mails. Heel wat gidsen namen ook geregeld telefonisch of per mail contact op.

Op 20 juni 2025 vond de jaarlijkse gidsendrink plaats. Dit moment biedt ons de gelegenheid om onze gidsen te bedanken voor hun inzet en vormt tegelijk een waardevol netwerkmoment voor gidsen en andere museummedewerkers.

We monitoren onze gidsenwerking quasi permanent via digitale enquêtes (zie 5.4.4). Elke gids ontving in 2025 een uitgebreid rapport met de via deze enquêtes verzamelde gegevens over zijn of haar gidsactiviteiten. Met een aantal gidsen gingen we hierover ook in gesprek.

Overzicht aantal gidsen – 2025

	nl	fr	de
Programma's voor scholen	41	17	3
Kleuter- en lager onderwijs	35	13	3
Secundair onderwijs	37	15	3
Hoger onderwijs	30	10	2
Programma's vrijetijdswerking	37	14	2
Totaal	45	15	3

Overzicht gidsenopleidingen – 2025

Datum	Inhoud van de opleiding	Aantal deelnemers
03/02/2025	Educatief evenement: Supergids	13
05/02/2025	Educatief evenement: Supergids	8
23/04/2025	Educatief evenement: Archeotour (Archeologiedagen)	7
15/10/2025	Jaarlijks startmoment	21
15/10/2025	Educatief evenement: Supergids	14
20/10/2025	Jaarlijks startmoment	17
20/10/2025	Educatief evenement: Supergids	11

5.4 INTERNE ORGANISATIE

5.4.1 Overleg- en beslissingsstructuren

Het Gallo-Romeins Museum beschikt over een helder organisatieorganogram, waarop diverse overleg- en beslissingsorganen zijn geënt. Deze organen functioneren volgens vaste ritmes en dragen bij aan een transparante en efficiënte interne werking.

De Stuurgroep, bestaande uit de directeur en de afdelingshoofden, vormt het centrale interne beslissingsorgaan. In 2025 kwam de Stuurgroep wekelijks of tweewekelijk samen om de lopende dossiers op te volgen. Daarnaast vindt maandelijks het Kernoverleg plaats, waarin de leden van de Stuurgroep overleg plegen met de bevoegde schepen en het clusterhoofd Vrijtijdseconomie van Tongeren-Borgloon. Dit overleg biedt een structureel kader voor opvolging en afstemming tussen het museumbeleid en de stedelijke beleidslijnen.

Binnen de afdelingen organiseren we op regelmatige basis teamoverleg onder leiding van de respectieve afdelingshoofden. Deze overlegmomenten ondersteunen de dagelijkse werking en zorgen ook voor een consistente interne informatiedoorstroming.

Het museum heeft daarnaast nog een breed scala aan overlegvormen met uiteenlopende doelstellingen. Deze overlegmomenten zijn repetitief van aard en worden gekenmerkt door consequente en heldere verslaggeving, wat bijdraagt aan transparantie en opvolgbaarheid.

Twee bijzondere thematische werkgroepen zijn die rond digitalisering en inclusie. Ze komen meerdere keren per jaar samen, waarbij ze systematisch de voortgang van alle lopende initiatieven en projecten binnen hun respectieve domeinen bespreken en evalueren.

Overzicht overleg- en beslissingsorganen (niet exhaustief) – 2025

Kernoverleg – maandelijks

Bevoegde schepen, clusterhoofd Vrijtijdseconomie stad Tongeren-Borgloon, leden van de Stuurgroep

Stuurgroep – tweewekelijks

Directeur Gallo-Romeins Museum, afdelingshoofden Zakelijk Beheer, Publieksbemiddeling, Collectie en Tentoonstellingen

Administratief-financieel overleg – tweewekelijks

Clusterhoofd Vrijtijdseconomie stad Tongeren-Borgloon, directeur Gallo-Romeins Museum, afdelingshoofd Zakelijk Beheer

Overleg afdeling Publieksbemiddeling – tweewekelijks

Afdelingshoofd en medewerkers Publieksbemiddeling

Overleg afdeling Tentoonstellingen – tweewekelijks

Afdelingshoofd en medewerkers Tentoonstellingen

Overleg afdeling Collectie – maandelijks

Afdelingshoofd en medewerkers Collectie

Overleg communicatie – wekelijks

Directeur Gallo-Romeins Museum, coördinator en medewerkers communicatie

Overleg coördinatie gebouwbeheer, techniek en veiligheid – tweewekelijks

Afdelingshoofd Zakelijk Beheer en coördinator gebouwbeheer, techniek en veiligheid

Overleg coördinatie onthaal – wekelijks

Afdelingshoofd Zakelijk Beheer en coördinator onthaal

Overleg onthaal – maandelijks

Met alle onthaalmedewerkers

Overleg reservatiedienst – wekelijks

Afdelingshoofd Publieksbemiddeling, afdelingshoofd Zakelijk Beheer en medewerkers reservatie

Overleg budgetbeheer – driemaandelijks

Afdelingshoofd Zakelijk Beheer met diverse afdelingshoofden

Globaal overleg – viermaandelijks

Alle personeelsleden

Overleg coördinatie digitale projecten – tweewekelijks

Afdelingshoofd Zakelijk Beheer en coördinator digitalisering

Overleg werkgroep digitalisering – halfjaarlijks
Overleg werkgroep inclusie – halfjaarlijks
Overleg technische dienst stad Tongeren-Borgloon – maandelijks
Overleg extern communicatiebureau – maandelijks
Werkgroep infrastructuur (gebouw en tentoonstellingszalen) – ad hoc

5.4.2 Digitalisering van administratieve processen en informatiebeheer

In 2025 ontwikkelden we verschillende webformulieren die het reserveringsproces vereenvoudigen, zowel voor klanten als voor de medewerkers van de reservatiedienst. Vanaf 2025 verlopen ook huuraanvragen voor het auditorium en stageaanvragen via een webformulier. Voor het bijhouden van bezoekersstatistieken evolueerde het museum van statische rapporten naar het gebruik van dynamische dashboards. De gegevens worden gegenereerd uit het kassa- en ticketingsysteem.

In 2025 namen we het CRM-systeem 'Archie' in gebruik. In eerste instantie zetten we dit platform in voor de communicatie met zakelijke contacten. Een aparte werkgroep volgt de werking van het systeem op en maakt afspraken rond uniforme input van gegevens, opleidingen en verdere optimalisaties. Daarnaast werkten we, in samenwerking met het Stadsarchief Tongeren-Borgloon, aan de verbetering van de mappenstructuur voor de opslag van documenten. Het doel is een nieuwe structuur op één centrale netwerklocatie die de werking van het museum weerspiegelt en waarin medewerkers documenten snel kunnen terugvinden. We maakten afspraken rond standaardisering van structuren en benamingen. Het proces was eind 2025 nog niet helemaal afgerond.

5.4.3 Beleidsparticipatie

Adviesgroepen

In 2025 werkten we opnieuw met verschillende adviesgroepen, samengesteld uit mensen met een specifieke expertise binnen de aspecten van onze werking.

De afdeling Publieksbemiddeling kon daarbij verder bouwen op de twee adviesgroepen die sinds 2020 bestaan: één voor het lager onderwijs en één voor het secundair onderwijs. Beide groepen spelen een belangrijke rol in het ondersteunen en versterken van onze scholenwerking. Ze helpen ons niet alleen bij het uitbouwen van nieuwe initiatieven, maar houden ons ook op de hoogte van relevante onderwijshervormingen en vakdidactische ontwikkelingen. Tijdens hun bijeenkomst in 2025 kwam onder meer het basisconcept van de nieuwe tentoonstelling aan bod (zie 2.1.2).

Eind 2025 werd daarnaast een nieuwe adviesgroep 'gidsen' opgericht. Deze groep moet fungeren als klankbord en toetssteen voor het beleid rond de gidsenwerking en voor de programmatorische keuzes die we maken. Tegelijk vormt ze een aanspreekpunt voor vragen en noden die leven binnen het gidsenkorps. Alle gidsen kregen de kans om zich kandidaat te stellen, waarna de verkozen leden een mandaat van drie jaar kregen. De eerste bijeenkomst staat gepland voor het voorjaar van 2026.

Binnen de afdeling Collectie verschoof de focus van de externe adviesgroep in 2024 tijdelijk naar de voorbereidingen van de toekomstige permanente tentoonstelling. Die lijn werd in 2025 doorgetrokken. Tijdens de bijeenkomsten vroegen we de leden om feedback op de concepten voor zaal 1 en 2 (zie 2.1.2).

Tot slot richtte de afdeling Tentoonstellingen in 2025 een nieuwe adviesgroep 'publiek' op. In die groep zijn onze belangrijkste bezoekerssegmenten vertegenwoordigd. Tijdens de eerste bijeenkomst, op 24 november 2025, lag de nadruk op het concept van de nieuwe permanente tentoonstelling.

Leden adviesgroep 'lager onderwijs' – 2025

Julie Deweer
leerkracht Basisschool Picpussen Tongeren
 Griet Heitzmann
lector Hogeschool PXL (lerarenopleiding lager onderwijs)
 Kim Reumers
leerkracht BSGO Atheneeke Tongeren
 Hilde Theunissen
freelancegids op diverse cultureelerfgoedlocaties

Overlegmoment: 22/01/2025

Leden adviesgroep 'secundair onderwijs' – 2025

Karel Baillieux
freelancegids op diverse cultureelerfgoedlocaties, docent 'toeristische gids Limburg' (SYNTRA)
 Nadia De Rose
pedagogisch begeleider geschiedenis, klassieke talen en CLIL (Katholiek Onderwijs Vlaanderen)
 Yannick Fourier
leerkracht Atheneum Tungrorum Tongeren
 Nikki Duym
leerkracht Sint-Martinusscholen Herk-de-Stad
 Els Vinckx
lector Hogeschool PXL (lerarenopleiding secundair onderwijs)

Overlegmoment: 22/01/2025

Leden adviesgroep 'gidsen' – 2025

Anne Smits
leerkracht secundair onderwijs, freelancegids op diverse cultureelerfgoedlocaties
 Hilde Theunissen
freelancegids op diverse cultureelerfgoedlocaties
 Karel Baillieux
docent 'toeristisch gids Limburg' (SYNTRA), freelancegids op diverse cultureelerfgoedlocaties
 Michèle Melotte
freelancegids op diverse cultureelerfgoedlocaties
 Ria Molenaers
freelancegids in het Gallo-Romeins Museum
 Diane Vossius
oud-leerkracht secundair onderwijs, freelancegids op diverse cultureelerfgoedlocaties
 Karine Lambrechts
freelancegids op diverse cultureelerfgoedlocaties

adviesgroep 'collectie' – 2025

Britt Claes
conservator middeleeuwse archeologische verzamelingen, Museum Kunst en Geschiedenis (Brussel)
 Karen Jeneson
conservator, Thermenmuseum Heerlen (NL)
 Marleen Martens
onderzoeker archeologie, agentschap Onroerend Erfgoed
 Alain Vanderhoeven
(gepensioneerd) erfgoedonderzoeker archeologie, agentschap Onroerend Erfgoed
 Bart Vanmontfort
docent, onderzoeksgroep archeologie, KU Leuven

Overlegmomenten: 05/06/2025 en 04/09/2025

Leden adviesgroep 'publiek' – 2025

Marleen Anseeuw – Berit Clerx – Kris Delcroix – Wim Lismont – Frederic Pieck – Elina Vanherle

Overlegmoment: 24/11/2025

Ad-hoc adviesinwinning

Het Gallo-Romeins Museum liet zich in 2025 opnieuw ondersteunen door lectoren van de lerarenopleiding van Hogeschool PXL bij de ontwikkeling van de schoolprogramma's. Zij verzorgden verschillende infosessies voor nieuwe en bestaande medewerkers van de afdeling Publieksbemiddeling. Tijdens deze sessies lag de nadruk op de vernieuwde minimumdoelen voor het vak geschiedenis in zowel het basis- als het secundair onderwijs, zodat de educatieve werking nauw blijft aansluiten bij de actuele onderwijscontext.

In het kader van de verdere uitbouw van een inclusieve museumwerking werd in 2025 advies ingewonnen bij diverse professionals, belangenverenigingen en ervaringsdeskundigen. Deze consultaties vonden plaats via formele en informele gesprekken en leverden eveneens waardevolle inzichten op. De verzamelde input werd verwerkt in het 'Basisdocument voor een inclusief museum', dat in 2024 werd opgesteld. Dit document bevat richtlijnen, voorstellen en aandachtspunten om de toegankelijkheid van het museum te versterken, zowel voor de nieuwe permanente tentoonstelling als voor de bredere bezoekerservaring vóór, tijdens en na het bezoek.

Overzicht (online) overlegmomenten met betrekking tot inclusie (adviesnetwerk) – 2025

10/01	Miguel De Meyer	Enchanté vzw
14/01	Siel Meulendijks	Museum Hof van Busleyden
22/01	Sarah Bauwens, Katelijne Vertonghen	Musea Brugge
23/01	Liesa Rutsaert	Industriemuseum en Huis van Alijn
29/01	Erik De Snerck	Licht en Liefde
12/02	Dirk Opsteyn, Francis Bossaert	Symfoon
13/02	Karin Vaesen	Licht en Liefde
24/02	Anke Boey, Bart Verstraeten	De Ouders
25/02	Eva Declerck	Aut & Out
10/03	Anke Truyers	Kliq (çavaria)
20/03	Vera van Noort	Verzetsmuseum Amsterdam
26/03	Monique Verhelst	FARO
23/04	Marleen Billen	De Roze Bink
23/04	Joachim Peeter	OUdt & Regenbooghuis Limburg
24/07	Filip Verstraete	Doof Vlaanderen
16/09	Caroline Daemen, Tamara Inghels	Argus
08/10	Katrijn D'hamers, Elien Doesselaere	FARO
08/10	Thibault Bekaert	WUK
10/11	Jeroen Baldewijns	Lichtlab (Licht en Liefde, vlaamsoogpunt Veltem)
17/12	Thibault Bekaert	WUK (Demo app)

5.4.4 Kwaliteits- en tevredenheidsmonitoring

Ook in 2025 volgden we de reacties van bezoekers op verschillende kanalen. We namen kennis van de opmerkingen die zij achterlieten in het gastenboek in de inkomhal en volgden regelmatig de commentaren op het platform van de museumpas. Daarnaast verzamelden we feedback via sociale media, zoals Facebook en Instagram, en via online beoordelingsplatformen, waaronder Google Review en Tripadvisor.

Om de tevredenheid van (school)groepen systematisch te monitoren, maken we gebruik van digitale enquêtes. Deze bevatten vragen over zowel de prestaties van de gidsen als de inhoud en kwaliteit van de educatieve programma's. In 2025 vulden 453 personen de vragenlijst in, waarvan 404 Nederlandstaligen en 49 Franstaligen. De resultaten tonen aan dat de rondleidingen en workshops door de overgrote meerderheid als zeer boeiend werden ervaren. Respondenten spraken zich positief uit over de vakkennis van de gidsen en over de manier waarop zij die kennis overbrachten. Leerkrachten gaven bovendien aan dat de behandelde thema's goed aansloten bij de lesinhouden en de eindtermen. De digitale verwerking van de gegevens maakt een efficiënte analyse mogelijk. Elke gids ontving in 2025 een uitgebreid rapport over zijn of haar gidsactiviteiten. Met een aantal gidsen gingen we hierover ook in gesprek.

5.5 MUSEUMSHOP EN MUSEUMCAFE

5.5.1 Museumshop

Ook in 2025 presenteerden we in onze museumshop een uitgebreid gamma boeken over het verre verleden, zowel fictie als non-fictie en in diverse talen. Het aanbod bevat werken van klassieke auteurs, strips, romans, educatieve publicaties en prentenboeken voor kinderen. We werkten hiervoor vooral samen met Standaard Boekhandel. De (nieuwe) kinderboeken en strips in het Latijn vielen in 2025 bijzonder in de smaak.

Bij lezingen brachten we publicaties die aan het thema van de lezingen gerelateerd waren extra onder de aandacht. Tijdens activiteiten en evenementen richtten we een speciale zone in met producten die daarbij aansloten.

Overzicht verkoop boeken – 2025

Taal	Voor volwassenen	Voor kinderen	Strips
nl	623	420	451
fr	27	74	34
en	31	-	-
la	-	-	86
Totaal	681	494	571

Overzicht verkoop eigen publicaties – 2025

Type	2025
Atuatuca 1 tot en met 8	22
Publieksboek 'De oudheid in kleur' NL	22
Publieksboek 'De oudheid in kleur' FR	7
The writing tablets of Roman Tongeren	19
Kalender 2026	10
Totaal	80

Overzicht verkoop eigen producten – 2025

Product(categorie)	2025
Postkaarten eigen collectie	456
Postkaarten cartoons Joris Snaet	145
Dopperfles 'In vino veritas, in aqua sanitas'	33
Kwartetspel collectiestukken	38
Memorospel collectiestukken	58
Potloden 'De oudheid in kleur'	30
Totaal	760

Overzicht omzet (euro, incl. btw) museumshop – 2025

Maand	Omzet					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Jan	10.503,47	3830,68	5397,54	9965,00	12.259,43	3795,14
Feb	15.828,68	18.714,59	4089,94	8057,77	17.126,95	3343,29
Maa	5536,22	15.036,75	5792,85	7403,19	14.135,15	4902,10
Apr	787,95	27.674,41	9111,32	9707,90	21.476,84	7697,21
Mei	752,76	21.387,91	5813,40	7674,15	21.478,31	6268,50
Jun	6073,05	11.835,91	7578,82	4102,63	9420,15	6195,60
Jul	18.579,35	30.972,67	10.274,01	11.126,34	12.711,68	6661,98
Aug	11.036,46	14.039,76	12.227,93	12.085,78	21.744,68	15.834,99
Sep	4703,82	3710,47	5372,58	3718,16	4902,11	4465,73
Okt	4800,08	4573,89	6592,42	10.542,35	5212,00	6294,26
Nov	156,40	6728,97	12.229,39	13.203,06	5088,00	4038,57
Dec	6984,68	4221,43	8717,24	13.104,66	5212,00	5230,43
Totaal	85.742,92	162.727,4	93.197,44	110.690,99	150.767,30	74.727,80

5.5.2 Museumcafé

In het Museumcafé kunnen bezoekers in een gezellig kader hun museumbezoek voorbereiden, even onderbreken of afronden. Voor groepen biedt het Museumcafé arrangementen op maat aan. Het Museumcafé is minimaal geopend tijdens de openingsuren van het museum. Er is een aanbod aan warme en koude gerechten. Vaak wordt er gewerkt met streekproducten.

In september 2023 werd de uitbating van het Museumcafé in vaste concessie gegund aan BV Veresto, een tak van horecagroep Groep Van Eyck. In april 2025 kwam vroegtijdig een einde aan de samenwerking met BV Veresto, door het faillissement van het bedrijf. In het najaar van 2025 startte Stad Tongeren-Borgloon een procedure om een nieuwe uitbater te vinden.

5.6 BEZOEKERSCIJFERS

Het Gallo-Romeins Museum ontving in 2025 meer dan 86.000 bezoekers. Vooral met het Romeinenfestival bereikten we een groot en divers publiek. Meer dan 10.000 geïnteresseerden kwamen daarvoor naar Tongeren-Borgloon. De tijdelijke tentoonstelling 'boom des levens' werd vooral bezocht in combinatie met de permanente expositie. Op basis van steekproeven schatten we het aantal bezoekers van die tentoonstelling op meer dan 10.000.

Net zoals andere jaren ontvingen we een groot aantal schoolgroepen, vooral leerlingen uit het secundair onderwijs. Tijdens de schoolvakanties werd het museum frequent bezocht door families met kinderen.

Het museum trok vooral binnenlandse bezoekers aan, ook uit het Franstalige landsgedeelte. Bewoners van Tongeren-Borgloon vonden vlot hun weg naar het museum. Het aandeel bezoekers uit Nederland bleef relatief hoog.

Overzicht aantal bezoeken – 2025*

Type	Aantal
Permanente tentoonstelling	60.996
Tijdelijke tentoonstellingen	10.456
Varia	4680
Extra muros – Romeinenfestival	10.173
Totaal	86.305

Overzicht aantal bezoekers – 2025**

Type	Aantal
Permanente tentoonstelling (excl. combi)	50.739
Tijdelijke tentoonstellingen (excl. combi)	199
Combi: permanente én tijdelijke tentoonstelling	10.257
Varia	4680
Extra muros – Romeinenfestival	10.173
Totaal	76.048

* Mensen die op dezelfde dag de permanente en tijdelijke tentoonstelling bezochten zijn twee keer geteld.

** Mensen die op dezelfde dag de permanente en tijdelijke tentoonstelling bezochten zijn één keer geteld.

Overzicht bezoekersaantallen permanente tentoonstelling – 2025

Type	Aantal
Individueel	37.520
Met een vereniging	1731
Met de school	21.745
Totaal	60.996

Overzicht bezoekersaantallen tijdelijke tentoonstelling 'boom des levens' – 2025

Type	Aantal
Individueel	10.456
Met een vereniging	0
Met de school	0
Totaal	10.456

Individuele bezoekers uit Tongeren-Borgloon permanente tentoonstelling – 2025

3096

Individuele bezoekers uit Tongeren-Borgloon tijdelijke tentoonstelling 'boom des levens' – 2025

167

Overzicht bezoekersaantallen scholen (permanente en tijdelijke expo) – 2025

Type	2025
Kleuters	321
Lager onderwijs	8451
Secundair onderwijs	12.750
Hoger onderwijs	223
Totaal	21.745

Overzicht aantal bezoeken* – 2019/2020/2021/2022/2023/2024/2025

Type	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Permanente tentoonstelling	64.506	32.744	51.712	58.232	68.285	64.328	60.996
Tijdelijke tentoonstellingen	50.107	18.723	41.703	15.032	20.299	48.644	10.456
Varia	6283	3047	2387	4112	4072	2368	4680
Extra muros	-	-	-	-	-	-	10.173
Totaal	120.896	54.514	95.802	77.376	92.656	115.340	86.305

* Mensen die op dezelfde dag de permanente en tijdelijke tentoonstelling bezochten zijn twee keer geteld.

Overzicht aantal bezoekers – 2019/2020/2021/2022/2023/2024/2025**

Type	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Permanente tent. (excl. combi)	49.790	27.363	49.310	54.784	61.804	64.328	50.739
Tijdelijke tent. (excl. combi)	35.391	13.342	39.301	11.584	13.650	38.960	199
Combi PT/TT	14.761	5.381	2402	3448	6481	984	10.257
Varia	6283	3.047	2387	412	4072	2368	4680
Extra muros	-	-	-	-	-	-	10 173
Totaal	106.225	49.133	93.400	73.982	86.175	106.640	76.048

** Mensen die op dezelfde dag de permanente en tijdelijke tentoonstelling bezoeken zijn één keer geteld.

Overzicht bezoekersaantallen permanente tentoonstelling – 2019/2020/2021/2022/2023/2024/2025

Type	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Individen	38.420	26.217	45.901	35.014	44.729	42.118	37.520
Verenigingen	2479	63	287	1036	1586	1779	1731
Scholen	23.607	6464	5524	22.182	21.970	20.431	21.745
Totaal	64.506	32.744	51.712	58.232	68.285	64.328	60.996

Overzicht bezoekersaantallen tijdelijke tentoonstellingen – 2019/2020/2021/2022/2023/2024/2025

2019: Stonehenge / Dacia Felix
 2020: Dacia Felix
 2021: Oog in oog met de Romeinen
 2022: Imperium Romanum
 2023: Imperium Romanum / In de ban van de Merovingers / De oudheid in kleur
 2024: De oudheid in kleur
 2025: boom des levens

Type	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Individueen	38.150	15.555	40.519	13.490	18.313	37.766	10.456
Verenigingen	5492	1983	29	416	580	3246	0
Scholen	6465	1482	1155	1126	1406	7632	0
Totaal	50.107	18.723	41.703	15.032	20.299	48.644	10.456

Overzicht herkomst bezoekers permanente tentoonstelling – 2019/2020/2021/2022/2023/2024/2025 (procent)

Regio	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Vlaanderen	73,77	81,72	87,29	81,33	77,92	74,36	76,26
Wallonië	6,41	5,36	5,52	6,28	5,24	5,85	5,29
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	2,19	3,18	3,41	3,32	1,97	2,86	1,90
Nederland	12,02	8,10	3,03	6,56	10,66	11,37	12,19
Duitsland	2,75	0,75	0,25	1,06	0,68	1,75	2,12
Andere Europese landen	1,23	0,50	0,42	1,27	2,79	1,89	1,31
Niet-Europese landen	0,33	0,41	0,09	0,18	0,74	0,74	0,69
Onbekend	-	-	-	-	-	1,18	0,25
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

Overzicht herkomst bezoekers tijdelijke tentoonstellingen – 2019/2020/2021/2022/2023/2024/2025 (procent)

2018: Stonehenge
 2019: Stonehenge / Dacia Felix
 2020: Dacia Felix
 2021: Oog in oog met de Romeinen
 2022: Imperium Romanum
 2023: Imperium Romanum / In de ban van de Merovingers / De oudheid in kleur
 2024: De oudheid in kleur
 2025: boom des levens

Regio	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Vlaanderen	77,63	74,78	79,63	84,59	85,26	78,43	96,48
Wallonië	10,27	11,75	12,67	6,46	5,11	7,72	2,01
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	3,56	6,10	6,47	3,27	1,72	3,03	0
Nederland	7,49	6,20	1,14	3,80	5,50	9,17	1,51
Duitsland	0,50	0,57	0,02	0,24	0,11	0,69	0
Andere Europese landen	0,49	0,48	0,07	1,51	2,29	0,79	0
Niet-Europese landen	0,06	0,12	0,01	0,12	0,02	0,17	0
Onbekend	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

Bijlage 9: overzicht bezoekersstatistieken 2025

5.7 FINANCIËN

5.7.1 Toegangsprijzen

Het Gallo-Romeins Museum voerde ook in 2025 een gedifferentieerd prijzenbeleid. We hielden de ticketprijzen relatief laag, in het bijzonder voor kinderen en jongeren. We communiceerden helder over wie welke kortingen genoot en onder welke voorwaarden dat het geval was.

Financiële drempels verlagen we op verschillende manieren. Er zijn kortingen voor onder andere leden van toeristische en culturele organisaties, studenten en leden van de Gezinsbond. Met dat laatste benadrukt het museum zijn familievriendelijkheid. We werkten ook in 2025 samen met 'Iedereen verdient vakantie' en verlaagden de prijs voor deze doelgroep naar 0 euro. Via dit initiatief bezochten afgelopen jaar 251 mensen het museum.

Houders van een museumpas (museumPASSmusées) konden zowel de permanente als de tijdelijke exposities bezoeken zonder dat ze daarvoor een supplement hoefden te betalen. We kregen 4527 museumpashouders over de vloer. We verkochten 97 museumpassen en verlengden er 60.

Scholen betaalden ook in 2025 slechts 1 euro inkom per leerling. De begeleidende leerkrachten kregen gratis toegang. Het museum stelt bovendien kosteloos een eetzaal ter beschikking, waar schoolkinderen hun lunch kunnen nuttigen. Om herhalingsbezoek te stimuleren boden we kinderen die in schoolverband op bezoek kwamen een ticket aan om het museum gratis te komen ontdekken met hun familie. In 2025 maakten 1245 bezoekers gebruik van deze actie.

Ook in 2025 rekende het Gallo-Romeins Museum geen toeslag aan voor het gebruik van audiogidsen, noch voor de deelname aan allerhande programma's en activiteiten (zie 3.2). Wanneer er in het museum een verjaardagsfeestje wordt geboekt, mogen de participanten vrij gebruikmaken van de eetzaal voor schoolkinderen.

Mensen in het bezit van een toegangsticket tot de permanente tentoonstelling 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein' en de tijdelijke tentoonstelling 'boom des levens' genoten bovendien 50% korting op een Discovery Ticket (voordeelticket NMBS) voor een reis naar Tongeren en terug. In 2025 maakten 45 mensen gebruik van deze formule.

Overzicht toegangsprijzen – 2025

Permanente tentoonstelling

Volwassenen:	€ 8
Kinderen en jongeren van 4 tot 18 jaar:	€ 1
65+, personen met een beperking, kortinghouders (o.a. leerkrachten en studenten) en groepen:	€ 5

Tijdelijke tentoonstelling

Volwassenen:	€ 5
Kinderen en jongeren van 4 tot 18 jaar:	€ 1

Overzicht rechthebbenden gratis toegang – 2025

Kinderen van 0 t.e.m. 3 jaar
 Rechthebbenden 'Iedereen Verdient Vakantie'
 Leden ICOM (International Council of Museums)
 Begeleiders van mensen met een handicap, op vertoon van een European Disability Card (EDC)
 Leden van het Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap (KLGOG)
 Houders museumPASSmuseés
 Cursisten opleiding 'toeristische gids Limburg' (Syntra-PXL)
 Freelance gidsen van het Gallo-Romeins Museum en de leden van de gidsenbond Tongeren-Borgloon
 Houders City Pass
 Personeelsleden stad Tongeren-Borgloon
 Gemeenteraadsleden stad Tongeren-Borgloon
 Actieve vrijwilligers, stagiairs en jobstudenten Gallo-Romeins Museum

Bijlage 9: overzicht bezoekersstatistieken 2025

5.7.2 Inkomsten en uitgaven

Het Gallo-Romeins Museum leverde de afgelopen jaren al geregeld inspanningen om extra middelen te verkrijgen, onder andere via het aanvragen van subsidies en alternatieve kanalen zoals sponsoring.

In 2024 diende het museum samen met dertien partners uit België, Nederland en Duitsland een projectdossier met subsidieaanvraag in bij het Cross-Border Cooperation Programme Interreg Meuse-Rhine. Het project kreeg de naam Via Via en stelt de toeristische ontsluiting van het gedeelde Romeinse verleden centraal.

Overzicht inkomsten en uitgaven – 2025

INKOMSTEN

Bedragen in euro

Subsidies

10% werkingssubsidie 2024 - Cultureelerfgoeddecreet	€ 120.823,00
90% werkingssubsidie 2025 - Cultureelerfgoeddecreet	€ 1.275.597,00
Interreg-subsidie Via Via project	€ 3.926,05
subtotaal subsidies	€ 1.400.346,05

Overige inkomsten

Verkoop tickets individuele bezoekers	€ 172.676,43
Verkoop tickets groepen	€ 116.764,00
Verkoop shopp producten	€ 74.727,80
Verhuur auditorium	€ 1.667,89
Concessievergoeding Museumcafé	€ 3.857,16
Bezoekersvergoeding Museumpas	€ 19.622,00
Bijdragen personeel ontvangst maaltijdcheques en 'Voordelen in natura'	€ 8.287,61
subtotaal overige inkomsten	€ 397.602,89

TOTAAL INKOMSTEN

€ 1.797.948,94

UITGAVEN	Werking	Investering
Personeel		
Bezoldigingen, sociale lasten en bijdragen pensioenen - personeelsleden	€ 3.127.116,52	
Bezoldigingen - jobstudenten	€ 12.112,03	
Vergoedingen - vrijwilligers	€ 7.435,97	
Vergoedingen - gidsen	€ 119.550,00	
Vergoedingen dienstverplaatsingen (o.a. vorming)	€ 6.442,39	
Teambuildingsactiviteiten	€ 3.368,20	
Dankmoment gidsen/ vrijwilligers	€ 1.759,49	
Subtotaal Personeel	€ 3.277.784,60	
Collectie		
Collectiebeheer		
Materialen depotwerking	€ 56,00	
Verzekering inkomende bruiklenen	€ 2.685,53	
Kunsttransport inkomende bruiklenen	€ 1.080,83	
Collectieonderzoek		
Onderzoek focusobjecten		€ 135.377,01
Onderzoek Merovingische kralen	€ 6.534,00	
Ontsluiting collectieonderzoek		
Publicatie onderzoek Romeinse schrijftabletten	€ 8.275,57	
Vakbibliotheek		
Monografieën en periodieke uitgaven	€ 8.290,36	
Teksten		
Redactie	€ 3.822,39	
ICT		
Licentie en beheer catalogus bibliotheekcollectie	€ 12.778,81	
Licentie, hosting en onderhoud programma collectiebeheer (TMS)	€ 12.783,65	
Subtotaal Collectie	€ 56.307,14	€ 135.377,01
Tentoonstellingen		
Huidige permanente tentoonstelling		
Onderhoud en herstellingen figuren in kunsthars	€ 5.200,58	
Aanpassing opstelling Romeinse schrijftafels	€ 2.891,90	
Aanpassing audiotour	€ 2.323,20	
Vorbereiding nieuwe permanente tentoonstelling'		
Studieopdracht experten-interviews		€ 49.727,70
Interreg project Via Via - immersieve applicatie		
Studieopdrachten	€ 6.291,98	
Tijdelijke tentoonstellingen en opstellingen (excl. teksten)		
Tijdelijke expo 'boom des levens'		
> Honorarium kunstenaar	€ 15.907,15	
> Scenografie: ontwerp, productie en installatie	€ 57.685,28	
> Verzekeringen	€ 368,01	
Tijdelijke expo 'Mos'anne'	€ 220,81	

Teksten

Redactiewerk	€ 1.125,30
Vertalingen	€ 1.069,25
Drukwerk	€ 4.014,42

AV-materiaal

Leasing audioguides	€ 30.029,98
---------------------	-------------

ICT

Licentie Adobe Photoshop en Illustrator	€ 1.345,21
---	------------

Subtotaal Tentoonstellingen

€ 128.473,07 **€ 49.727,70**

Publieksbemiddeling**Scholenwerking (excl. teksten)**

Educatief materiaal en atelierbenodigdheden	€ 10.095,02
---	-------------

Vrijtijdswerking - programma's en activiteiten (excl. gidsen, excl. teksten)

Supergids	€ 561,04
Zomerzoektocht – 'Schatten van Vlieg'	€ 2.621,36
Archeologiedagen	€ 1.585,00
Dag van de Wetenschap	€ 648,75
Lezingenreeks 'Spraakwater'	€ 3.154,85
Workshop en tijdelijke presentatie 'OH MY GOD!'	€ 2.677,10
Tijdelijke opstelling 'Topstukken in lagen'	€ 8.223,26
Prikkelarm bezoek	€ 391,58
Echo's van het Imperium	€ 14.688,73
Andere	€ 420,00

Romeinenfestival

Erelonen	€ 30.999,02
Huisvesting	€ 3.294,00
Verzekering	€ 494,40
Huur materiaal (tenten, AVS,...)	€ 16.661,70
Catering	€ 4.661,83
Veiligheid en preventie	€ 3.970,96

Teksten

Redactiewerk	€ 1.191,85
Vertalingen	€ 302,93
Grafische vormgeving	€ 913,55
Drukwerk	€ 14.385,11

AV-materiaal

Onderhoud tourguidingsysteem	€ 7.745,21
------------------------------	------------

ICT

Licentie LessonUp	€ 4.719,00
Licentie software digitale enquêtes	€ 1.188,00

Subtotaal Publieksbemiddeling

€ 135.594,25

Communicatie

Strategisch advies, grafische vormgeving en (eind)redactie

Dienstverlening extern communicatiebureau € 64.947,71

Offline en digitaal adverteren

Printadvertenties (excl. Romeinenfestival) € 71.511,23

Onlinecommunicatie (excl. Romeinenfestival) € 52.766,50

Romeinenfestival (offline en online) € 32.254,16

Vertalingen € 3.293,36

Drukwerk € 13.172,33

Fotografie € 2.092,09

Contentcreatie

Blog 'De oudheid is overal!' € 5.088,00

Promotionele activiteiten en partnerschappen

Hosting Radio 1 - #Weetikveel € 7.860,00

Samenwerking Gezinsbond vzw € 1.199,27

Samenwerking Museumpas € 9.505,75

Samenwerking Riebedebie - Koepel voor attracties en musea vzw € 1.923,25

Evenementen

Openingsevenement 'boom des levens' € 6.500,00

ICT

Website: hosting en onderhoud € 9.994,60

Licentie Adobe Photoshop en Illustrator € 1.278,17

Licentie Belga.share € 907,50

Varia

Diversen € 1.072,59

Subtotaal Communicatie

€ 285.366,51

Zakelijk beheer

Gebouw en infrastructuur

Betoninjecties tegen waterinfiltratie gebouw € 9.928,41

Nieuw sturingssysteem verwarming € 5.973,71

Vernieuwing verlichting permanente tentoonstelling € 10.164,24

Overige herstellingen en vernieuwingen gebouw - € 11.958,34

externe dienstverleners

Proefopstelling vernieuwing technische € 6.780,54

infrastructuur expositiezalen

Aankoop technische materialen en verbruiksgoederen € 19.254,62

Onderhoud en keuringen technische installaties € 74.977,78

Diversen € 55,08

Nutsvoorzieningen

Water € 13.736,49

Gas € 53.262,24

Elektriciteit € 126.375,68

Beveiliging

Uitbreiding en vernieuwing alarmsysteem € 1.592,48 € 3.239,00

Bewakings- en interventiediensten € 956,52

Schoonmaak

Externe schoonmaakfirma € 261.840,36

Huur en logistiek

Huur extern depot € 15.120,27

Huur opslagloods € 16.336,29

Telecom en data

Aanpassing wifi-netwerk € 662,44 € 7.193,92

Onderhoud en beheer telefooncentrale € 5.326,46

Abonnement vaste telefonie en internet € 5.641,67

Abonnement mobiele telefonie € 446,74

Vergunning radiocommunicatienetwerk en - station € 101,78

ICT

Licentievergoeding Microsoft 365 pro memorie

Licentie en onderhoud kassasysteem € 23.325,63

Licentie software infoschermen onthaal € 1.306,80

Installatie en licentie CRM-systeem € 8.851,15

Installatie nieuwe betaalterminals € 2.389,75

Huur en verbruik multifunctionele printers en betaalterminals € 3.898,76

IT-beveiliging € 1.129,30

Operationele werkingskosten

Kantoomateriaal € 2.344,62

Werkkledij € 4.661,47

Cateringkosten € 1.734,94

Verzekeringen

Brand en diefstal pro memorie

Interne organisatie en beleid

Beleidsparticipatie en advieswinning € 3.711,98

Dienstverlening en kennisdeling € 327,50

Publicaties

Redactiewerk € 2.480,50

Drukwerk € 304,22

Museumshop

Shopproducten en presentatiemateriaal € 47.514,38

Abonnementen en lidmaatschappen

Abonnementen dagbladen € 1.770,00

Andere € 2.742,97

Varia

Diversen € 4.198,83

Subtotaal Zakelijk Beheer

€ 746.404,40 € 17.213,46

TOTAAL UITGAVEN

€ 4.629.929,97 € 202.318,17

SALDO – verschil inkomsten/uitgaven: 3.034.299,20 euro

WM

dienstverlening en
kennisdeling

6.1 DIENSTVERLENING

6.1.1 Infopunt Archeologie

Het Gallo-Romeins Museum fungeerde ook in 2025 als een belangrijk aanspreekpunt voor vragen over archeologie en het verre verleden. Vooral via mail en telefoon vonden geïnteresseerden hun weg naar het museum. Ze informeerden naar archeologische voorwerpen die ze in hun bezit hadden, naar stukken uit onze collectie, naar archeologische sites of naar populaire thema's uit de oudheid. We formuleerden telkens een beknopt en correct antwoord, op voorwaarde dat de vraag binnen ons chronologisch en geografisch werkingsgebied viel. Wanneer dat niet het geval was, verwezen we de vraagsteller door naar gespecialiseerde collega's. Personen die een archeologische vondst in Vlaanderen meldden, wezen we steeds op de wettelijke meldingsplicht en het daarvoor bestemde formulier op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed.

Daarnaast ondersteunden we particulieren, onderzoekers en uitgeverijen bij het verkrijgen van beeldmateriaal van onze collectiestukken. Indien nodig maakten we nieuwe foto's.

Ook faciliteerden we tweemaal het maken van 3D-scans van objecten uit de permanente tentoonstelling. Verder ontvingen we twee keer studenten die specifieke vragen hadden over een bepaald thema uit het verleden.

Overzicht aantal externe informatievragen afdeling Collectie – 2025

Externe vragen	Aantal
Objectdeterminaties via mail	18
Andere informatie- of beeldaanvragen via mail/telefoon	74
Raadplegingen collectiestukken ter plaatse	2
Andere ontvangsten ter plaatse	2

6.1.2 Inhoudelijke ondersteuning strip Ambiorix

In 2023 startte een samenwerking tussen striptekenaar Patrick Cornelis en scenarist Lennert Riedé enerzijds en het Gallo-Romeins Museum en de stad Tongeren-Borgloon anderzijds. Cornelis stelde voor een historisch en archeologisch verantwoord stripverhaal te creëren dat zich afspeelt rond de figuur van Ambiorix, tijdens de Romeinse verovering van onze regio. Het museum leverde wetenschappelijke basisinformatie en relevant beeldmateriaal over deze periode.

In 2024 en het voorjaar van 2025 beantwoordden we bijkomende inhoudelijke vragen en beoordeelden we systematisch de ontwerpschetsen op historische correctheid. Nadat een reeks proefpagina's was afgewerkt, ging Patrick Cornelis in het najaar van 2025 op zoek naar een uitgever.

6.1.3 Stageplaatsen

In 2025 ontving het Gallo-Romeins Museum een groot aantal stagiairs. We begeleidden hen intensief.

Overzicht stagiairs – 2025

Naam	School	Opleiding	Van	Tot	Afdeling/cel
Noor Ahmed Ammouri	I-Mas (Stevoort)	6de jaar OOS	16/10/2025	16/10/2025	Publieksbemiddeling
Kiara Bols	UCLL	Bachelor Organisatie en Management	07/04/2025	11/04/2025	Zakelijk Beheer
Ellen Cancellier	KU Leuven	Master Communicatiewetenschappen	14/11/2025	19/12/2025	Communicatie
Milo Deprez	Freinetschool Keerpunt Hasselt	Secundair onderwijs	25/03/2025	27/03/2025	Tentoonstellingen
Jana De Prest	Christian-Albrechts-Universiteit (Kiel)	Bachelor Klassieke Archeologie	22/09/2025	03/10/2025	Publieksbemiddeling
Jelte Depuis	Sg Groenewald Stein	Theoretische Leerweg 3 ^{de} leerjaar	22/09/2025	26/09/2025	Tentoonstellingen
Ilyas El Mouaffaq	PIKOH	6 ^{de} jaar Audiovisuele Kunsten	22/09/2025	22/05/2026	Communicatie
Anne Gaens	KU Leuven	Postgraduaat Cultureel Erfgoed	01/09/2024	19/02/2025	Tentoonstellingen
Sophie Gilkens	LUCA Campus C-mine	Educatieve master Audiovisuele en Beeldende Kunsten	01/12/2025	18/12/2025	Publieksbemiddeling
Noumidia Jaouhar	Het College (Vilvoorde)	6 ^{de} jaar Humane Wetenschappen	16/10/2025	16/10/2025	Publieksbemiddeling
Sophie Lambrechts	VIO Tongeren	Onthaal, Organisatie & Sales	10/02/2025	06/06/2025	Zakelijk Beheer
Jordan Lemmens	GO! Next Hotelschool	Toerisme	22/04/2025	17/05/2025	Zakelijk Beheer
Koen Martens	PXL	Educatieve master Audiovisuele en Beeldende Kunsten	11/12/2025	09/04/2026	Publieksbemiddeling
Casper Proost	Campus Wico (Lommel)	6 ^{de} jaar Humane Wetenschappen	16/10/2025	16/10/2025	Publieksbemiddeling
Eva Prop	Universiteit Antwerpen	Conservatie-restauratie en Erfgoedstudies	31/03/2025	04/04/2025	Tentoonstellingen
Morgane Russotto	VUB	Bachelor Archeologie	06/10/2025	27/02/2026	Collectie
Emiel Schippers	Campus Mosa-RT (Maaseik)	6 ^{de} jaar Latijn-Moderne Talen	16/10/2025	16/10/2025	Publieksbemiddeling
Mirabelle Stulens	Go! Atheneum Tungrorum	5 ^{de} jaar Latijn	16/10/2025	16/10/2025	Publieksbemiddeling
Marlieke Vandesande	Universiteit Antwerpen	Conservatie-restauratie en Erfgoedstudies	31/03/2025	04/04/2025	Tentoonstellingen
Finn Vandevenne	KU Leuven	Master Geschiedenis van de Oudheid	03/03/2025	25/04/2025	Tentoonstellingen
Kobe Verstraeten	UCLL Heverlee	Lerarenopleiding Secundair Onderwijs (aardrijkskunde – geschiedenis)	17/02/2025	07/03/2025	Publieksbemiddeling
Daan Verstappen	Sint-Augustinus (Bree)	6 ^{de} jaar Wetenschappen-Wiskunde	16/10/2025	16/10/2025	Publieksbemiddeling

Het museum ondersteunde in 2025 niet alleen stagiairs, maar ook verschillende studenten bij hun masteronderzoek. Op 7 april 2025 gaf een medewerker van de afdeling Publieksbemiddeling een interview aan Cisse Staes, student Master in de Culturele Studies aan de KU Leuven. Zijn masterproef onderzocht hoe/in welke mate Belgische geschiedenis- en archeologiemusea interactie en participatie integreren in hun educatieve werking. Tijdens het gesprek gingen we dieper in op het participatiebeleid van het museum en op methodieken die interactie stimuleren.

Op 10 juni 2025 vond een online overleg plaats met Brikke Jacobs, student Educatieve Master of Science in de Cultuurwetenschappen (archeologie) aan de UGent. Hij onderzocht hoe archeologie wordt aangeboden in educatieve pakketten en had bijzondere interesse in het schoolprogramma Archeoloog@work. Tijdens het overleg lichtten we het concept toe en bespraken we de hands on opdrachten die leerlingen laten kennismaken met de verschillende stappen van archeologisch onderzoek.

6.1.4 Ter beschikking stellen van ruimtes en materiaal

Het Gallo-Romeins Museum stelde in 2025 zijn accommodatie meermaals gratis ter beschikking van verschillende stedelijke diensten en organisaties uit het lokale cultuur- en welzijnsveld.

Gratis gebruik accommodatie – 2025

Ruimte	Organisatie	Activiteit	Frequentie
Auditorium	Stad Tongeren-Borgloon	Infosessies en presentaties diverse diensten	Ad hoc
Auditorium	KLGOG	Lezing	Maandelijks
Auditorium	Pentagoon Academies	Les	Maandelijks
Auditorium	Ziekenhuis Oost-Limburg	Vormingsdag	Enmalig
Auditorium	MoMeNT Festival	Filmvertoningen	Tweemaal
Romeinse zaal	Pentagoon Academies	Harpconcert	Enmalig
Triclinium (refter)	PXL	Lesopdracht	Enmalig
Triclinium (refter)	Kinderkoor Bloemfontein	Vorbereiding optreden	Enmalig

Tijdens de blokperiodes (mei/juni, augustus/september en december/januari) stelde het museum bovendien de ruimtes van het gesloten Museumcafé open voor studenten die een rustige studieplek zochten. Het initiatief was erg succesvol, in het bijzonder in mei/juni.

We ontvingen toen 10 tot 15 studenten per dag.

Daarnaast leende het museum in 2025 tentoonstellingsmateriaal uit voor onderzoek en presentatie. Twee vitrines uit de tentoonstelling 'Oog in oog met de Romeinen' werden ter beschikking gesteld van de KU Leuven (departement Materiaalkunde). Het museum engageerde zich ook om achttien vitrines uit te lenen aan de stad Sint Truiden voor tentoonstellingen in het kader van het Trudojaar 2026.

Tot slot ontving het museum vier aanvragen van leerkrachten en leerkrachten in opleiding voor het uitlenen van educatief materiaal, waaronder replica's van prehistorische werktuigen, Romeinse munten en Romeinse kledij.

6.1.5 Andere

Het Gallo-Romeins Museum leent ook frequent collectiestukken uit (zie 1.2.4), voorziet leerkrachten van digitaal lesmateriaal (zie 3.1.2) en stelt de bibliotheek open voor externen (zie 1.6).

6.2 KENNISDELING

6.2.1 Presentaties en ontvangsten

Het Gallo-Romeins Museum deelt zijn expertise graag met collega's, partners en geïnteresseerden. We informeren bezoekers en professionals, adviseren collega-instellingen en wisselen ideeën uit over uiteenlopende aspecten van de museale en educatieve werking. Medewerkers van het museum gaan bovendien graag in op vragen om lezingen, infosessies of toelichtingen te verzorgen.

Op 20 februari 2025 ontvingen we een delegatie van de Japanse Tuin in Hasselt. Op hun vraag lichtten we onze scholenwerking toe en dachten we mee na over mogelijke educatieve activiteiten en programma's voor scholen in de Japanse Tuin.

Op 14 augustus 2025 vond een online overleg plaats met Asma Ballati, nieuwe deskundige Educatie van het Yper Museum. We gaven advies over publiekswerking rond archeologie, stelden onze scholenwerking voor en bespraken mogelijke partnerschappen voor de verdere uitbouw van hun publiekswerking.

Op 22 oktober 2025 ontvingen we een delegatie van het Musée Royal de Mariemont voor een toelichting over de werking van ons bezoekersonthaal en de museumshop.

Op 18 november 2025 verzorgden we een presentatie over dezelfde thema's in het kader van de opleiding 'administratief medewerker onthaal' van Qrios Tongeren.

Overzicht online meetings en ontvangsten van collega-instellingen (niet-exhaustief) – 2025

Naam	Organisatie	Type	Periode	Afdeling
Ine Matthijs	Japanse Tuin	Ontvangst	20/02/2025	Publieksbemiddeling
Miel Schurmans en Ferdi Geerts	Erfgoed Lommel	Ontvangst	26/06/2025	Collectie
Ruben Castro en studenten	KU Leuven – Sint-Lucas (Gent)	Rondleiding	24/09/2025	Collectie
Eva Houbrechts	STUK (Leuven)	Online meeting	17/11/2025	Tentoonstellingen
Onthaalteam	Musée Royal de Mariemont	Ontvangst	22/10/2025	Zakelijk Beheer
Katrien Bollen en collega's	IOED Kempen & Maasland	Rondleiding	03/12/2025	Collectie

Overzicht presentaties over de museale werking – 2025

Datum	Titel	Spreker	Kader	Locatie
14/06	Digitalisering en online presentatie van de Romeinse muntencollectie van het Gallo-Romeins Museum	Igor Van den Vonder	Samenkomst Koninklijk Belgisch Genootschap voor Numismatiek	GRM
23/06	Publieksbemiddeling in het Gallo-Romeins Museum: best practices	Jasper Feucht	Samenkomst collegagroep	Het Toreke (Tienen)
23/06	Verzekeringen m.b.t. collectiebeheer	Irina Vandersmissen	Samenkomst collegagroep	Het Toreke (Tienen)
27/09	Archeologie?	Else Hartoch	TALim (UHasselt)	Maasmechelen
18/11	Onthaaltaken in het Gallo-Romeins Museum	Christine Marchoul	Opleiding QRios	GRM
08/12	Publieksbemiddeling in het Gallo-Romeins Museum	Jana Hendrickx	Master Audiovisuele en Beeldende Kunsten	LUCA Campus C-mine

6.2.2 Hosten van archeologische congressen

In 2025 vonden in het Gallo-Romeins Museum drie wetenschappelijke congressen plaats waarbij het museum telkens als mede-organisator optrad. Deelnemers kregen bij elke gelegenheid gratis toegang tot de permanente tentoonstelling.

Metaaltijdendag

Op 22 februari 2025 verwelcomden we de 33ste editie van de jaarlijkse Contactdag van de Cel Archeologie van de Metaaltijden, een overlegplatform waarin het museum zelf vertegenwoordigd is. Tijdens deze studiedag presenteerden onderzoekers recente inzichten over de metaaltijden in onze regio. De bijdragen werden nadien gepubliceerd in *Lunula. Archaeologia Protohistorica*. Ongeveer honderd archeologen, voornamelijk gespecialiseerd in bronstijd en ijzertijd, namen deel.

Romeinendag

Op 25 april 2025 organiseerden we samen met het Comité voor de Verspreiding van het Onderzoek in de Gallo-Romeinse Archeologie de jaarlijkse Romeinendag. De lezingen behandelden nieuw archeologisch onderzoek over de Gallo-Romeinse periode in onze streken, waaronder verschillende studies die betrekking hadden op objecten uit onze eigen collectie. De onderzoeksresultaten verschenen in *Signa*, het tijdschrift dat jaarlijks wordt uitgegeven naar aanleiding van deze contactdag. Ook hier mochten we ongeveer honderd deelnemers (109) verwelkomen, vooral archeologen met expertise in de Romeinse tijd.

BNA-dagen

Van 7 tot en met 9 mei 2025 vonden in het museum de BNA-contactdagen plaats, georganiseerd in samenwerking met de Stichting Promotie Archeologisch Onderzoek. Deze bijeenkomst bracht Belgische en Nederlandse archeologen en bouwhistorici samen die gespecialiseerd zijn in de middeleeuwen. Ongeveer honderd deelnemers uit Vlaanderen, Wallonië en Nederland namen deel, afkomstig uit zowel de academische wereld als de overheids- en privésector. Het programma omvatte onder meer een rondleiding in de archeologische site van het Teseum door vrijwilliger Alain Vanderhoeven en een wandeling langs middeleeuwse gebouwen waarin Romeinse bouwmaterialen zijn hergebruikt, begeleid door geoloog Roland Dreesen. Tijdens de daaropvolgende twee dagen werden 24 lezingen gegeven over thema's zoals de overgang van de laatantieke periode naar de vroege middeleeuwen, adellijke residenties, publieksbereik en participatie, en nieuwe onderzoekstechnieken. De contactdagen werden feestelijk omlijst met een openingsreceptie in de kloostergang van de basiliek en een afsluitende receptie in het Museumcafé.

6.2.3 Collegagroep 'Musea met een archeologische collectie'

Het Gallo-Romeins Museum zette in 2021 een informeel samenwerkingsverband op voor Vlaamse musea met een archeologische collectie. Deze collegagroep komt één à twee keer per jaar samen om expertise uit te wisselen over uiteenlopende aspecten van museale werking. De bijeenkomsten vinden telkens plaats bij een andere instelling, zodat deelnemers ook elkaars werking achter de schermen leren kennen.

Op 13 juni 2025 kwam de groep samen in het Vrijtijdscentrum Tienen.

In de voormiddag stonden presentaties over publieksbemiddeling op het programma, met bijdragen van Jochen Suy (Museum Het Toreke), Jasper Feucht (Gallo-Romeins Museum), Stephanie Cousin (Musea Maaseik) en Dirk Vanclooster (Abdijmuseum Ten Duinen). Jasper Feucht gaf een overzicht van de werking van zijn afdeling, met aandacht voor doelgroepen, werkvormen, conceptontwikkeling, onderzoek, praktische uitrol en evaluatie.

In de namiddag volgde een presentatie van Irina Vandersmissen (Gallo-Romeins Museum) over verzekeringsbeleid voor archeologische collecties en bruiklenen. De bijeenkomst werd afgesloten met een rondleiding in Het Toreke en een bezoek aan het archeologisch depot.

Een tweede bijeenkomst, gepland op 24 november 2025 in Maaseik, werd uitgesteld naar 2026 omdat te veel leden die dag (uiteindelijk) verhinderd waren.

bijlagen

Bijlage 1 – colofon 'boom des levens'

Bijlage 2 – campagnebeeld 'boom des levens'

Bijlage 3 – campagnebeeld 'Echo's van het Imperium'

Bijlage 4 – programmaboekje 'Echo's van het Imperium'

Bijlage 5 – 'composer's note' – toelichting van de componist
bij *Atuatuca*, een symfonisch gedicht

Bijlage 6 – campagnebeeld Romeinenfestival 2025

Bijlage 7 – programmatie en grondplan Romeinenfestival 2025

Bijlage 8 – organogram medewerkers 2025

Bijlage 9 – overzicht bezoekersstatistieken 2025

Bijlage 1 colofon 'boom des levens'

OPDRACHTGEVER STAD TONGEREN

Jo Feytons – burgemeester
en de leden van het schepencollege: Eddy Manet / An Christiaens / Jeroen Bellings / Johnny Vrancken /
Krijn Henrotte / Jeannine Vanvinckenroye / Gerard Stassen / Jo Dardenne / Steve Hoste
Luc Houbrechts – algemeen directeur

PROJECTORGANISATIE

Gallo-Romeins Museum

INHOUD

Mark Swysen

SCENOGRAFIE EN GRAFISCH ONTWERP

Atelier Leise
Bas Vreken / Roos Verhoren

BRUIKLEENGEVER

Mark Swysen

EINDREDACTIE TEKSTEN

Gallo-Romeins Museum i.s.m. Patrick De Rynck

VERTALINGEN (FR)

Marie-Bé Clabaut

FILM 'MARK SWYSEN OVER BOOM DES LEVENS'

Concept en inhoud: Gallo-Romeins Museum i.s.m. Mark Swysen
Opname en productie: Viewz

FOTOGRAFIE

Pieter Gregoire Fotografie

INFRASTRUCTUUR

Productie en opbouw: Gallo-Romeins Museum
Leveranciers bouwmaterialen: DW Reusables / Houthandel Segers

LICHTONTWERP

Atelier Leise i.s.m. Gallo-Romeins Museum

DRUK GRAFISCH WERK

MH Roadstyling

COMMUNICATIE

Gallo-Romeins Museum i.s.m. Hands

PARTNERS

Vlaamse Gemeenschap - Departement Cultuur, Jeugd en Media
Fonds Culturele Infrastructuur
museumPASSmusées

DIRECTIE CULTUUR/TOERISME STAD TONGEREN-BORGLOON

Bert Leus - directeur

GALLO-ROMEINS MUSEUM

Wim Arijns / Linda Bogaert / René Clerinx / Sam Cleymans / Ann-Katrien Cox / Theo Deckers / Bart Demarsin / Bart Distelmans (directeur) / David Dujardin / Jasper Feucht / Silke Francis / Ariane Geraerts / Liesbeth Geussens / Nikki Grommen / Else Hartoch / Fabienne Hayen / Jana Hendrickx / Indra Hertigers / Marco Honinx / Sebastiaan Jammaers / Annelies Janssens / José Lodeiro Fuentes / Laura Lambié / Elena Mamaliga / Christine Marchoul / Wouter Martens / Zoë Martens / Patrick Mathei / Stéphanie Mergeay / Katrien Nijsen / Sofie Pichal / Verna Renquin / Laura Slechten / Barbara Swennen / Igor Van den Vonder / Danny Vandelaer / Irina Vandersmissen / Peter Vos / Ingrid Vrancken / Lieve Walravens / Mark Willems / Michaël Wolfs

MET DANK AAN

Barbara Baert / Philip Bes / Stef Boogers / Tom Bosmans / Dries Daems / Marjan Debaene / Frans Doperé / Claudy Dujardin / Cécile Evers / Jane Fejfer / Wolfgang Filser / Jeugdendienst Stad Tongeren / Natacha Massar / Thorsten Opper / Hanne Peeters / PXL-MAD / Roeland Scheepers / Toon Sykora / Alain Vanderhoeven / Annelies Ysebaert (Galery Ysebaert) alsook het gidsenteam en de vrijwilligers van het Gallo-Romeins Museum

FONDS
CULTURELE
INFRASTRUCTUUR

Vlaanderen
verbeelding werkt

MUSEUM
PASS.
MUSEES

MoMeNT

TONGEREN-
BORGLOON

Bijlage 2
campagnebeeld 'boom des levens'

expo

MARK SWYSEN

**BOOM
DES LEVENS**

de evolutionaire klauterpartij
van de filosofische chimpansee

vanaf 24 mei in het Gallo-Romeins Museum

FONDS
CULTURELE
INFRASTRUCTUUR

Vlaanderen
verbodding werkt

TONGEREN -
BORGLOON

TTB

GALLO
ROMEINS
MUSEUM

Bijlage 3
campagnebeeld 'Echo's van het Imperium'

CONCERT
ECHO'S VAN
HET IMPERIUM

10, 11 en 16 mei

INFO & TICKETS
GALLOROMEINSMUSEUM.BE

**GALLO
ROMEINS
MUSEUM**

Verantwoordelijke uitgever: Stad Tongeren-Borgloon, AC Praetorium, Maastrichterstraat 10, 3700 Tongeren-Borgloon

FONDS
CULTURELE
INFRASTRUCTUUR

Vlaanderen
verbeelding werkt

PROVINCIE
TONGEREN-BORGLAAN

TONGEREN-
BORGLAAN

TB

Er zit muziek in het museum!

Het Gallo-Romeins Museum en Koninklijke Fanfare De Werkmanszonen brengen op een bijzondere manier de Romeinse geschiedenis weer tot leven.

Het gerenommeerde fanfareorkest speelt vijf muziekstukken die zijn geïnspireerd op gebeurtenissen uit de Romeinse tijd. Een hoogtepunt wordt de uitvoering van *Atuatuca*, een nieuw werk van de Zwitserse componist Ludovic Neurohr. Hij creëerde het op vraag van De Werkmanszonen. *Atuatuca* vertelt een bijzonder verhaal over de verovering van onze regio, zoals Julius Caesar die beschrijft in zijn boek *Commentarii de Bello Gallico (Rapport over de oorlog in Gallië)*. Het Gallo-Romeins Museum was nauw betrokken bij het compositieproces en leverde wetenschappelijke informatie over de gebeurtenissen.

Voor een intense kijkervaring zorgt illustratrice Gerda Dendooven. Zij tekent live op het podium, op het ritme en de tonen van de muziek.

Oudheidkenner Patrick De Rynck zorgt voor heldere duiding. Hij geeft een beknopte toelichting bij de historische episodes waaraan de uitgevoerde muziekstukken refereren.

Geniet van deze bijzondere avond!

Verantwoordelijke uitgever: Stad Tongeren-Borgloon, AC Praetorium, Maastrichterstraat 10, 3700 Tongeren-Borgloon

PROGRAMMA

PONTE ROMANO

Jan Van der Roost

6'

DE BELLO GALLICO

Bart Picqueur

14'

- I. Slagveld
- II. Rituelen
- III. Overwinning... ?

ATUATUCA

Ludovic Neurohr

16'30

- I. De list
- II. De hinderlaag
- III. De slachting
- IV. De 'onderhandeling'
- V. Finale

RUBICON

Bert Appermont

15'

- I. Meditatie
- II. Slag bij Pharsalus
- III. Dans

IN THE MYSTIC LAND OF EGYPT

Albert William Ketèlby

6'30

PONTE ROMANO

Componist: Jan Van der Roost
Première: 2000
Duur: ca. 6 min.

Een Romeinse brug, dat is grandeur, duurzaamheid, stevigheid. Maar ook beweging, drukte en levendigheid. En schoonheid die blijft duren. Die een boog over de eeuwen spant. Die ons verbindt met wie vóór ons heeft geleefd. Want behalve plaatsen linkt een brug ook tijden en mensen met elkaar.

Ponte Romano is een symfonisch gedicht in één deel en met heel diverse sferen: een stemmingsvolle intro, een levendig middendeel en aan het slot een ferme climax.

De componist

Jan Van der Roost (1956), *godfather* van de blaasmuziek, studeerde aan het Lemmensinstituut in Leuven, waar hij later doceerde, en aan de conservatoria van Gent en Antwerpen. Van der Roost schreef veel muziek voor harmonies, fanfares en brassbands, en geeft zijn kennis door in diverse conservatoria. Tot in Japan, waar hij gastdocent is. Inspiratie haalt hij vaak uit de geschiedenis. Zijn composities worden wereldwijd gespeeld, opgenomen en uitgezonden.

DE BELLO GALLICO

Componist: Bart Picqueur
Première: 2006
Duur: ca. 14 min.

De Bello Gallico is een compositie in drie delen, een rollercoaster van sferen en emoties. In *Slagveld* stijgt de spanning voelbaar, tot het geweld in alle hevigheid losbarst. In *Rituelen* treedt na de storm de stilte weer in, en ook de menselijkheid. *Overwinning...?* begint met 'boem paukenslag' en klaroengeschal. De sfeer slaat diverse keren om. Wie heeft gewonnen? En wie claimt zingend en klappend en roepend de overwinning? Er is maar één besluit: er zijn geen winnaars in de onmenselijke smeerlapperij die oorlog altijd is.

Historische context

Julius Caesar palmde in de jaren 57 tot 51 v.Chr. Frankrijk en ook onze streken in voor het Romeinse Rijk. Hij schreef daar zelf een 'verslag' over, *Commentarii de Bello Gallico (Rapport over de oorlog in Gallië)*, voor ons een belangrijke eigentijdse bron over die oorlog. Maar dat zogenaamde verslag is ver van objectief en hoogst onvolledig. Zo beperkt Caesar zich tot militaire aangelegenheden en blijven zijn persoonlijke, politieke of economische motieven onbesproken. Het is een beetje alsof Poetin ooit onze belangrijkste bron voor de oorlog in Oekraïne zou zijn. Je kunt Caesars boek op veel plaatsen dan ook fakenieuws noemen, of *embedded journalism*, waardoor we de informatie maar door één bril kunnen bekijken.

De componist

Componist en dirigent Bart Picqueur (1972) studeerde aan de conservatoria van Gent en Tilburg en is een naam als een klok in de blaasmuziek. Hij was al op veel plekken gastdirigent, in België – o.m. bij de Koninklijke Muziekkapel van de Belgische Gidsen – en in tal van andere landen. Zijn composities worden door gerenommeerde orkesten gespeeld én opgenomen.

ATUATUCA

Componist: Ludovic Neurohr
Première: Neurohr schreef *Atuatuca* speciaal voor De Werkmanszonen. Zijn compositie gaat in wereldpremière tijdens deze concertreeks in het Gallo-Romeins Museum. In 2026 nemen De Werkmanszonen met *Atuatuca* deel aan het Wereld Muziek Concours (WMC) in Kerkrade.
Duur: ca. 16'30 min.

***Atuatuca* – een doorlopend symfonisch gedicht in vijf bewegingen – is een intens muzikaal fresco vol contrasten. De compositie brengt het verhaal van een dramatische episode in de Gallische Oorlog: Ambiorix en zijn Eburonen vallen onverhoeds een Romeins legioen aan.**

- I. Eerst verklankt *Atuatuca* listige woorden van Ambiorix, vol veinzerij en bedrog.
- II. Dan volgen de hinderlaag van de Eburonen, en de chaos en paniek bij de Romeinen. Marsritmes maken plaats voor wangeluiden.
- III. Er wordt gestreden en soldaten sneuvelen massaal. De klanken zijn woest en chaotisch, er is hoorbare wanhoop.
- IV. Uiteindelijk is er de stilte na de slag, met donkere harmonieën en een klaaglijke, tragische melodie. Onderhandelingen mislukken.
- V. Het drama eindigt met de triomf van de overwinnaar. Dat is hier Ambiorix, zoals een grandioos koraal laat horen, maar voor hoelang? Aan het eind zullen de Romeinen zegevieren...

Historische context

De inspiratie voor *Atuatuca*, de naam van een Romeinse vesting waarvan de exacte ligging voer voor discussie is, komt uit het boek *Commentarii de Bello Gallico* van Julius Caesar. Centraal staat een episode waarin Ambiorix, koning van de Eburonen, het Romeinse leger misleidt. Met succes.

De list

In de winter van 54 v.Chr. verblijft een deel van het Romeinse leger bij de Eburonen. Ambiorix, die zich voordoeft als een vriend van de Romeinen, waarschuwt hen: "Er is een Gallisch-Germaans complot op til. Haal jullie troepen hier snel weg, ik zorg voor een veilige doortocht."

De hinderlaag

De Romeinse soldaten verlaten na veel discussie hun winterkwartier, maar belanden in een hinderlaag. In een dal vallen de Eburonen hen aan. Er ontstaat paniek.

De slachting

In een slag van ongeveer acht uur lijden de Romeinen grote verliezen en belandt het leger in chaos. Ambiorix belooft zijn manschappen een grote buit.

De 'onderhandeling'

De Romeinse bevelhebber wil met Ambiorix onderhandelen. Die doet alsof hij daarmee instemt, maar tijdens het gesprek omsingelen de Eburonen de Romeinen en halen ze opnieuw moordend uit.

Finale

De slag loopt ten einde. Slechts een paar van de zesduizend Romeinse soldaten ontsnappen aan de dood. Ambiorix triomfeert.

De componist

Ludovic Neurohr (1983) begon zijn muzikale carrière als cornetspeler in de lokale brassband van Grône in Zwitserland en won tal van prijzen in zijn land. Hij studeerde muziektheorie, orkestratie, filmmuziek en compositie, onder meer in Manchester. Inmiddels schreef hij tal van grote stukken voor brassbands. Hij staat bekend om zijn eerder donkere, explosieve composities.

RUBICON

Componist: Bert Appermont
Première: 2006
Duur: ca. 15 min.
Sopraan: Karlijn Noten

Rubicon is een compositie in drie delen over Caesars overstek van de Rubicon en de veldslag die daarop volgt. In *Meditatie* horen we de aarzelende Caesar. In *Slag bij Pharsalus* barst de strijd los en springen twee thema's in het oor: dat van overwinnaar Caesar en dat van verliezer Pompeius. In *Dans*, een wervelend stuk, is de ontlading na de slag hoorbaar groot.

Componist Bert Appermont gebruikt in het dansende slotdeel het zogenaamde 'Seikiloslied' uit de oudheid. Dat is het oudste bewaarde voorbeeld van een muziekcompositie, met de notatie erbij. Het 'Seikiloslied' is – heel passend – tegelijk een grafschrift en een drinklied.

Historische context

Rubicon verklankt een beslissende episode in de geschiedenis van de Romeinse Republiek. Rond 10 januari 49 v.Chr. bereikt Julius Caesar, op zijn terugtocht na de bloedige verovering van Gallië, met gewapende troepen de Rubicon. Dat is een riviertje in Noord-Italië – vermoedelijk ten noorden van Rimini – en een belangrijke grens. Als hij de Rubicon oversteekt, pleegt Caesar hoogverraad. Hij aarzelt, maar werpt toch de teerling. Het gevolg is onvermijdelijk: een burgeroorlog met zijn tegenstander Gnaeus Pompeius en diens troepen. De Romeinse senaat stond achter Pompeius. Voor het eerst trof zo'n Romeinse broederstrijd zowat het hele Middellandse Zeegebied.

De beslissende veldslag tussen Caesar en Pompeius en hun troepen speelt zich eind juni 48 v.Chr. af in Noord-Griekenland, bij het plaatsje Pharsalus. Daar zijn tienduizenden manschappen bij betrokken. "Nog nooit hadden zulke grote Italische legers elkaar naar het leven gestaan," schrijft de historicus Appianus twee eeuwen later. Het ging om tienduizenden manschappen. "Voor de strijd hadden ze medelijden met elkaar," schrijft Appianus ook. Hier stonden burgers tegenover burgers.

Na een dag van bloedige strijd wint Caesar en slaat Pompeius op de vlucht. Even later wordt Pompeius vermoord.

De componist

Bert Appermont (1973) is een muziekpedagoog, dirigent, componist en arrangeur. Hij studeerde aan het Leuvense Lemmensinstituut en de Engelse Bournemouth Media School. Appermont doceert aan de UCLL en de muziekacademies van Lanaken en Genk, en geeft in binnen- en buitenland cursussen en workshops. In zijn rijke oeuvre, dat internationaal wordt uitgevoerd en opgenomen, zijn veel composities gebaseerd op legendes, mythen of historische thema's.

IN THE MYSTIC LAND OF EGYPT

Componist: Albert Ketèlbey, arrangement door Johan de Meij
Première: 1931
Duur: ca. 6'30 min.
Sopraan: Karlijn Noten

In the Mystic Land of Egypt is een oriëntaals getinte compositie. Marsachtige muziek – soldaten trekken door een dorp – wisselt af met romantische, zangerige melodieën. Die evoceren een boottocht op de Nijl waarop zacht gezongen wordt.

De componist

De Britse componist Albert Ketèlbey (1875-1959) werd al op zijn 24ste dirigent. Op zijn elfde schreef hij een pianosonate en hij studeerde aan het Trinity College of Music in Londen. Al vroeg in zijn carrière pakte hij uit met wat zijn 'handelsmerk' bleef: kleurrijke orkestraties met oosterse inspiratie.

Sopraansax

Alexandra Català (10/5 & 11/5)
Sofie Hechtermans
Bert Mignolet (16/5)

Altsax

Jens Boelen
David Boosten (10/5 & 11/5)
Veronique Daniëls
Anne Darding
Marrigje Tielens

Tenorsax

Ludo Daniëls
Wouter Stevens

Baritonsax

Maxime Haekens
Tim Pletzers

Bugel

Jurgen Bosch
Wim Broux
Jessica Hamstra
Tanja Hechtermans
Joke Jeurissen
Thomas Roelants
Eli Servaes
Jarne Stevens
Sylvain Tans
Peter Thijs

Trompet

Johan Darding
Kevin Jackers
Laura Noblesse (11/5 & 16/5)
Erwin Servaes
Franc Simenon (10/5)
Nick Thijssen
Nele Vertessen

Trombone

Geert Coenen
Frank Duchateau
Pieter van Loon
Christophe Loverix
Angelo Paulissen

Hoorn

Erik Balendonck
Wim Jehaes
Kristof Lombaert
Kato Meertens
Thomas Schampaert
Emile Sturmans

Bas

Bram Budna (Eb)
Sander Cleuren (Bb)
Ludwig Thijssen (Bb)
Vincent Vanherle (Eb)

Euphonium

David Jennekes
Robin Monard
Rudi Peeters
Bart Stroeken
Jan Vrolix

Slagwerk

Frank Boonen (10/5)
Rudi Jeurissen
Stef Noten
Lander Rutten (10/5 & 16/5)
Brecht Schiepers (11/5)
Kato Servaes
Pieter Vincken (11/5 & 16/5)

Duduk

Kristof Smullenberghs

Cornu

Thomas Schampaert

Carnyx

Sander Cleuren

Carnyx

Een carnyx is een blaasinstrument uit de oudheid. We kennen het uit geschreven bronnen en afbeeldingen. Onder meer Kelten en Daciërs gebruikten het. In de jaren 1990 werd de eerste moderne reconstructie gemaakt.

Cornu

Een cornu is een Romeins blaasinstrument in een G-vorm. Archeologen vonden er een aantal terug. Zoals de carnyx werd de cornu onder meer in een militaire context gebruikt.

Yves Wuyts

dirigent

Dirigent Yves Wuyts leidt de Koninklijke Fanfare De Werkmanszonen sinds 2005. Daarnaast dirigeert hij de concertband Musica uit Ham en de brassband Oefening en Uitspanning Wijk en Aalburg (NL). Hij studeerde aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen en het Lemmensinstituut (nu LUCA School of Arts Campus Lemmens).

© Gerard Beckers

Karlijn Noten

sopraan

Sopraan Karlijn Noten studeerde aan LUCA School of Arts Campus Lemmens. Ze debuteerde op 22-jarige leeftijd als La Contessa in *Le Nozze di Figaro*. Daarnaast zong ze verschillende opera's in producties van Opera Avanti, de International Opera Academy en Lyric Opera Studio Weimar.

Patrick De Rynck

presentator

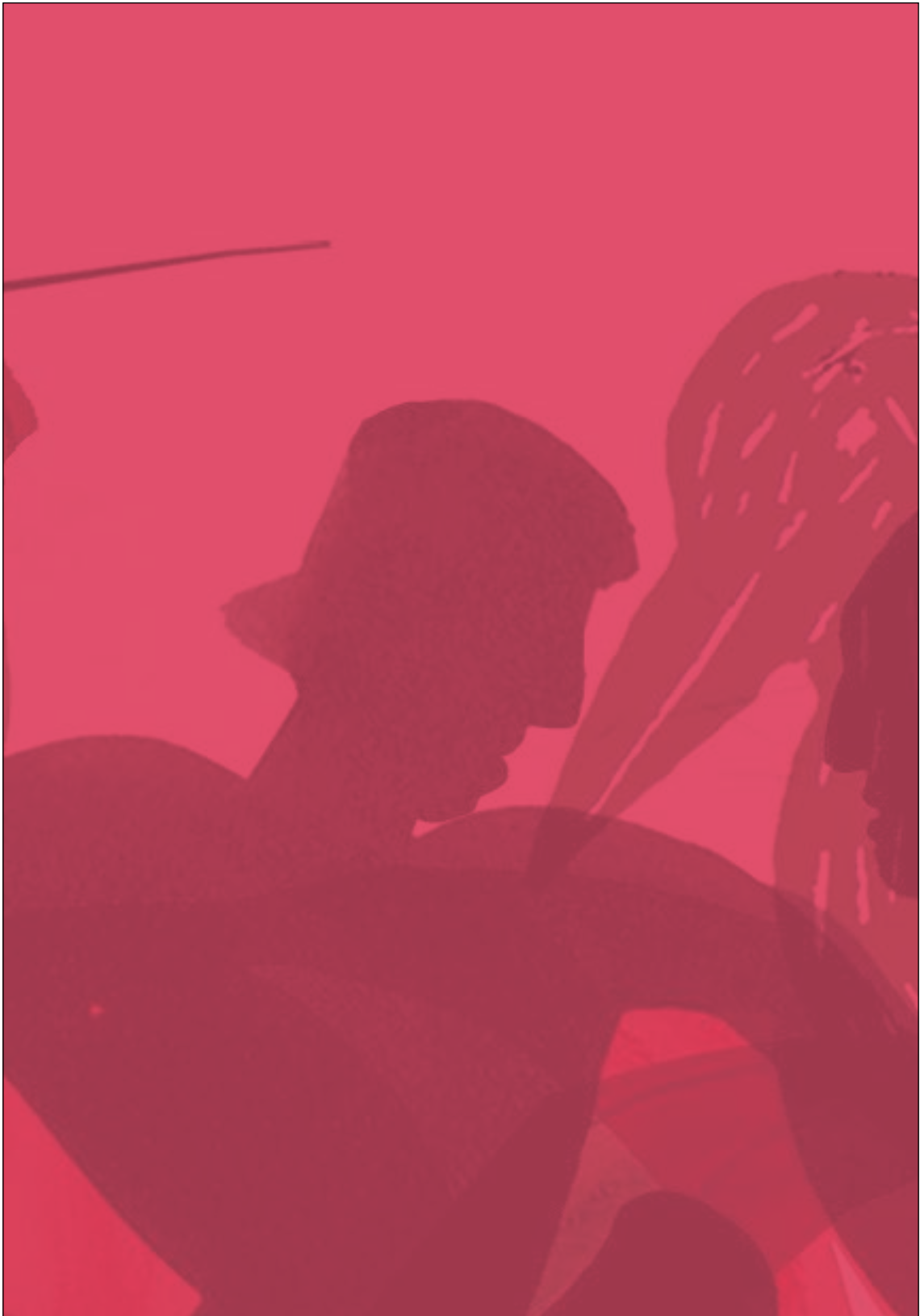
Classicus en oudheidkenner Patrick De Rynck is auteur, vertaler, recensent, bloemlezer en redacteur. Hij nam in 2021 het initiatief voor en beheert de website www.hic-nunc.be, over hoe de oudheid vandaag de dag nog volop aanwezig is. In 2024 kreeg hij de Oikos Publieksprijs voor de wijze waarop hij de Grieks-Romeinse oudheid naar een ruim publiek brengt.

Gerda Dendooven

illustratrice

Illustratrice, schrijfster en docente Gerda Dendooven heeft een indrukwekkend oeuvre opgebouwd, zowel in samenwerking met andere auteurs als eigen werk. Ze illustreert én schrijft kinder- en jeugdboeken én theaterstukken. In 2025 werd ze genomineerd voor de Boon Literatuurprijs met haar boek *Waar is Winter?*.

Bijlage 5

'composer's note'

toelichting van de componist bij *Atuatuca*, een symfonisch gedicht

Ludovic Neurohr

Atuatuca

Tone Poem for Fanfare Band

*based on Gaius Julius Caesar's "Commentarii de bello Gallico
Book V, Chapter XXVII-XXXVII"*

Duration: ca. 16'30

Ludovic Neurohr

Atuatuca

Tone Poem for Fanfare Band

*based on Gaius Julius Caesar's "Commentarii de bello Gallico
Book V, Chapter XXVII-XXXVII"*

Duration: ca. 16'30

Composer's Note

"Atuatuca" is a narrative and pictorial musical work inspired by the dramatic and strategic events of "Commentarii de bello Gallico" by Gaius Julius Caesar (Book V, Chapters XXVII to XXXVII). This symphonic poem, structured in five movements, recounts the key moments of the betrayal and massacre of the Roman 14th legion by the Eburones, led by Ambiorix. Through its expressive writing and evocative soundscapes, the piece invites the listener to delve into the intense drama of these historical events which took place near the stronghold of Atuatuca.

1. THE GUILE

The opening evokes the treachery of Ambiorix, leader of the Eburones, who, feigning submission, pretends to be a friend to the Romans. Flowing motifs and unstable harmonic textures illustrate his cleverly crafted speech. Ambiorix claims there is an imminent uprising of Gallic tribes, supported by German mercenaries. In order to avoid an attack upon the Roman fortress at Atuatuca, Ambiorix offers the 14th legion a safe passage throughout the territory of the Eburones. Hence, the legion will be able to regroup with nearby Roman troops in order to face the uprising together. This declaration, full of deceit, is accompanied by sinuous sounds that suggest venom lurking beneath his words. The passage reflects the mix of pride and manipulation described by Caesar.

2. THE AMBUSH

The tension intensifies in this second movement. After a long quarrel between the legates Sabinus and Cotta, the Roman 14th legion decides to leave their fortress at Atuatuca, falling into the trap set by the Eburones. Musically, the movement begins with a martial rhythm that gradually disintegrates, portraying the growing vulnerability of the Romans. Percussive patterns and sudden dissonances symbolize the ambush. Caesar vividly describes how the Eburones, hidden in the forests and high grounds, overwhelm the legion, exploiting the chaos and panic—a vivid soundscape mirrored in the music with gripping intensity.

3. MASSACRE

This movement represents the tragic climax of the work. Caesar describes, with almost clinical detachment, the annihilation of the Roman 14th legion. The musical writing becomes ferocious and relentless. Thunderous percussion and wailing brass depict the fury of the Eburones and the desperate struggle of the Romans. Dense polyphony represents the chaos of battle, while abrupt

silences evoke moments where hope extinguishes. The music offers no escape: it is a march toward inevitable death.

4. SABINUS SENDS HIS INTERPRETER TO AMBIORIX

A more introspective and tense passage, this movement highlights the despair of the Roman legate Quintus Titurius Sabinus. In a final attempt at negotiation, he sends his interpreter to parley with Ambiorix. This movement relies on dark harmonies and a plaintive melody,

expressing humiliation and impending tragedy. Caesar recounts, with bitter irony, Ambiorix's duplicitous response before handing Sabinus over to certain death. The music captures this tension between fleeting hope and ultimate betrayal.

5. FINAL CHAPTER

The final movement unfolds with a somber and solemn palette, describing the tragic end of this drama. Caesar concludes the narrative with the same cold strategic tone, stating that his legion was virtually annihilated. The wind orchestra evokes the silent landscapes of Atuatuca, littered with the fallen, while a funeral theme emerges to honor the lost soldiers. Yet, triumphant and proud accents remind us of Rome's eventual retaliation and inevitable victory over the Eburones.

However, the historical account leaves Ambiorix's fate a mystery, adding an air of unresolved tension. In this ambiguity, the theme of Ambiorix emerges as the dominant voice in the final moments. His motif—sinuous, defiant, and laden with cunning—resounds above the Roman grandeur, suggesting that his spirit and legacy persist, unbowed. This haunting prominence challenges the Roman portrayal of absolute dominance, leaving the listener with a lingering sense of Ambiorix's triumph, even amidst the apparent devastation.

"Atuatuca" is an intense musical fresco, combining narrative and pictorial elements to immerse the listener in the heart of these events. Through its rich contrasts, it echoes Caesar's tactical brilliance, the human tragedy of his legion, and the moral ambiguity of this war.

Duration: ca.16'30".

**GALLO
ROMEINS
MUSEVM**

30 & 31 AUGUSTUS

**ROMEINEN
FESTIVAL**

MET DEMONSTRATIES VAN AMBACHTEN, WORKSHOPS,
GLADIATORENSHOWS, SFEERVOLLE MUZIEK EN
EEN LEVEND STANDBEELD VAN KEIZER AUGUSTUS ...

FONDS
CULTURELE
INFRASTRUCTUUR

Vlaanderen
verbeelding werkt

galloromeinsmuseum.be

TONGEREN -
BORGLOON **TB**

Niet op de openbare weg gooien a.u.b. Verantwoordelijke uitgever: Stad Tongeren-Borgloon, AC Praetorium, Maastrichterstraat 10, 3700 Tongeren-Borgloon.

Bijlage 7
 Programmatie en grondplan Romeinenfestival 2025

30 & 31 AUGUSTUS
ROMEINEN
FESTIVAL
 10 u. - 18 u. galloromeinsmuseum.be

GRATIS TOEGANG

FONDS CULTURELE INFRASTRUCTUUR
 Vlaanderen
 Tongeren-Borgloon
 TTB

PROGRAMMA

Doorlopend van 10 u. - 18 u.: Romeinse markt, workshops voor kinderen en bezoek aan de permanente tentoonstelling van het Gallo-Romeins Museum.

	GLADIADEUR SPECTACULUM	MYTHOLOGISCHE VERHALEN	LEZING ZANG	DEGUSTATIELEZING (VOLW.) ROMEINSE EETEN	WORKSHOP (VOLW.) ROMEINSE PARFUM	WORKSHOP (VOLW.) ROMEINSE ASTROLOGIE
10.00u.						
10.30u.						
11.00u.						
11.30u.						
12.00u.						
12.30u.						
13.00u.						
13.30u.						
14.00u.						
14.30u.						
15.00u.						
15.30u.						
16.00u.						
16.30u.						
17.00u.						

Toegang tot het festival en het Gallo-Romeins Museum is gratis.
 De degustatielezing en de workshops voor volwassenen zijn betalend.
Heb je zin om deel te nemen?
 Meld je aan bij het onthaal van het Gallo-Romeins Museum, zolang er plaats is.
TIP: breng ook een gratis bezoek aan het Teuseum!

ROMEINEN
FESTIVAL
 10 u. - 18 u. galloromeinsmuseum.be

FONDS CULTURELE INFRASTRUCTUUR
 Vlaanderen
 Tongeren-Borgloon
 TTB

Bijlage 8 Organogram medewerkers 2025

DIRECTIE	ZAKELIJK BEHEER	PUBLIEKSBEEMIDDELING	COLLECTIE	TENTOONSTELLINGEN
<p>directeur – Bart Distelmans</p> <p>COMMUNICATIE</p> <ul style="list-style-type: none"> > medewerker communicatie Ann-Katrien Cox > medewerker communicatie Patrick Mathijl 	<p>afdelingshoofd Zakelijk Beheer – Barbara Swennen</p> <p>ADMINISTRATIE</p> <p>medewerker administratie Katrien Nijssen</p> <ul style="list-style-type: none"> > assistent administratie Reinè Clérimx <p>RESERVATIE</p> <p>medewerker reservatie Annelies Janssens</p> <p>medewerker reservatie Zoe Martens</p> <p>INFORMATIEBEHEER EN DIGITALISERING</p> <p>medewerker informatiebeheer en digitalisering Sebastiaan Jammaers</p> <p>SHOP</p> <p>medewerker shop Lieve Walravens</p> <p>ONTHAAL</p> <p>coördinator onthaal Christine Marchout</p> <ul style="list-style-type: none"> > medewerker onthaal Nikki Grommen > medewerker onthaal Indra Hertigers > medewerker onthaal Laura Lambié > medewerker onthaal Wouter Martens > medewerker onthaal Verna Benquin > medewerker onthaal Ingrid Vrancken > medewerker onthaal Lieve Walravens <p>SCHOONMAAK</p> <p>medewerker schoonmaak Elena Mammaliga</p> <p>GEBOUWBEHEER, TECHNIEK EN VEILIGHEID</p> <p>coördinator gebouwbeheer, techniek en veiligheid Wim Arijs</p> <ul style="list-style-type: none"> > medewerker techniek José Lodero Fuentes > medewerker techniek Michael Wolfs (-> medewerker techniek Danny Vandelaer) <p>VORMGEVING EN INRICHTING</p> <p>medewerker vormgeving en inrichting Peter Vos</p>	<p>afdelingshoofd Publieksbemiddeling – Jasper Feucht</p> <p>projectcoördinator Publieksbemiddeling Jana Hendrickx</p> <p>medewerker Publieksbemiddeling Sjila Francis</p> <p>medewerker Publieksbemiddeling Arline Geraerts</p>	<p>afdelingshoofd Collectie – Igor Van den Vonder</p> <p>wetenschappelijk medewerker Collectie Eveline Dierckx</p> <p>wetenschappelijk medewerker Collectie Else Harroch</p> <p>collectieorganisator Tina Vandermissen</p> <p>medewerker depotbeheer Theo Deckers</p> <p>collectiefotograaf Marco Hoininx</p> <p>bibliothecaaris Sofie Pichal</p>	<p>afdelingshoofd Tentoonstellingen – Bart Demarsin</p> <p>publieksmedewerker Tentoonstellingen Lucia Bogaert</p> <p>publieksmedewerker Tentoonstellingen Liesbeth Geussens</p> <p>publieksmedewerker Tentoonstellingen Stéphanie Mergay</p> <p>wetenschappelijk medewerker Tentoonstellingen Sam Cleymans</p>

Organogram – medewerkers – 31 december 2025

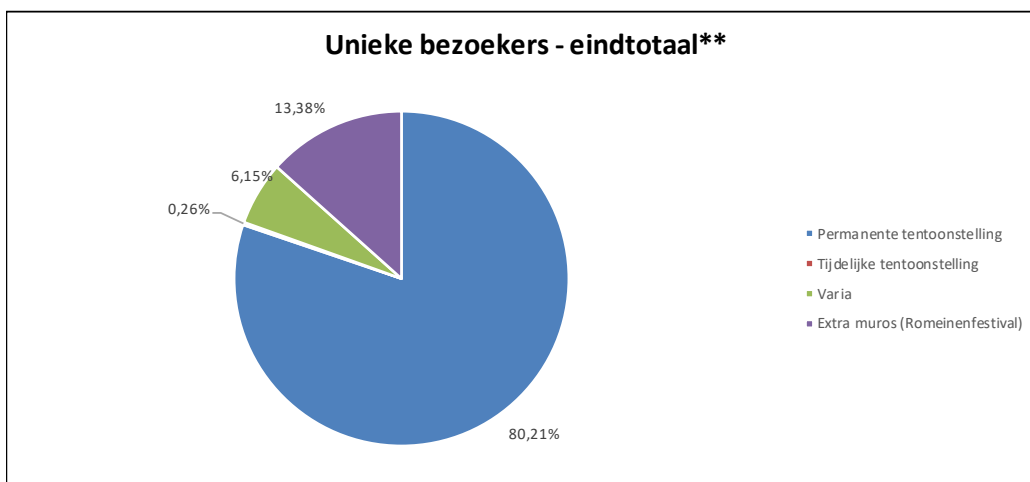
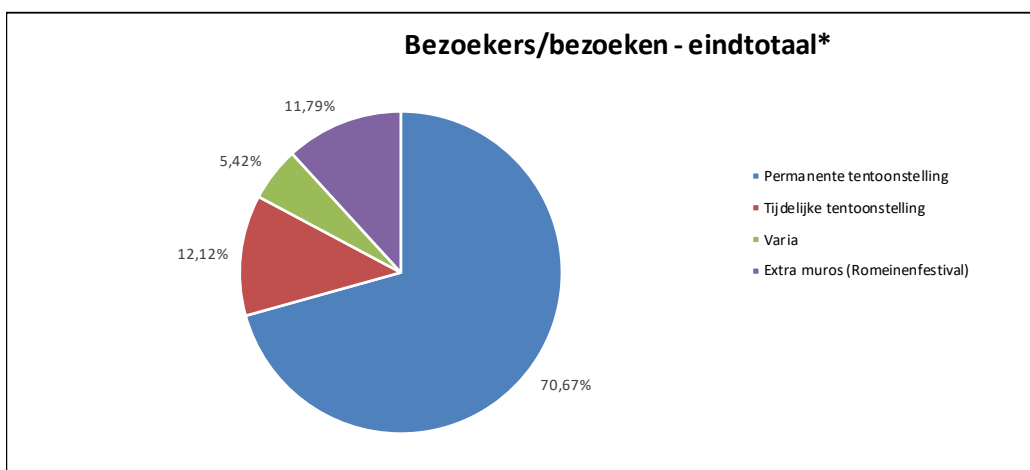
GALLO-ROMEINS MUSEUM

Bijlage 9 Overzicht bezoekersstatistieken 2025

Bezoekers/bezoeken - eindtotaal*	Aantal	Percentage
Permanente tentoonstelling	60996	70,67%
Tijdelijke tentoonstelling	10456	12,12%
Varia	4680	5,42%
Extra muros (Romeinenfestival)	10173	11,79%
Totaal bezoekers/bezoeken	86305	100,00%

Unieke bezoekers - eindtotaal**	Aantal	Percentage
Permanente tentoonstelling	60996	80,21%
Tijdelijke tentoonstelling	199	0,26%
Varia	4680	6,15%
Extra muros (Romeinenfestival)	10173	13,38%
Totaal	76048	100,00%

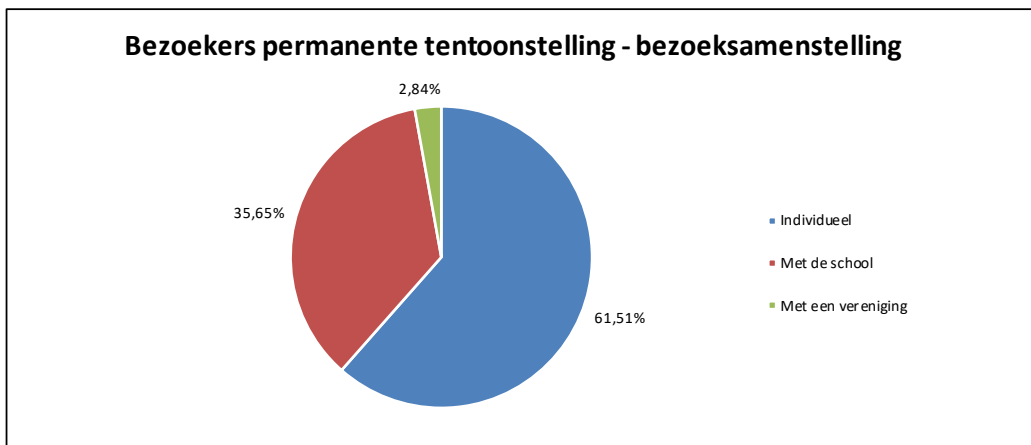
Tijdelijke tentoonstelling: 'boom des levens' - looptijd: 24 mei 2025 - onbepaald

*Mensen die op dezelfde dag de permanente en tijdelijke tentoonstelling bezochten zijn twee maal geteld.

**Mensen die op dezelfde dag de permanente en tijdelijke tentoonstelling bezochten zijn één maal geteld.

Bezoekers permanente tentoonstelling - bezoeksamenstelling	Aantal	Percentage
Individueel	37520	61,51%
Met de school	21745	35,65%
Met een vereniging	1731	2,84%
Totaal	60996	100,00%

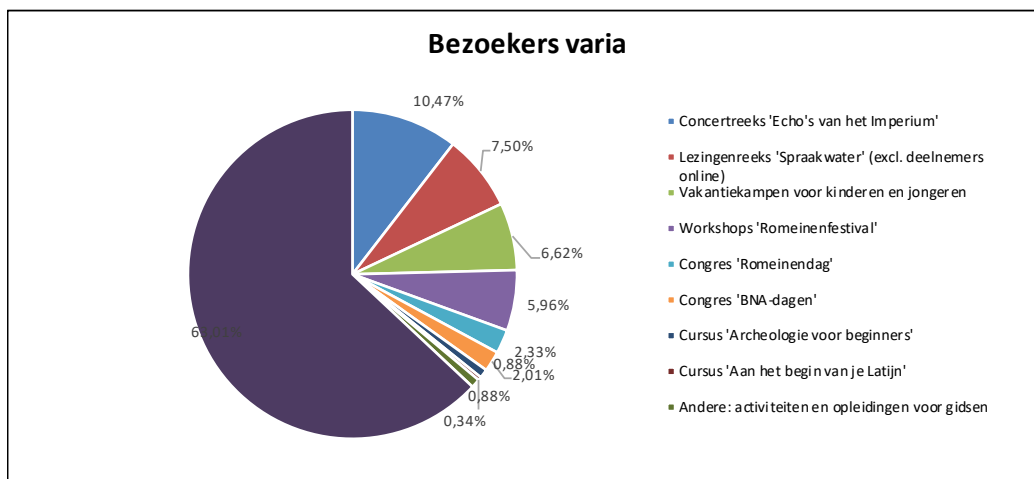

Bezoekers tijdelijke tentoonstelling - bezoeksamenstelling	Aantal	Percentage
Individueel	10456	100,00%
Met de school	0	0,00%
Met een vereniging	0	0,00%
Totaal	10456	100,00%

Bezoekers varia	Aantal	Percentage
Concertreeks 'Echo's van het Imperium'	490	10,47%
Lezingenreeks 'Spraakwater' (excl. deelnemers online)	351	7,50%
Vakantiekampen voor kinderen en jongeren	310	6,62%
Workshops 'Romeinenfestival'	279	5,96%
Congres 'Romeinendag'	109	2,33%
Congres 'BNA-dagen'	94	2,01%
Cursus 'Archeologie voor beginners'	41	0,88%
Cursus 'Aan het begin van je Latijn'	16	0,34%
Andere: activiteiten en opleidingen voor gidsen	41	0,88%
Andere: gebruik infrastructuur door derden	2949	63,01%
Totaal	4680	100%

Lezingen Spraakwater - online: 474

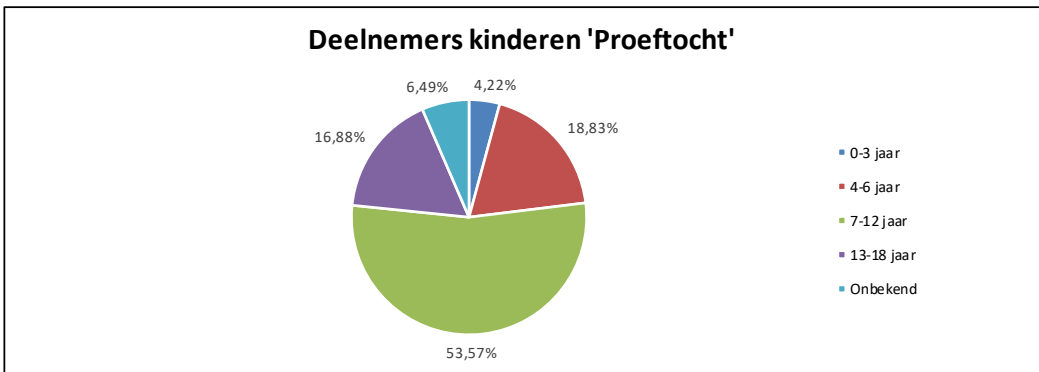

Bezoekers/bezoeken - aantallen per maand													
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totaal
Permanente tentoonstelling 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein'	3696	4519	5010	6742	6841	4054	4349	7759	4082	6162	4124	3658	60996
Tijdelijke tentoonstelling 'boom des levens' (zonder ticket PT)					139	26	8	11	2	2	2	9	199
Tijdelijke tentoonstelling 'boom des levens' (met ticket PT-schatting)					438	985	2063	1319	1239	1864	1252	1097	10257
Varia	140	306	405	343	800	515	71	515	957	116	159	353	4680
Extra muros (Romeinenfestival)								10173					10173
Totaal	3836	4825	5415	7085	8218	5580	6491	19777	6280	8144	5537	5117	86305

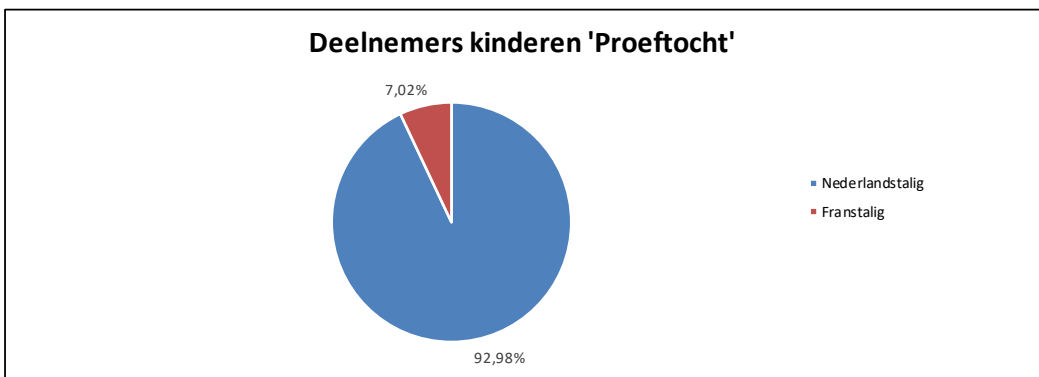
Tijdelijke tentoonstelling 'boom des levens' - looptijd: 24 mei 2025 - onbepaald

Focus: 'Proeftocht' kerstvakantie 1 januari 2025 - 5 januari 2025

Deelnemers kinderen 'Proeftocht'	Aantal	Percentage
0-3 jaar	13	4,22%
4-6 jaar	58	18,83%
7-12 jaar	165	53,57%
13-18 jaar	52	16,88%
Onbekend	20	6,49%
Totaal	308	100,00%

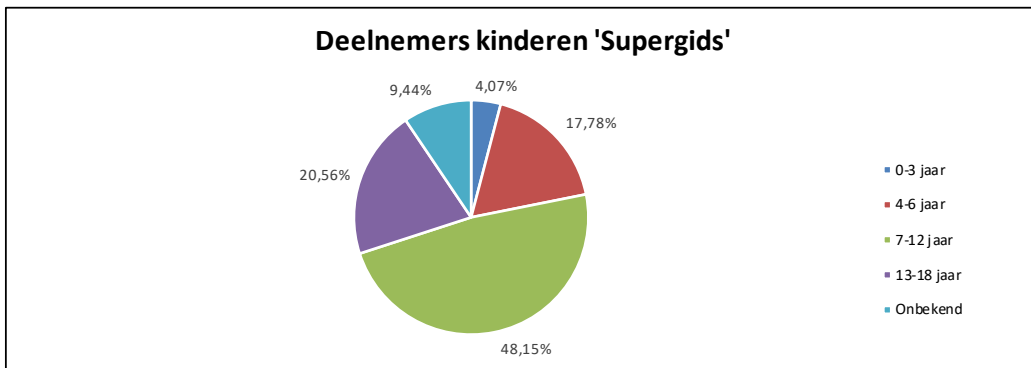

Deelnemers kinderen 'Proeftocht' - uitgedeelde boekjes	Aantal	Percentage
Nederlandstalig	212	92,98%
Franstalig	16	7,02%
Totaal	228	100,00%

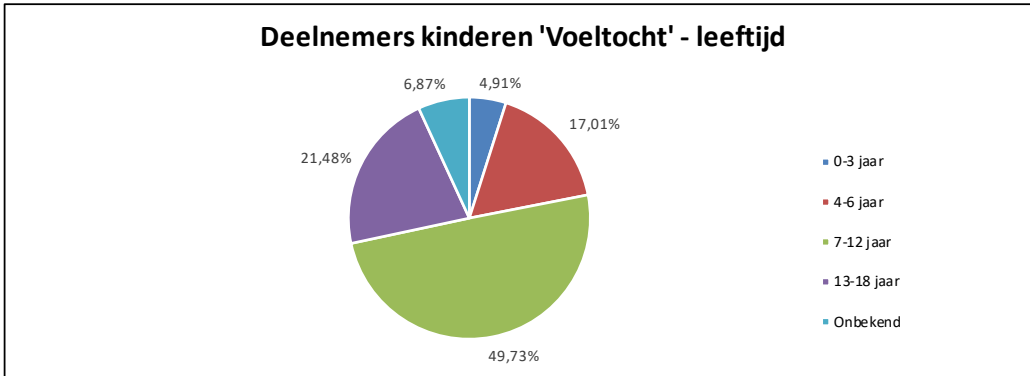
Focus: 'Supergids' krokusvakantie 1 maart 2025 - 9 maart 2025

Deelnemers kinderen 'Supergids'	Aantal	Percentage
0-3 jaar	22	4,07%
4-6 jaar	96	17,78%
7-12 jaar	260	48,15%
13-18 jaar	111	20,56%
Onbekend	51	9,44%
Totaal	540	100,00%

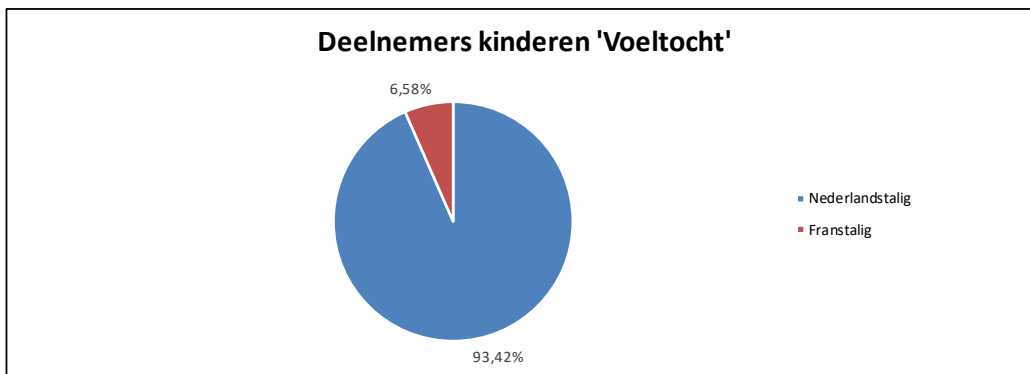

Focus: 'Voeltocht' paasvakantie 5 april 2025 - 21 april 2025

Deelnemers kinderen 'Voeltocht' - totaal/leeftijd	Aantal	Percentage
0-3 jaar	45	4,91%
4-6 jaar	156	17,01%
7-12 jaar	456	49,73%
13-18 jaar	197	21,48%
Onbekend	63	6,87%
Totaal	917	100,00%

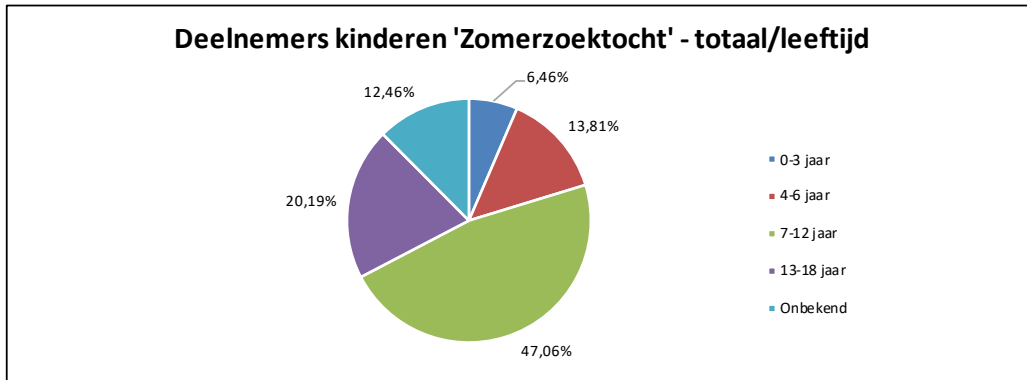

Deelnemers kinderen 'Voeltocht' - uitgedeelde boekjes	Aantal	Percentage
Nederlandstalig	582	93,42%
Franstalig	41	6,58%
Totaal	623	100,00%

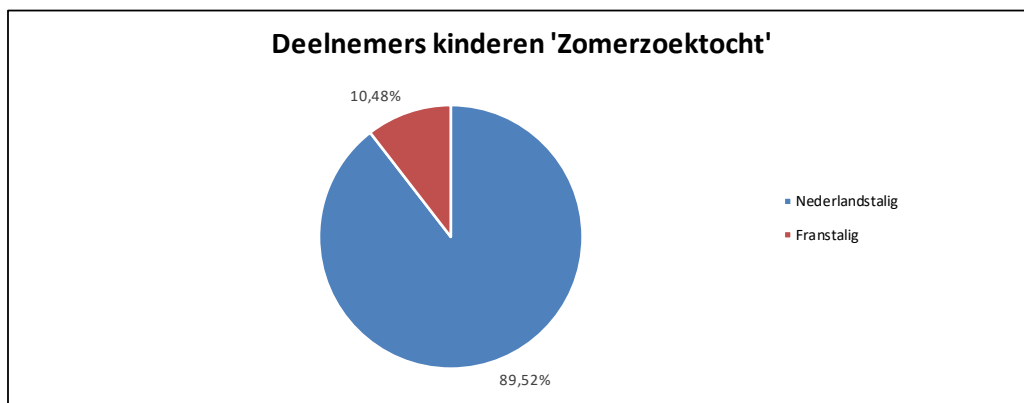

Focus: 'Zomerzoektocht' zomervakantie 28 juni 2025 - 29 augustus 2025

Deelnemers kinderen 'Zomerzoektocht' - totaal/leeftijd	Aantal	Percentage
0-3 jaar	153	6,46%
4-6 jaar	327	13,81%
7-12 jaar	1114	47,06%
13-18 jaar	478	20,19%
Onbekend	295	12,46%
Totaal	2367	100,00%

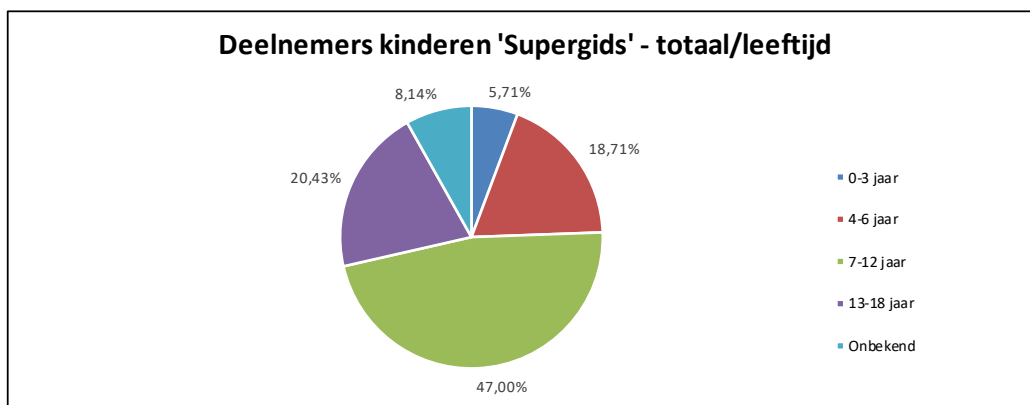

Deelnemers kinderen 'Zomerzoektocht' - uitgedeelde boekjes	Aantal	Percentage
Nederlandstalig	1333	89,52%
Franstalig	156	10,48%
Totaal	1489	100,00%

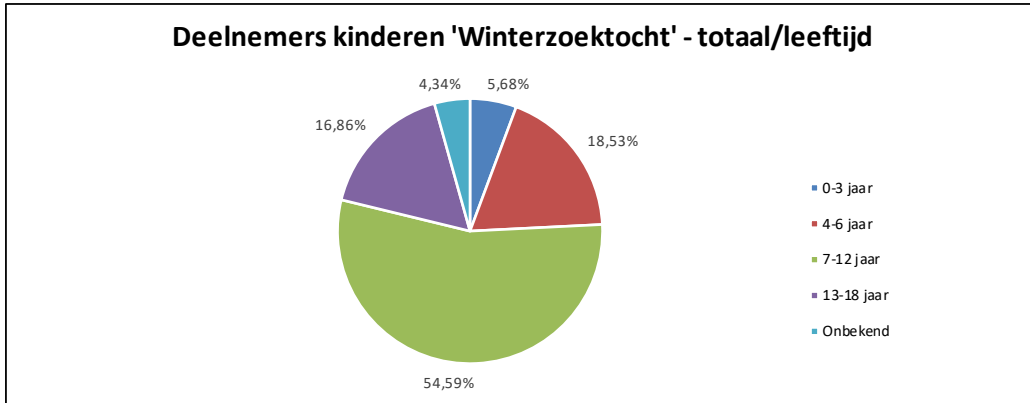
Focus: 'Supergids' herfstvakantie 25 oktober 2025 - 2 november 2025

Deelnemers kinderen 'Supergids' - totaal/leeftijd	Aantal	Percentage
0-3 jaar	40	5,71%
4-6 jaar	131	18,71%
7-12 jaar	329	47,00%
13-18 jaar	143	20,43%
Onbekend	57	8,14%
Totaal	700	100,00%

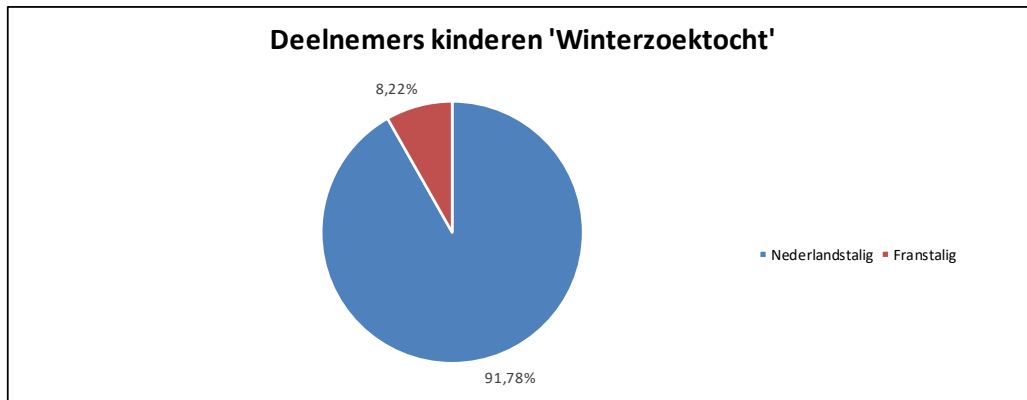

Focus: 'Winterzoektocht' kerstvakantie 20 december 2025 - 31 december 2025

Deelnemers kinderen 'Winterzoektocht' - totaal/leeftijd	Aantal	Percentage
0-3 jaar	34	5,68%
4-6 jaar	111	18,53%
7-12 jaar	327	54,59%
13-18 jaar	101	16,86%
Onbekend	26	4,34%
Totaal	599	100,00%

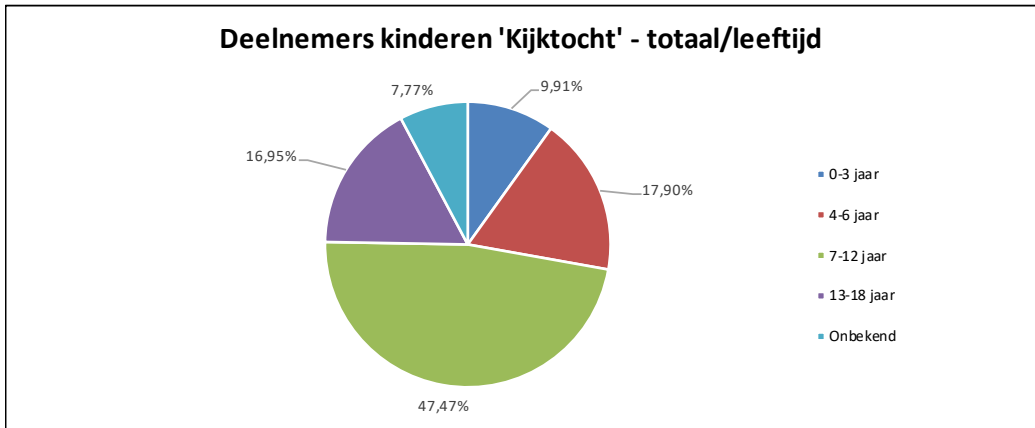

Deelnemers kinderen 'Winterzoektocht' - uitgedeelde boekjes	Aantal	Percentage
Nederlandstalig	402	91,78%
Franstalig	36	8,22%
Totaal	438	100,00%

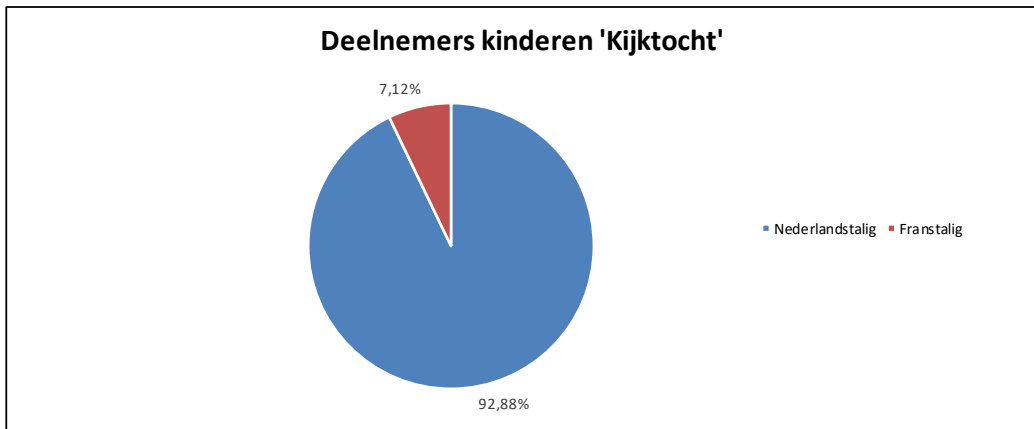

Focus: 'Kijktocht' doorlopend

Deelnemers kinderen 'Kijktocht' - totaal/leeftijd	Aantal	Percentage
0-3 jaar	231	9,91%
4-6 jaar	417	17,90%
7-12 jaar	1106	47,47%
13-18 jaar	395	16,95%
Onbekend	181	7,77%
Totaal	2330	100,00%

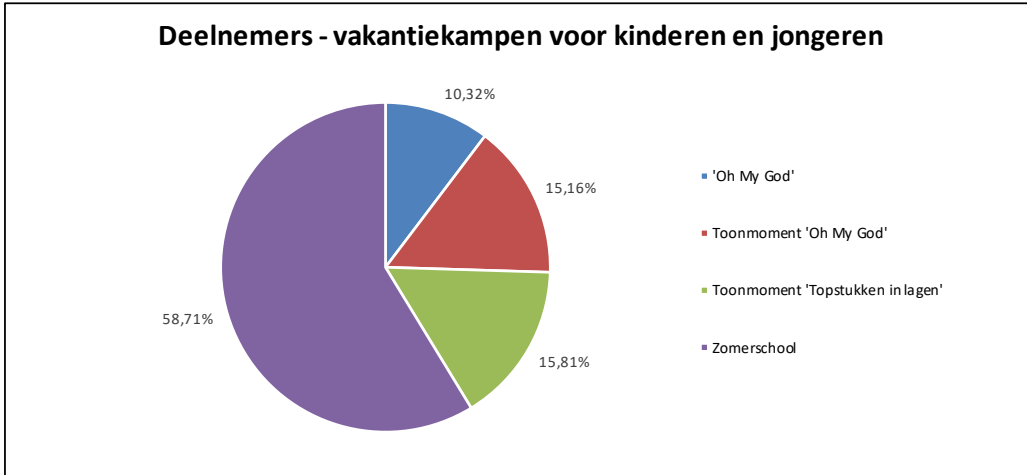

Deelnemers kinderen 'Kijktocht' - uitgedeelde boekjes	Aantal	Percentage
Nederlandstalig	1721	92,88%
Franstalig	132	7,12%
Totaal	1853	100,00%

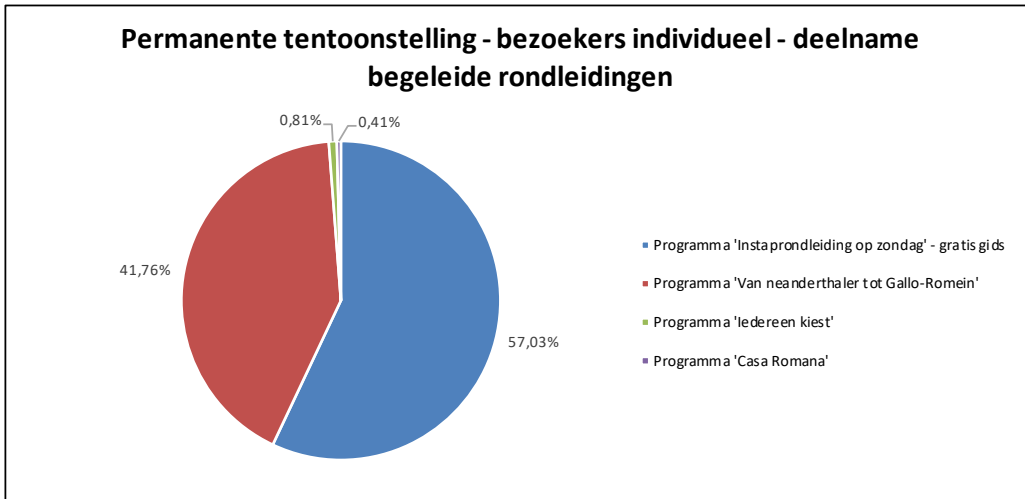
Focus: Vakantiekampen

Deelnemers - vakantiekampen voor kinderen en jongeren	Aantal	Percentage
'Oh My God'	32	10,32%
Toonmoment 'Oh My God'	47	15,16%
Toonmoment 'Topstukken in lagen'	49	15,81%
Zomerschool	182	58,71%
Totaal	310	100,00%

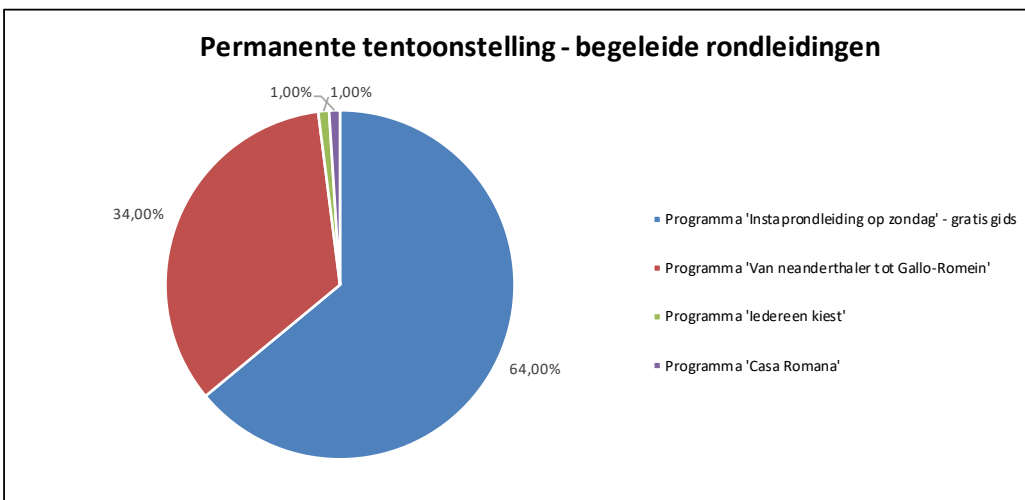

Focus: Permanente tentoonstelling - begeleide rondleidingen voor individuen (excl. verenigingen en scholen)

Permanente tentoonstelling - bezoekers individueel - deelname begeleide rondleidingen	Aantal	Percentage
Programma 'Instaprondleiding op zondag' - gratis gids	422	57,03%
Programma 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein'	309	41,76%
Programma 'Iedereen kiest'	6	0,81%
Programma 'Casa Romana'	3	0,41%
Totaal	740	100,00%

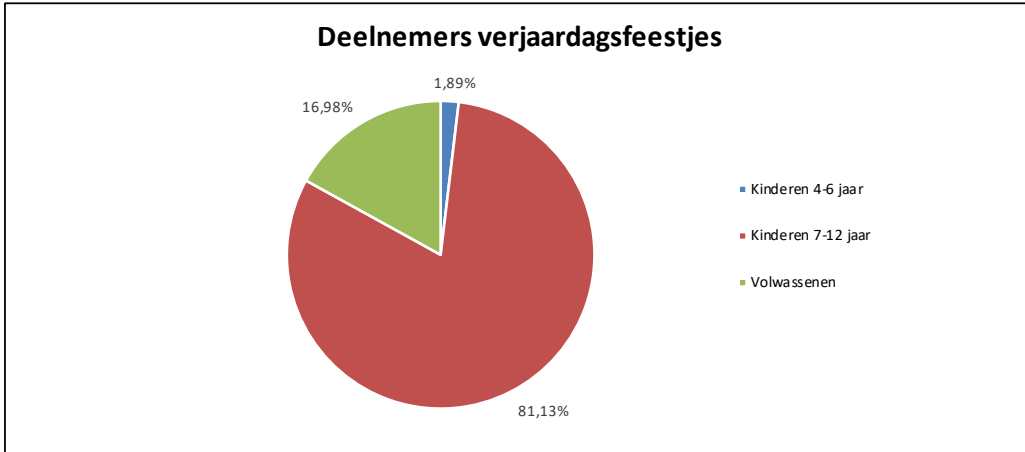

Permanente tentoonstelling - begeleide rondleidingen	Aantal	Percentage
Programma 'Instaprondleiding op zondag' - gratis gids	64	64,00%
Programma 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein'	34	34,00%
Programma 'Iedereen kiest'	1	1,00%
Programma 'Casa Romana'	1	1,00%
Totaal	100	100,00%

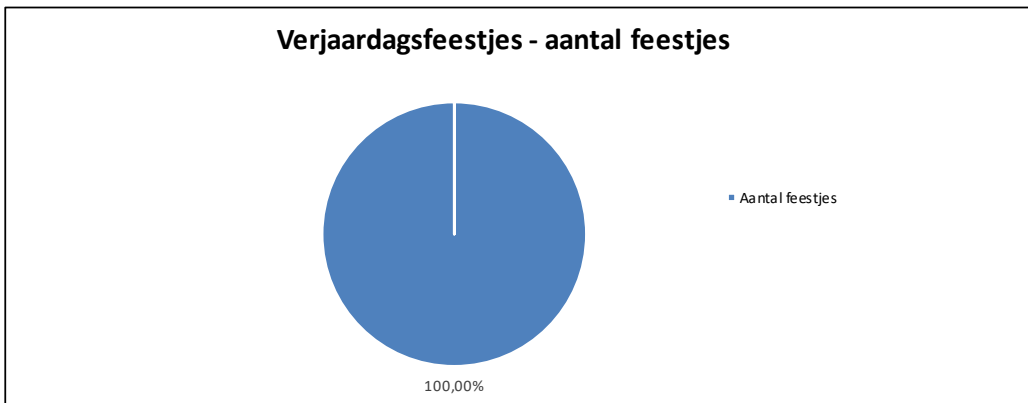

Focus: Verjaardagsfeestjes

Deelnemers verjaardagsfeestjes	Aantal	Percentage
Kinderen 4-6 jaar	3	1,89%
Kinderen 7-12 jaar	129	81,13%
Volwassenen	27	16,98%
Totaal	159	100,00%

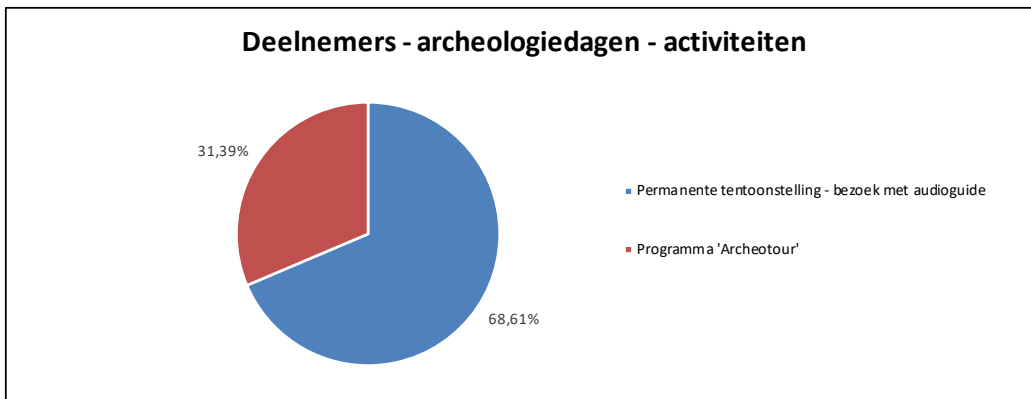

Verjaardagsfeestjes - aantal feestjes	Aantal	Percentage
Aantal feestjes	13	100,00%
Totaal	13	100,00%

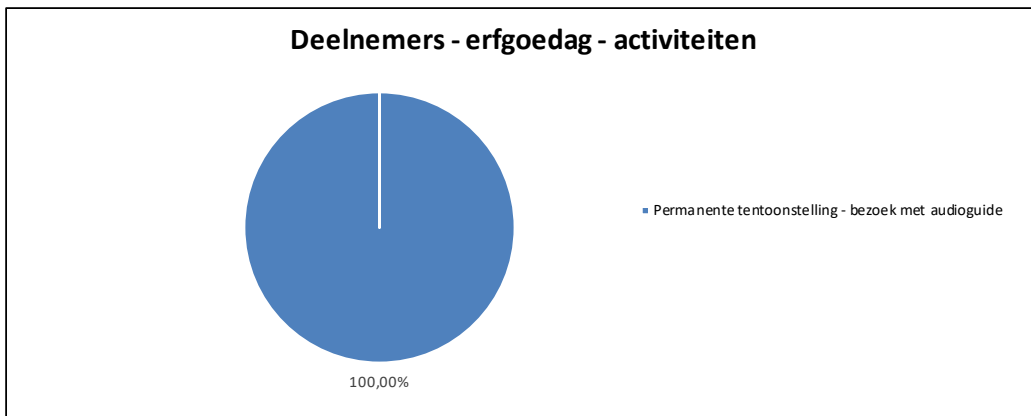
Focus: Archeologiedagen

Deelnemers - archeologiedagen - activiteiten	Aantal	Percentage
Permanente tentoonstelling - bezoek met audioguide	317	68,61%
Programma 'Archeotour'	145	31,39%
Totaal	462	100,00%

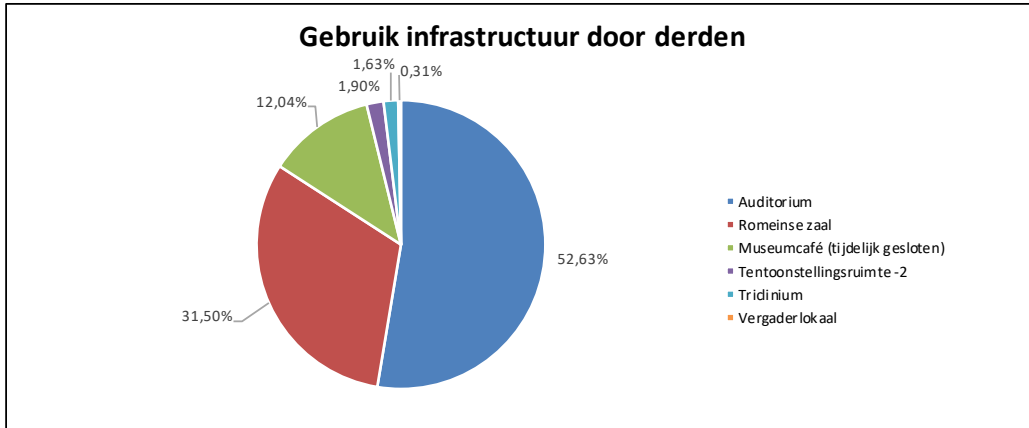
Focus: Erfgoeddag

Deelnemers - erfgoeddag - activiteiten	Aantal	Percentage
Permanente tentoonstelling - bezoek met audioguide	151	100,00%
Totaal	151	100,00%

Focus: Gebruik infrastructuur door derden

Gebruik infrastructuur door derden	Aantal	Percentage
Auditorium	1552	52,63%
Romeinse zaal	929	31,50%
Museumcafé (tijdelijk gesloten)	355	12,04%
Tentoonstellingsruimte -2	56	1,90%
Triclinium	48	1,63%
Vergaderlokaal	9	0,31%
Totaal	2949	100,00%

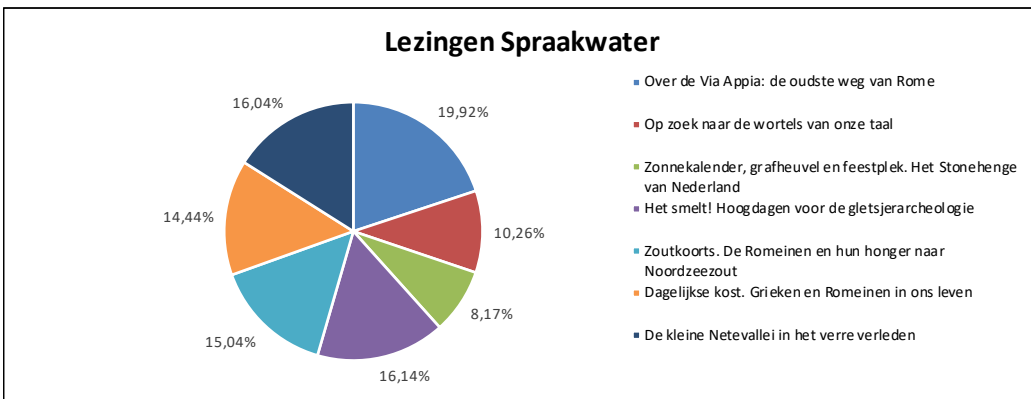
Focus: Gebruik bibliotheek

Gebruik bibliotheek door derden	Aantal	Percentage
Raadplegingen	13	0,44%
Unieke gebruikers	8	0,27%
Totaal	21	0,71%

Focus: Lezingenreeks Spraakwater

Lezingenreeks Spraakwater	Auditorium	Online*	Totaal	Percentage
Keltische elites in de Lage Landen. De nieuwste inzichten. Prof. em. Nico Roymans - Vrije Universiteit Amsterdam	55	145	200	19,92%
Kleurrijke kralen. Wat stukjes glas vertellen over handel in de vroege middeleeuwen. Mette Langbroek - Universiteit Leiden	31	72	103	10,26%
Doolhoven of rechte lijnen? Wat (antieke) verhalen over ons zeggen... Prof. em. David Rijser - Rijksuniversiteit Groningen	34	48	82	8,17%
Het zit in de genen! Ouddna werpt nieuw licht op het 'verhaal van Merovingisch Vlaanderen'. Prof. dr. Maarten Larmuseau - KU Leuven	71	91	162	16,14%
Galliër, Romein of allebei? Mode en culturele integratie in het Romeinse Rijk. Dr. Anique Hamelink - Universiteit van Amsterdam	39	112	151	15,04%
Eindelijk vrij! Leven en werk van vrouwelijke vrijgelatenen in de Romeinse wereld. Prof. em. Emily Hemelrijk - Universiteit van Amsterdam	48	97	145	14,44%
Vergeten geschriften, herontdekte wereld. De houten schrijftabletten van Romeins Tongeren. Else Hartoch - Gallo-Romeins Museum	73	88	161	16,04%
Subtotaal	351	653	1004	100,00%

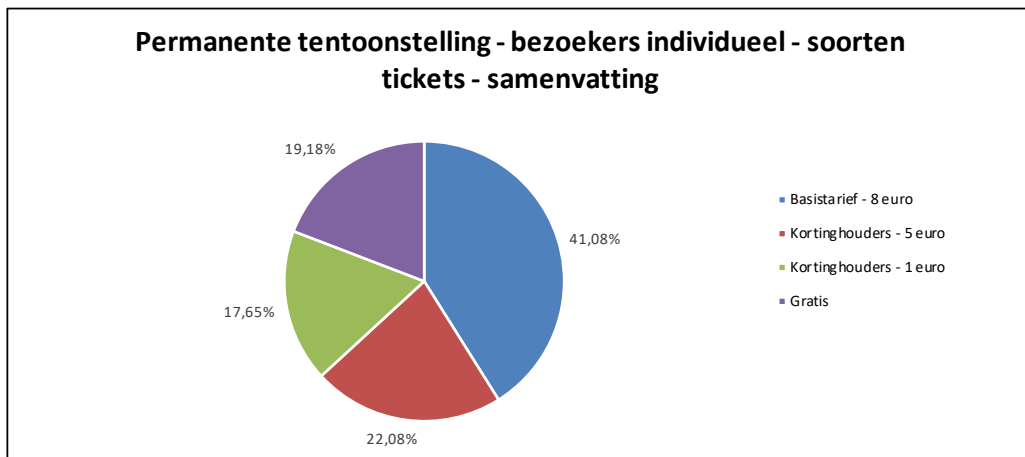
* Tellen niet mee in het totaal van de bezoekerscijfers

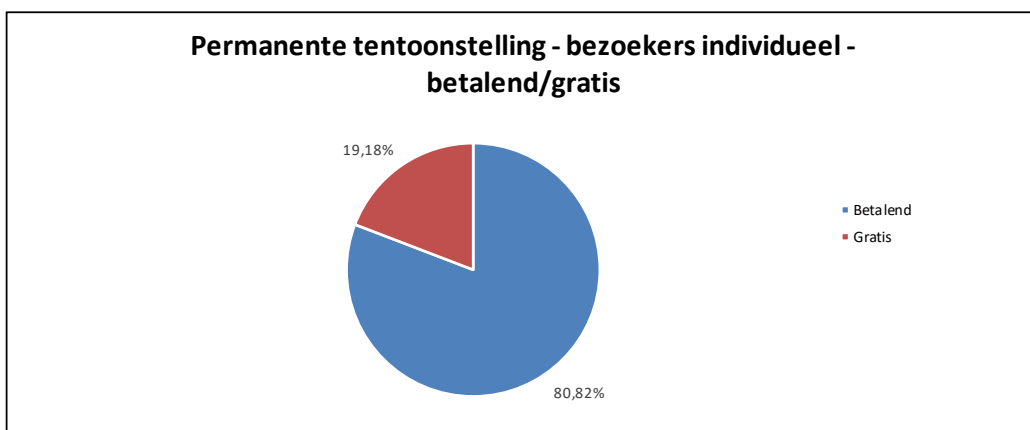
Tickets

Permanente tentoonstelling - bezoekers individueel - soorten tickets - overzicht	Aantal	Percentage
Basistarief - 8 euro		
Volwassenen 19-65 jaar	10926	29,12%
<i>Subtotaal</i>	<i>10926</i>	
Kortinghouders - 5 euro		
Algemeen		
Volwassenen 65+	5545	14,78%
Leerkrachten	1353	3,61%
Studenten	892	2,38%
Mensen met een handicap	309	0,82%
Leden Davidsfonds	10	0,03%
Houders bon La Ligue des familles	2	0,01%
Houders bon Cultuursmakers	1	0,00%
Houders abonnementen en passen		
Houders Bokrijkabonnement 18+	174	0,46%
<i>Subtotaal</i>	<i>8286</i>	
Kortinghouders - 1 euro		
Kinderen 4-18 jaar	6624	17,65%
<i>Subtotaal</i>	<i>6624</i>	
City Pass Tongeren-Borgloon en Museumpas België		
Houders Museumpas België	4381	11,68%
Houders City Pass stad Tongeren-Borgloon	106	0,28%
<i>Subtotaal</i>	<i>4487</i>	
Gratis		
Algemeen		
Kinderen 0-3 jaar	644	1,72%
Gebruikers vrijskaarten	144	0,38%
Rechthebbenden 'Iedereen Verdient Vakantie'	103	0,27%
Begeleiders mensen met een handicap	98	0,26%
Leden ICOM	75	0,20%
VIP's/relaties	71	0,19%
Collega's museumsector (werkbezoeken)	48	0,13%
Begeleiders activiteiten	27	0,07%
Personeel stad Tongeren-Borgloon	26	0,07%
Leden Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap	21	0,06%
Gidsen Gallo-Romeins Museum	21	0,06%
Journalisten	17	0,05%
Begeleiders verjaardagsfeestjes	13	0,03%
Deelnemers verjaardagsfeestjes (kinderen 7-12 jaar)	13	0,03%
Houders abonnementen en passen		
Houders Bokrijkabonnement 4-18 jaar	182	0,49%
Houders Riebedebiepas	158	0,42%
Acties		
Gebruikers gezinsticket verspreid via leerlingen (scholenactie)	1245	3,32%
Evenementen		
Deelnemers 'Romeinenfestival'	3310	8,82%
Deelnemers 'Archeologiedagen'	462	1,23%
Studenten 'Blokken in het museum'	351	0,94%
Deelnemers 'Erfgoeddag'	151	0,40%
Deelnemers 'Dag van de Wetenschap'	17	0,05%
<i>Subtotaal</i>	<i>7197</i>	
Totaal	37520	100,00%

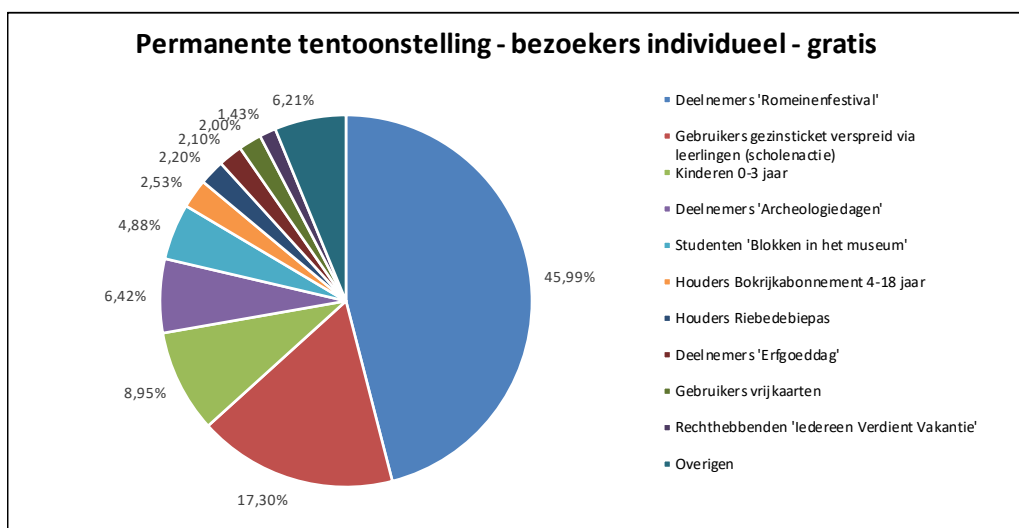
Permanente tentoonstelling - bezoekers individueel - soorten tickets - samenvatting	Aantal	Percentage
Basistarief - 8 euro	15413	41,08%
Kortinghouders - 5 euro	8286	22,08%
Kortinghouders - 1 euro	6624	17,65%
Gratis	7197	19,18%
Totaal	37520	100,00%

Permanente tentoonstelling - bezoekers individueel - betalend/gratis	Aantal	Percentage
Betalend	30323	80,82%
Gratis	7197	19,18%
Totaal	37520	100,00%

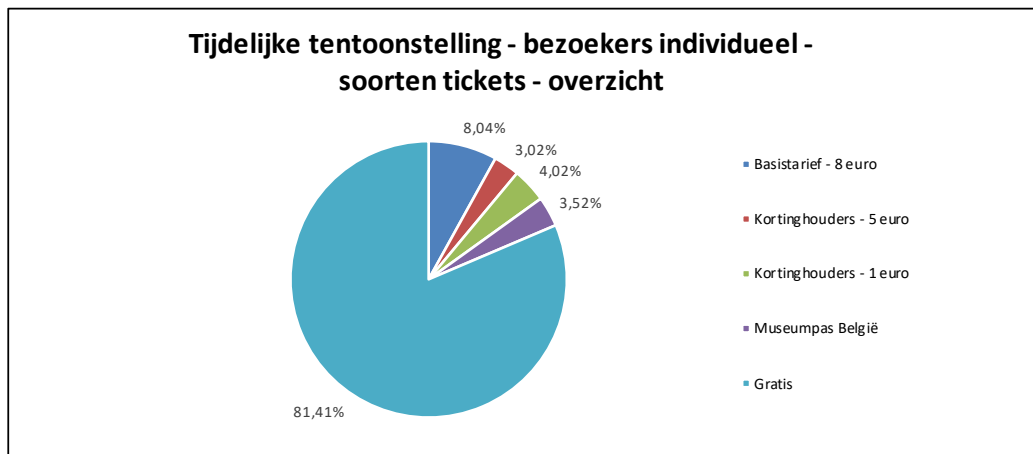

Permanente tentoonstelling - bezoekers individueel - gratis	Aantal	Percentage
Deelnemers 'Romeinenfestival'	3310	45,99%
Gebruikers gezinsticket verspreid via leerlingen (scholenactie)	1245	17,30%
Kinderen 0-3 jaar	644	8,95%
Deelnemers 'Archeologiedagen'	462	6,42%
Studenten 'Blokken in het museum'	351	4,88%
Houders Bokrijkabonnement 4-18 jaar	182	2,53%
Houders Riebedebiepas	158	2,20%
Deelnemers 'Erfgoeddag'	151	2,10%
Gebruikers vrijkaarten	144	2,00%
Rechthebbenden 'Iedereen Verdient Vakantie'	103	1,43%
Begeleiders mensen met een handicap	98	1,36%
Leden ICOM	75	1,04%
VIP's/relaties	71	0,99%
Collega's museumsector (werkbezoeken)	48	0,67%
Begeleiders activiteiten	40	0,56%
Personeel stad Tongeren-Borgloon	26	0,36%
Gidsen Gallo-Romeins Museum	21	0,29%
Leden Koninklijk Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap	21	0,29%
Journalisten	17	0,24%
Deelnemers 'Dag van de Wetenschap'	17	0,24%
Deelnemers verjaardagfeestjes (kinderen 7-12 jaar)	13	0,18%
Totaal	7197	100,00%

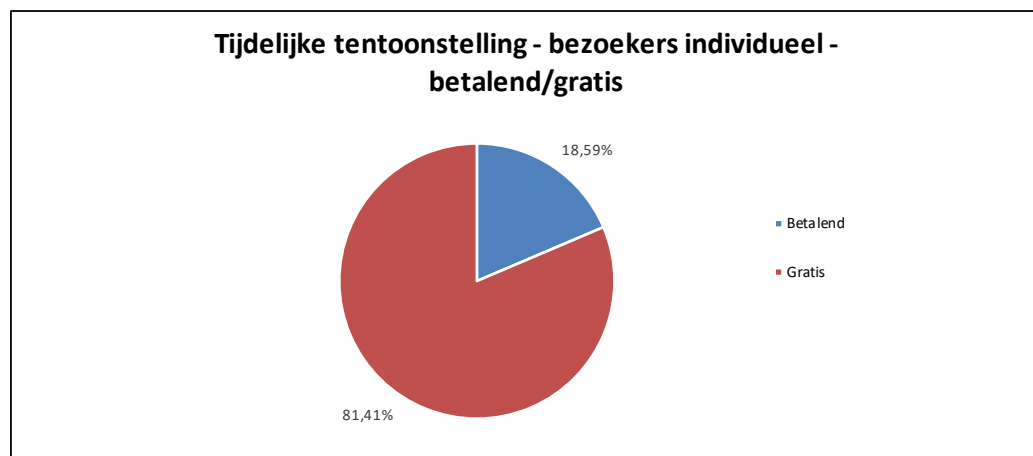

Tijdelijke tentoonstelling - bezoekers individueel - soorten tickets - overzicht	Aantal	Percentage
Basistarief - 8 euro		
Volwassenen 19-65 jaar	16	8,04%
<i>Subtotaal</i>	16	
Kortinghouders - 5 euro		
Volwassenen 65+	6	3,02%
<i>Subtotaal</i>	6	
Kortinghouders - 1 euro		
Kinderen 4-18 jaar	8	4,02%
<i>Subtotaal</i>	8	
City Pass Tongeren-Borgloon en Museumpas België		
Houders Museumpas België	7	3,52%
Houders City Pass Tongeren-Borgloon	0	0,00%
<i>Subtotaal</i>	7	
Gratis		
Genodigden openingsavond	137	68,84%
Deelnemers rondleiding door Mark Swijsen	17	8,54%
Bezoekers tijdens MoMeNT	4	2,01%
Kinderen 0-3 jaar	2	1,01%
VIP's/relaties	2	1,01%
<i>Subtotaal</i>	162	
Totaal	199	100,00%

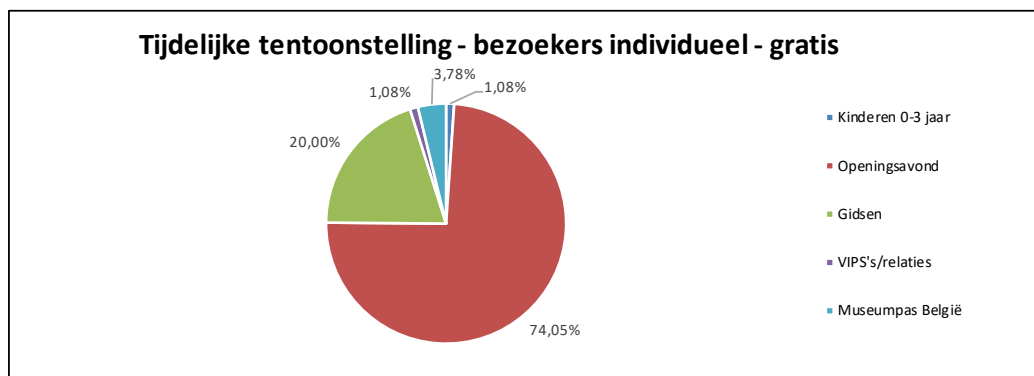
Tijdelijke tentoonstelling - bezoekers individueel - soorten tickets - overzicht	Aantal	Percentage
Basistarief - 8 euro	16	8,04%
Kortinghouders - 5 euro	6	3,02%
Kortinghouders - 1 euro	8	4,02%
Museumpas België	7	3,52%
Gratis	162	81,41%
Totaal	199	100,00%

Tijdelijke tentoonstelling - bezoekers individueel - betalend/gratis	Aantal	Percentage
Betalend	37	18,59%
Gratis	162	81,41%
Totaal	199	100,00%

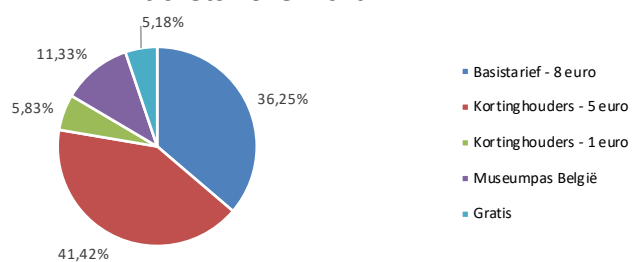
Tijdelijke tentoonstelling - bezoekers individueel - gratis	Aantal	Percentage
Openingsavond	137	84,57%
Gidsen rondleiding door Mark Swijzen	17	10,49%
Bezoek tijdens MoMeNT	4	2,47%
Kinderen 0-3 jaar	2	1,23%
VIP's/relaties	2	1,23%
Totaal	162	100,00%

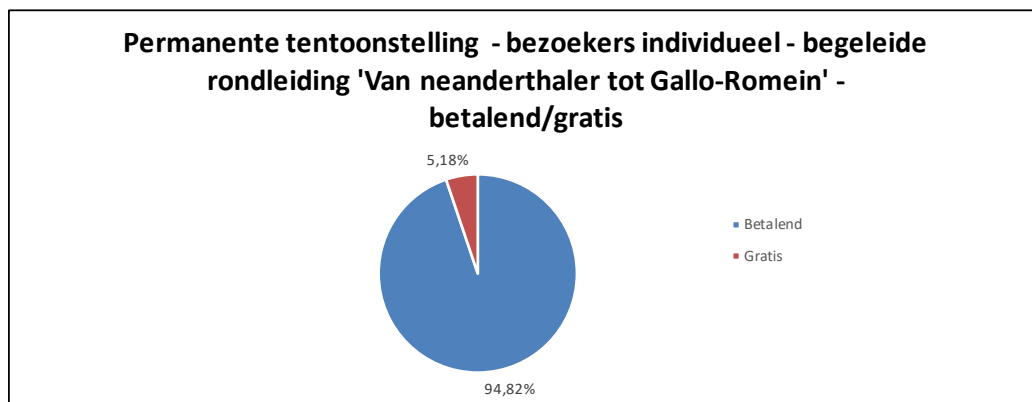
Permanente tentoonstelling - bezoekers individueel - begeleide rondleiding 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein' - ticketsoort	Aantal	Percentage
Basistarief - 8 euro		
Volwassenen 19-64 jaar	112	36,25%
<i>Subtotaal</i>	<i>112</i>	
Kortinghouders - 5 euro		
Volwassenen 65+	116	37,54%
Leerkrachten Vlaanderen	6	1,94%
Studenten	6	1,94%
<i>Subtotaal</i>	<i>128</i>	
Kortinghouders - 1 euro		
Kinderen 4-18 jaar	18	5,83%
<i>Subtotaal</i>	<i>18</i>	
Museumpas België		
Houders Museumpas België	35	11,33%
<i>Subtotaal</i>	<i>35</i>	
Gratis		
KLGOG-leden	12	3,88%
Houders Riebedebie-pas	3	0,97%
Begeleiders mensen met een handicap	1	0,32%
<i>Subtotaal</i>	<i>16</i>	
Totaal	309	100,00%

Permanente tentoonstelling - bezoekers individueel - begeleide rondleiding 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein' - soorten tickets - overzicht	Aantal	Percentage
Basistarief - 8 euro	112	36,25%
Kortinghouders - 5 euro	128	41,42%
Kortinghouders - 1 euro	18	5,83%
Museumpas België	35	11,33%
Gratis	16	5,18%
Totaal	309	100,00%

Permanente tentoonstelling - bezoekers individueel - begeleide rondleiding 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein' - soorten tickets - overzicht

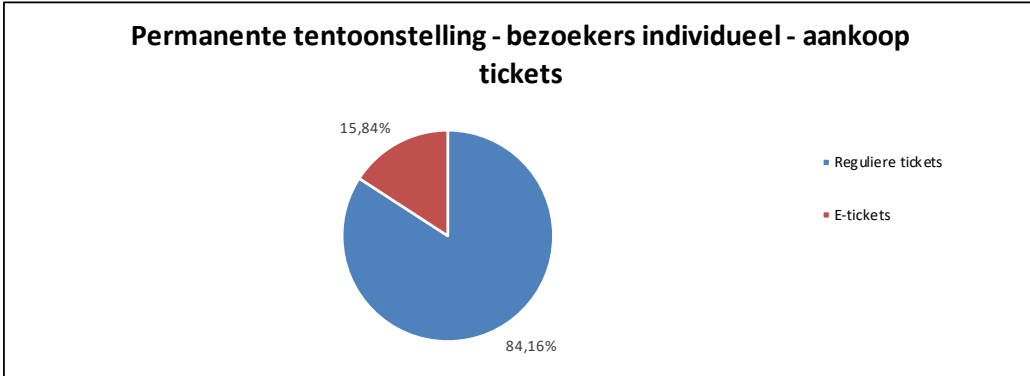

Permanente tentoonstelling - bezoekers individueel - begeleide rondleiding 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein' - betalend/gratis		
	Aantal	Percentage
Betalend	293	94,82%
Gratis	16	5,18%
Totaal	309	100,00%

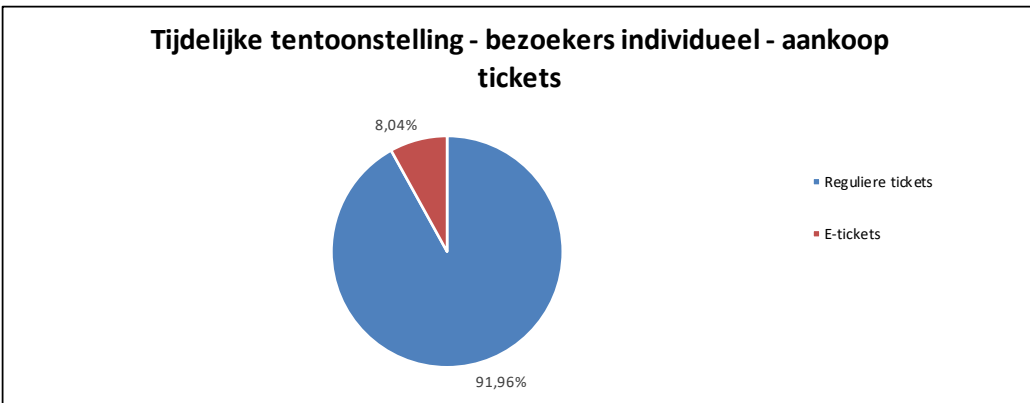

Focus: aankoop tickets

Permanente tentoonstelling - bezoekers individueel - aankoop tickets	Aantal	Percentage
Reguliere tickets	31577	84,16%
E-tickets	5943	15,84%
Totaal	37520	100,00%

Tijdelijke tentoonstelling - bezoekers individueel - aankoop tickets	Aantal	Percentage
Reguliere tickets	183	91,96%
E-tickets	16	8,04%
Totaal	199	100,00%

Uitgedeelde kaarten

	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December	Totaal
Nederlandstalig	1302	2107	1804	1963	3274	1153	0	0	1194	1708	1145	846	16496
Franstalig	292	180	424	587	619	495	120	96	465	698	362	283	4621
Totaal	1594	2287	2228	2550	3893	1648	120	96	1659	2406	1507	1129	21117

Ontvangen kaarten

	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December	Totaal
Nederlandstalig	19	16	32	31	16	8	72	79	1	22	13	18	327
Franstalig	0	2	3	3	1	2	1	8	0	1	0	0	21
Totaal	19	18	35	34	17	10	73	87	1	23	13	18	348

Bezoekersaantallen

	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December	Totaal
Nederlandstalig	58	58	117	99	56	50	242	286	4	84	49	73	1176
Franstalig	0	0	4	0	3	8	10	39	0	5	0	0	69
Totaal	58	58	121	99	59	58	252	325	4	89	49	73	1245

Focus: bezoekers individueel - actie NMBS

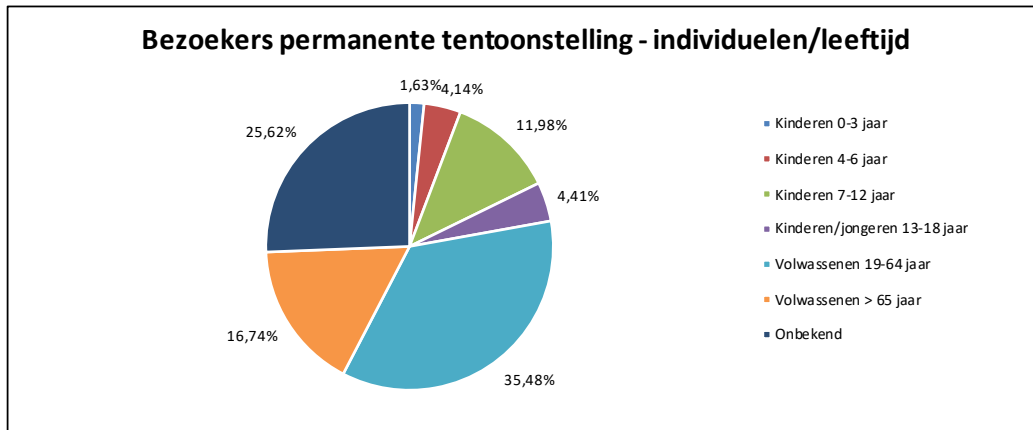
Bezoekers individueel - actie NMBS	Aantal
Individuele	45
Totaal	45

Focus: Gezinsbond

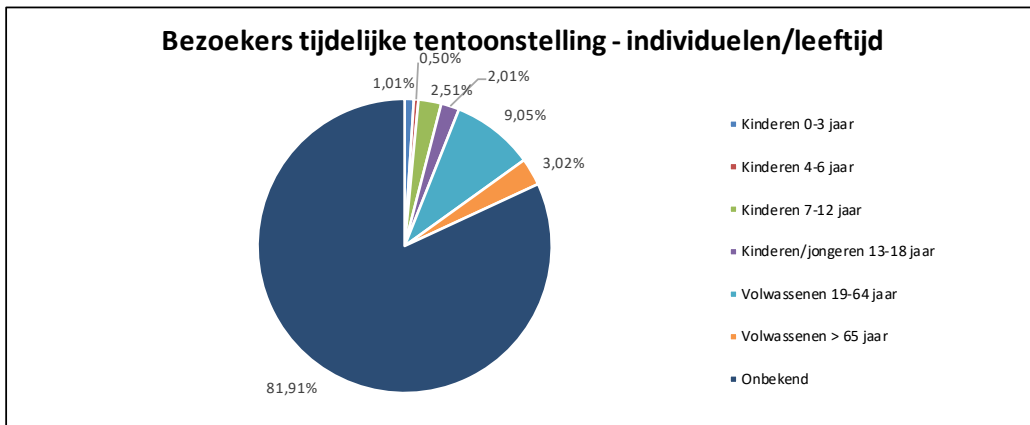
Rechthebbenden spaarpunten Gezinsbond	Aantal
Individuelen	305
Totaal	305

Leeftijden

Bezoekers permanente tentoonstelling - individuen/leeftijd	Aantal	Percentage
Kinderen 0-3 jaar	610	1,63%
Kinderen 4-6 jaar	1554	4,14%
Kinderen 7-12 jaar	4496	11,98%
Kinderen/jongeren 13-18 jaar	1655	4,41%
Volwassenen 19-64 jaar	13312	35,48%
Volwassenen > 65 jaar	6279	16,74%
Onbekend	9614	25,62%
Totaal	37520	100,00%

Bezoekers tijdelijke tentoonstelling - 'boom des levens' - individuen/leeftijd	Aantal	Percentage
Kinderen 0-3 jaar	2	1,01%
Kinderen 4-6 jaar	1	0,50%
Kinderen 7-12 jaar	5	2,51%
Kinderen/jongeren 13-18 jaar	4	2,01%
Volwassenen 19-64 jaar	18	9,05%
Volwassenen > 65 jaar	6	3,02%
Onbekend	163	81,91%
Totaal	199	100,00%

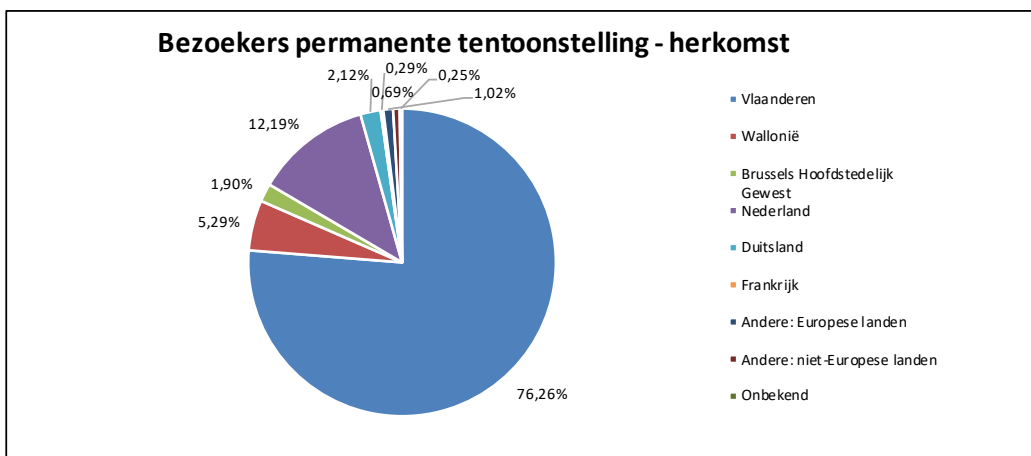

Herkomst

Bezoekers permanente tentoonstelling - herkomst	Aantal	Percentage
Limburg	11150	29,72%
Antwerpen	6699	17,85%
Vlaams-Brabant	4678	12,47%
Oost-Vlaanderen	3682	9,81%
West-Vlaanderen	2402	6,40%
Luik	1313	3,50%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	714	1,90%
Waaals-Brabant	238	0,63%
Henegouwen	200	0,53%
Namen	171	0,46%
Luxemburg	63	0,17%
Nederland	4574	12,19%
Duitsland	796	2,12%
Frankrijk	107	0,29%
Andere: Europese landen	383	1,02%
Andere: niet-Europese landen	258	0,69%
Onbekend	92	0,25%
Totaal	37520	100%

Bezoekers permanente tentoonstelling - herkomst Limburg	Aantal	Percentage
Tongeren-Borgloon	3096	100%
Totaal	3096	100%

Bezoekers permanente tentoonstelling - herkomst - samenvatting	Aantal	Percentage
Vlaanderen	28611	76,26%
Wallonië	1985	5,29%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	714	1,90%
Nederland	4574	12,19%
Duitsland	796	2,12%
Frankrijk	107	0,29%
Andere: Europese landen	383	1,02%
Andere: niet-Europese landen	258	0,69%
Onbekend	92	0,25%
Totaal	37520	100%

Bezoekers tijdelijke tentoonstelling 'boom des levens' - herkomst	Aantal	Percentage
Limburg	175	87,94%
Antwerpen	8	4,02%
Vlaams-Brabant	5	2,51%
Luik	4	2,01%
Oost-Vlaanderen	2	1,01%
West-Vlaanderen	2	1,01%
Nederland	3	1,51%
Totaal	199	100%

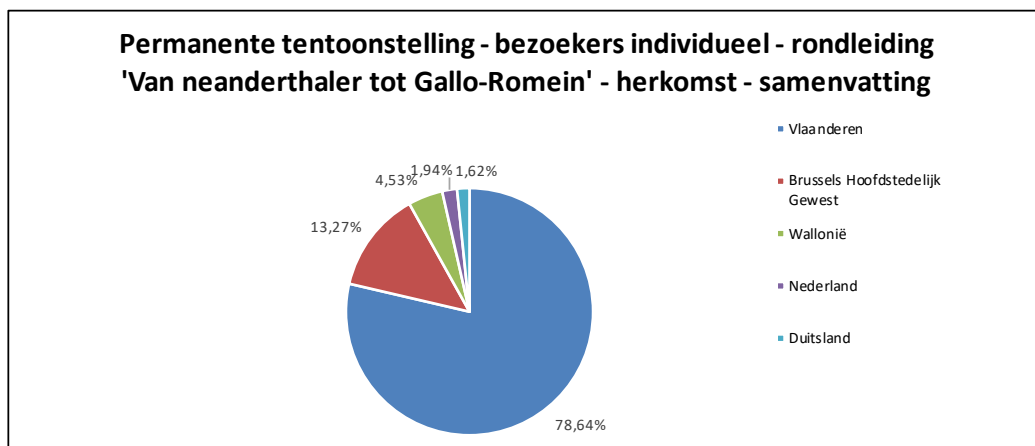
Bezoekers tijdelijke tentoonstelling boom des levens' - herkomst Limburg	Aantal	Percentage
Tongeren-Borgloon	167	100%
Totaal	167	100%

Bezoekers tijdelijke tentoonstelling 'boom des levens' - herkomst - samenvatting	Aantal	Percentage
Vlaanderen	192	96,48%
Wallonië	4	2,01%
Nederland	3	1,51%
Totaal	199	100%

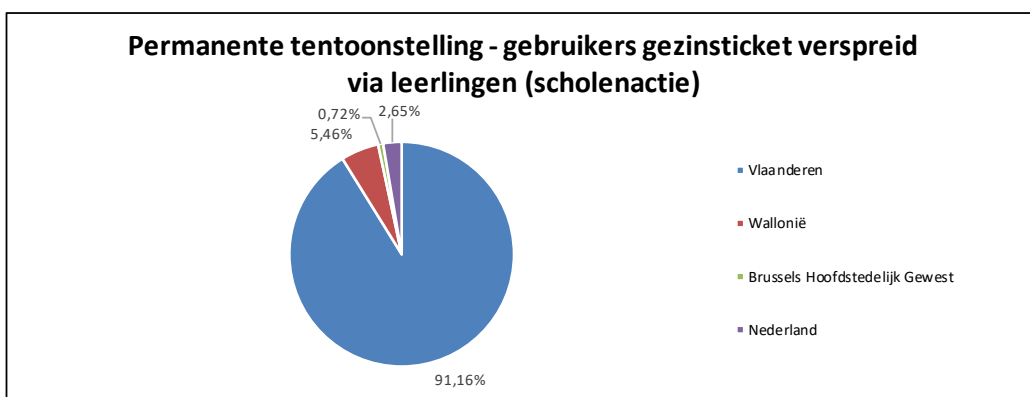
Permanente tentoonstelling - bezoekers individueel - rondleiding 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein' - herkomst	Aantal	Percentage
Vlaams-Brabant	97	31,39%
Limburg	54	17,48%
Brussel Hoofdstedelijk Gewest	41	13,27%
West-Vlaanderen	40	12,94%
Antwerpen	27	8,74%
Oost-Vlaanderen	25	8,09%
Waal-Brabant	8	2,59%
Luik	6	1,94%
Nederland	6	1,94%
Duitsland	5	1,62%
Totaal	309	100%

Permanente tentoonstelling - bezoekers individueel - rondleiding 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein' - herkomst - samenvatting	Aantal	Percentage
Vlaanderen	243	78,64%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	41	13,27%
Wallonië	14	4,53%
Nederland	6	1,94%
Duitsland	5	1,62%
Totaal	309	100%

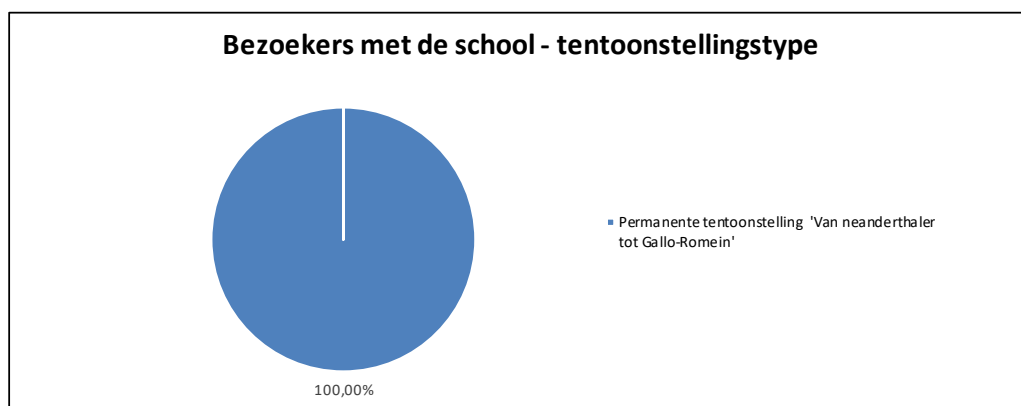
Permanente tentoonstelling - gebruikers gezinsticket verspreid via leerlingen (scholenactie)	Aantal	Percentage
Limburg	583	46,83%
Vlaams-Brabant	272	21,85%
Antwerpen	222	17,83%
Luik	61	4,90%
Oost-Vlaanderen	58	4,66%
Henegouwen	7	0,56%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	9	0,72%
Nederland	33	2,65%
Totaal	1245	100%

Permanente tentoonstelling - gebruikers gezinsticket verspreid via leerlingen (scholenactie)	Aantal	Percentage
Vlaanderen	1135	91,16%
Wallonië	68	5,46%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	9	0,72%
Nederland	33	2,65%
Totaal	1245	100%

Scholen

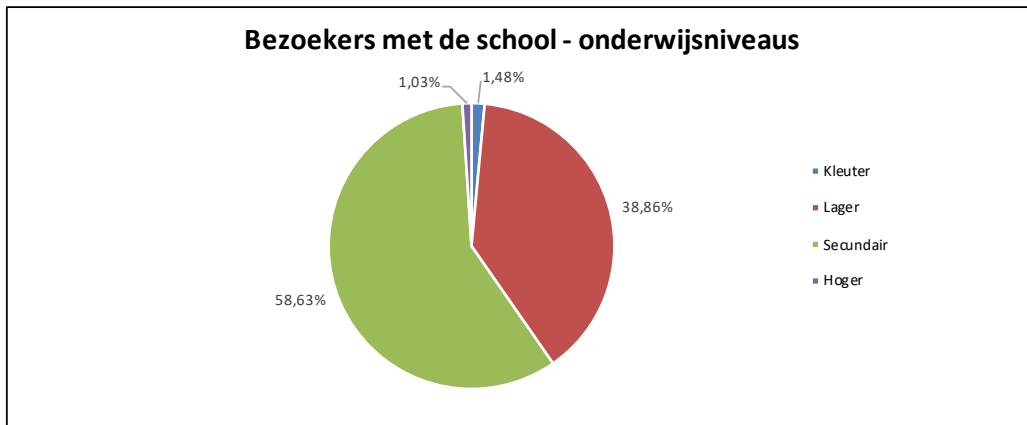
Bezoekers met de school - tentoonstellingstype	Aantal	Percentage
Permanente tentoonstelling 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein'	21745	100,00%
Totaal	21745	100,00%

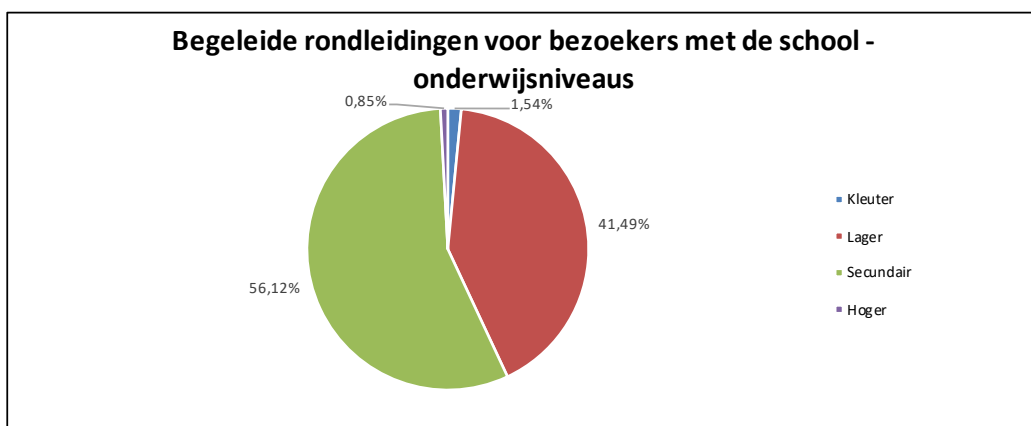
Begeleide rondleidingen voor bezoekers met de school	Aantal	Percentage
Permanente tentoonstelling - rondleiding met gids	1299	100,00%
Totaal	1299	100,00%

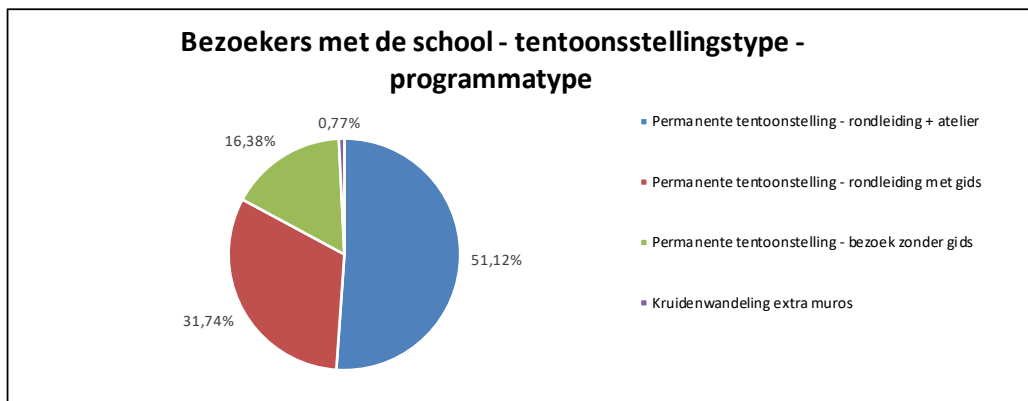
Bezoekers met de school - onderwijsniveaus	Aantal	Percentage
Kleuter	321	1,48%
Lager	8451	38,86%
Secundair	12750	58,63%
Hoger	223	1,03%
Totaal	21745	100,00%

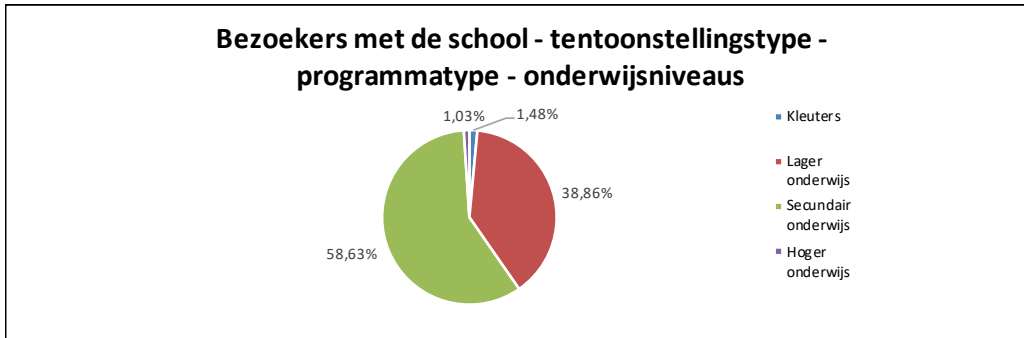
Begeleide rondleidingen voor bezoekers met de school - onderwijsniveaus	Aantal	Percentage
Kleuter - rondleidingen met gids	20	1,54%
Lager - rondleidingen met gids	539	41,49%
Secundair - rondleidingen met gids	729	56,12%
Hoger - rondleidingen met gids	11	0,85%
Totaal	1299	100,00%

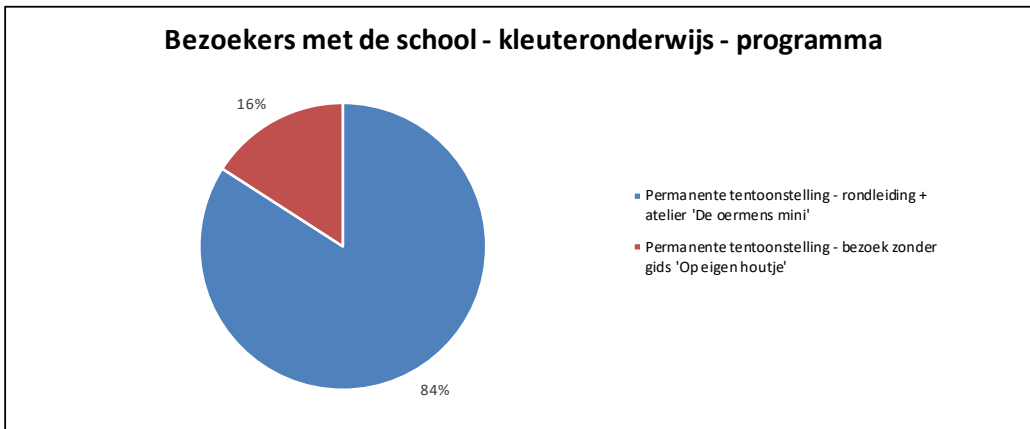
Bezoekers met de school - tentoonstellingstype - programmatype	Aantal	Percentage
Permanente tentoonstelling - rondleiding + atelier	11115	51,12%
Permanente tentoonstelling - rondleiding met gids	6902	31,74%
Permanente tentoonstelling - bezoek zonder gids	3561	16,38%
Kruidenwandeling extra muros	167	0,77%
Totaal	21745	100,00%

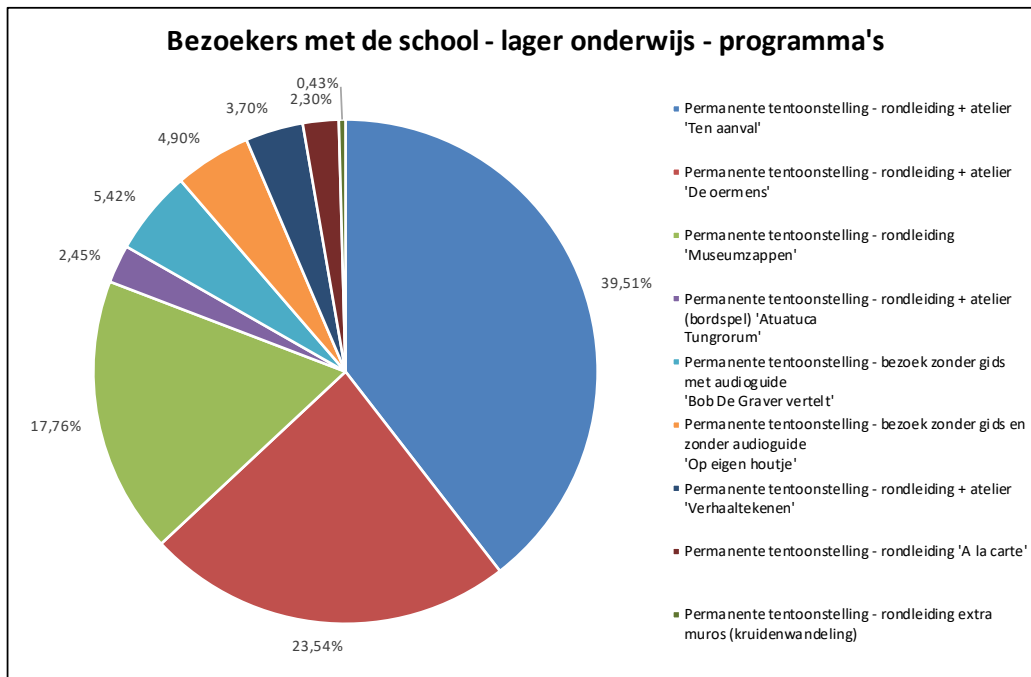
Bezoekers met de school - tentoonstellingstype - programmatype - onderwijsniveau						
	Kleuters	Lager onderwijs	Secundair onderwijs	Hoger onderwijs	Totaal	Percentage
Permanente tentoonstelling - rondleiding met gids		1695	5013	194	6902	31,74%
Permanente tentoonstelling - rondleiding met atelier	270	5848	4997		11115	51,12%
Kruidenwandeling extra muros		36	131		167	0,77%
Permanente tentoonstelling - bezoek zonder gids	51	872	2609	29	3561	16,38%
Totaal	321	8451	12750	223	21745	100,00%

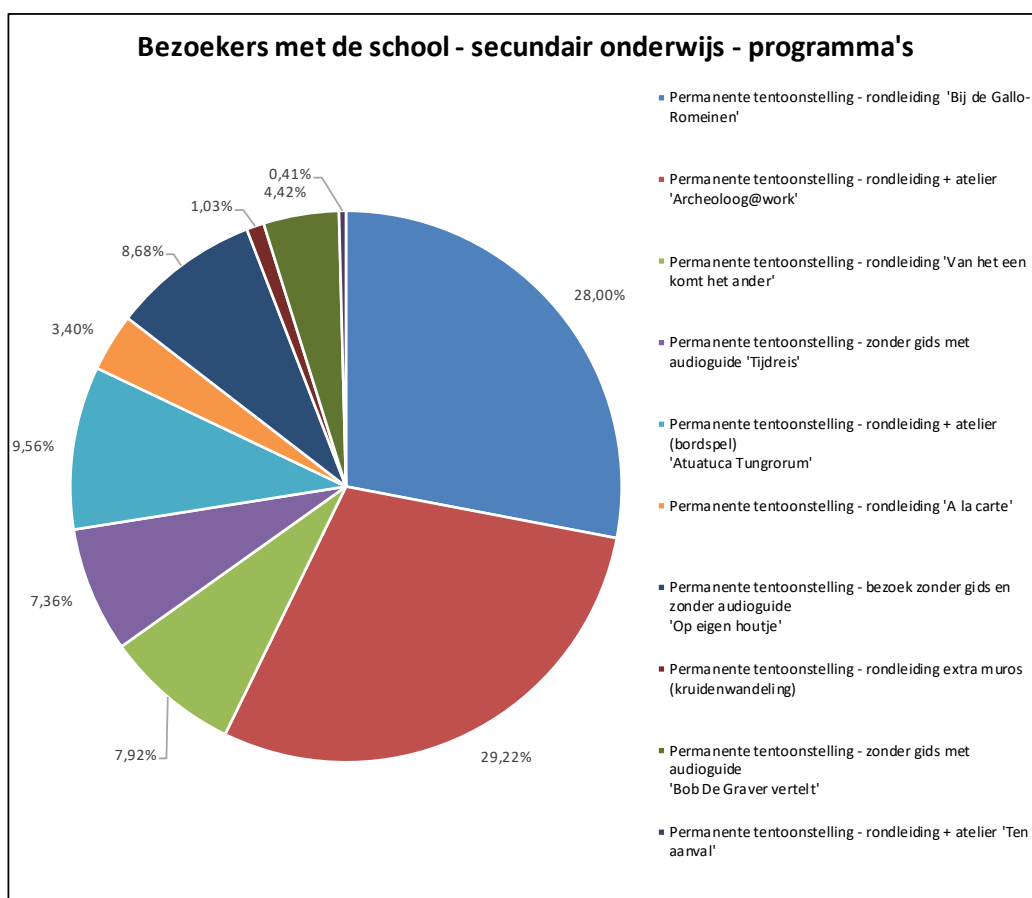
Bezoekers met de school - kleuteronderwijs - programma	Bezoekers	Percentage
Permanente tentoonstelling - rondleiding + atelier 'De oermens mini'	270	84%
Permanente tentoonstelling - bezoek zonder gids 'Op eigen houtje'	51	16%
Totaal	321	100%

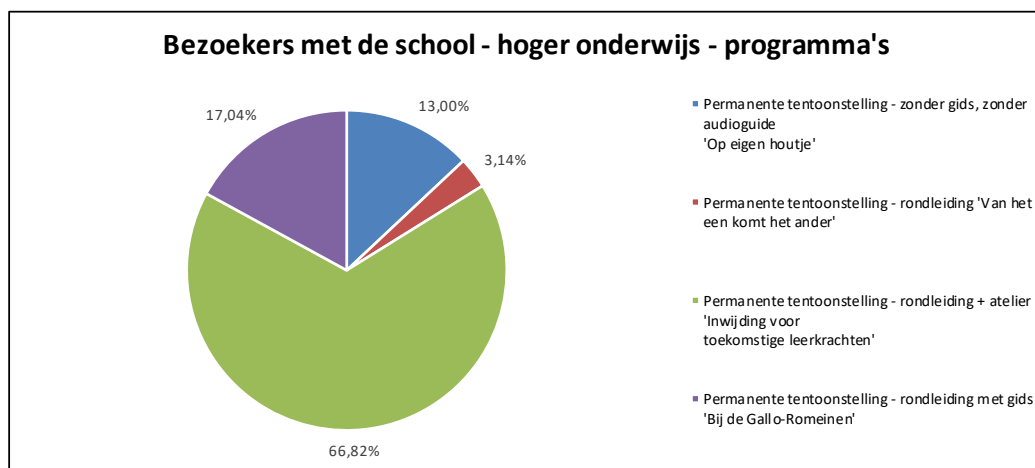
Bezoekers met de school - lager onderwijs - programma's	Aantal	Percentage
Permanente tentoonstelling - rondleiding + atelier 'Ten aanval'	3339	39,51%
Permanente tentoonstelling - rondleiding + atelier 'De oermens'	1989	23,54%
Permanente tentoonstelling - rondleiding 'Museumzappen'	1501	17,76%
Permanente tentoonstelling - rondleiding + atelier (bordspel) 'Atuatuca Tungrorum'	207	2,45%
Permanente tentoonstelling - bezoek zonder gids met audioguide 'Bob De Graver vertelt'	458	5,42%
Permanente tentoonstelling - bezoek zonder gids en zonder audioguide 'Op eigen houtje'	414	4,90%
Permanente tentoonstelling - rondleiding + atelier 'Verhaaltekenen'	313	3,70%
Permanente tentoonstelling - rondleiding 'A la carte'	194	2,30%
Permanente tentoonstelling - rondleiding extra muros (kruidenwandeling)	36	0,43%
Totaal	8451	100%

Bezoekers met de school - secundair onderwijs - programma's	Aantal	Percentage
Permanente tentoonstelling - rondleiding 'Bij de Gallo-Romeinen'	3570	28,00%
Permanente tentoonstelling - rondleiding + atelier 'Archeoloog@work'	3726	29,22%
Permanente tentoonstelling - rondleiding 'Van het een komt het ander'	1010	7,92%
Permanente tentoonstelling - zonder gids met audioguide 'Tijdreis'	938	7,36%
Permanente tentoonstelling - rondleiding + atelier (bordspel) 'Atuatuca Tungrorum'	1219	9,56%
Permanente tentoonstelling - rondleiding 'A la carte'	433	3,40%
Permanente tentoonstelling - bezoek zonder gids en zonder audioguide 'Op eigen houtje'	1107	8,68%
Permanente tentoonstelling - rondleiding extra muros (kruidenwandeling)	131	1,03%
Permanente tentoonstelling - zonder gids met audioguide 'Bob De Graver vertelt'	564	4,42%
Permanente tentoonstelling - rondleiding + atelier 'Ten aanval'	52	0,41%
Totaal	12750	100%

Bezoekers met de school - hoger onderwijs - programma's	Aantal	Percentage
Permanente tentoonstelling - zonder gids, zonder audioguide 'Op eigen houtje'	29	13,00%
Permanente tentoonstelling - rondleiding 'Van het een komt het ander'	7	3,14%
Permanente tentoonstelling - rondleiding + atelier 'Inwijding voor toekomstige leerkrachten'	149	66,82%
Permanente tentoonstelling - rondleiding met gids 'Bij de Gallo-Romeinen'	38	17,04%
Totaal	223	100%

Bezoekerskleuteronderwijs - programma's

Kleuteronderwijs - programma's	Kleuters	Leer krachten	Totaal
PT - rondleiding + atelier 'Oermens-mini'	254	16	270
PT - bezoek zonder gids en zonder audioguide 'Op eigen houtje'	40	11	51
Totaal	294	27	321

Bezoekers lager onderwijs - programma's per leerjaar

Lager onderwijs - programma's	1e lj	2e lj	3e lj	4 lj	5e lj	6 lj	BULO	Leer-krachten	Totaal
PT - rondleiding 'Museumzappen'			45	245	816	273		122	1501
PT - rondleiding 'A La Carte'					119	59		16	194
PT - rondleiding + atelier 'Ten aanval'			171	781	1495	621		271	3339
PT - rondleiding + atelier 'Atuatuca Tungrorum'						196		11	207
PT - rondleiding + atelier 'De oermens'	253	191	181	408	542	201	20	193	1989
PT - rondleiding + atelier 'Verhaaltekenen'			86	103	47	57		20	313
PT - bezoek zonder gids , met audioguide 'Bob De Graver vertelt'			61	49	72	201	24	51	458
PT - bezoek zonder gids, zonder audioguide 'Op eigen houtje'			28	27	277	35	12	35	414
Kruidenwandeling extra muros						33		3	36
Totaal	253	191	572	1613	3368	1676	56	722	8451
Percentage per leerjaar	2,99%	2,26%	6,77%	19,09%	39,85%	19,83%	0,66%	8,54%	100,00%

Bezoekers met de school - secundair onderwijs - programma's per leerjaar

Secundair onderwijs - programma's	1A	1B	S01 buitenland	2A	2B	S02 buitenland	AS03	KS03	TS03	BS03	S03 buitenland	AS04	KS04	TS04
PT - rondleiding 'Van het een komt het ander'	97		19	353	83	43	37		12	56	6	25		26
PT - rondleiding 'Ala carte'	175		23	45		34						63		
PT - rondleiding 'Bij de Gallo-Romeinen'	211	19		1673		7	876		36		71	294		
PT - rondleiding + atelier 'Archeoloog@work'	519		61	2629	10	8	63				133			
PT - rondleiding + atelier 'Ten aanval'		41												
PT - rondleiding + atelier 'Atuatuca Tungrorum'	477	17	18	441	39	74	48							
Kruidentwandeling extramuros	98	8					8							
PT - bezoek zonder gids met audioguide	41		41	239		23					37	47		
PT - bezoek zonder gids zonder audioguide	219	17		475		73	31			32	11	89		26
PT - bezoek zonder gids 'Tijdreis'	48			296	27		103		190		41	20		
Totaal	1885	102	162	6151	159	262	1166		238	88	299	538		52
Percentage per leerjaar/graad	14,78%	0,80%	1,27%	48,24%	1,25%	2,05%	9,15%		1,87%	0,69%	2,35%	4,22%		0,41%

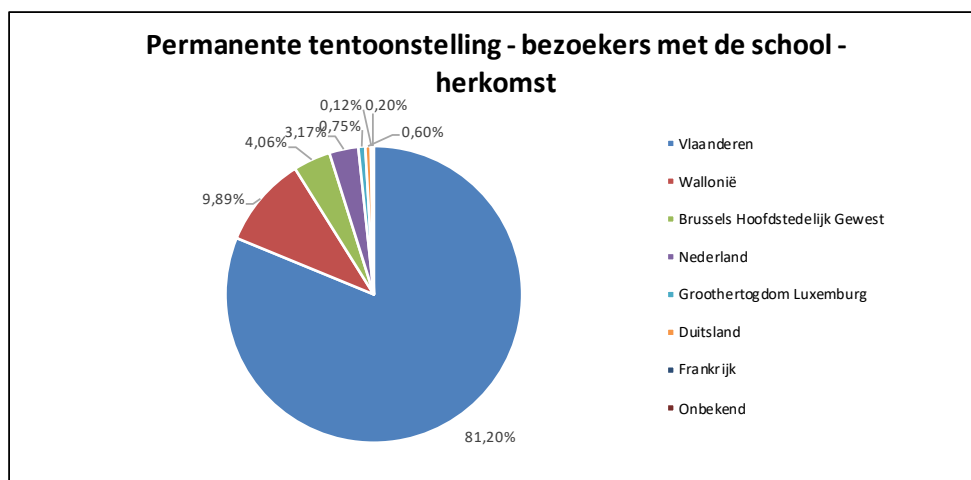
Bezoekers met de school - secundair onderwijs - programma's per leerjaar

Secundair onderwijs- programma's	B04	S04 buitenland	A05	T05	B05	S05 buitenland	A06	I06	T06	B06	S06 buitenland	B06	Leer- krachten	Totaal
PT - rondleiding 'Van het een komt het ander'	62					41	38					28	84	1010
PT - rondleiding 'Alacarte'							42					17	34	433
PT - rondleiding 'Bij de Gallo-Romeinen'		14	19			27	31				15		277	3570
PT - rondleiding + atelier 'Archeoloog@work'												14	289	3726
PT - rondleiding + atelier 'Een aanval'													11	52
PT - rondleiding + atelier 'Atuataca Tungorum'							7						98	1219
Kruidentwandeling extramuros													17	131
PT - bezoek zonder gids met audioguide	19	19				33					39		26	564
PT - bezoek zonder gids zonder audioguide		18	19			39	17						41	1107
PT - bezoek zonder gids 'Tijdreis'	31	7	27			43	21				8	8	68	938
Totaal	112	58	65			183	156				62	67	945	12750
Percentage per leerjaar/graad	0,88%	0,45%	0,51%			1,44%	1,22%				0,49%	0,53%	7,41%	100,00%

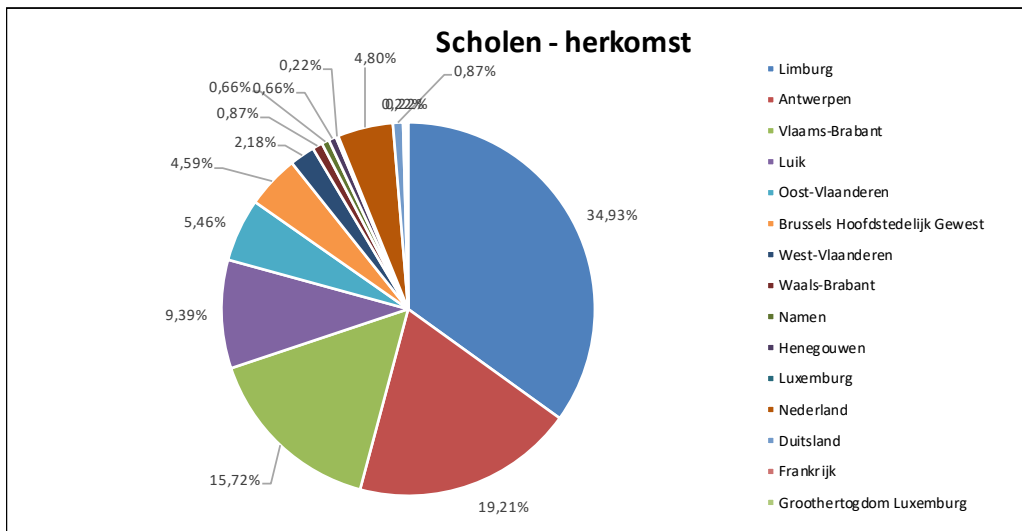
Scholen - herkomst

Permanente tentoonstelling - bezoekers met de school - herkomst	Aantal	Percentage
Limburg	6254	28,76%
Antwerpen	5585	25,68%
Vlaams-Brabant	4110	18,90%
Luik	1560	7,17%
Oost-Vlaanderen	1303	5,99%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	883	4,06%
West-Vlaanderen	406	1,87%
Henegouwen	262	1,20%
Waals-Brabant	238	1,09%
Namen	46	0,21%
Luxemburg	45	0,21%
Nederland	689	3,17%
Groothertogdom Luxemburg	164	0,75%
Duitsland	130	0,60%
Frankrijk	27	0,12%
Onbekend	43	0,20%
Totaal	21745	100%

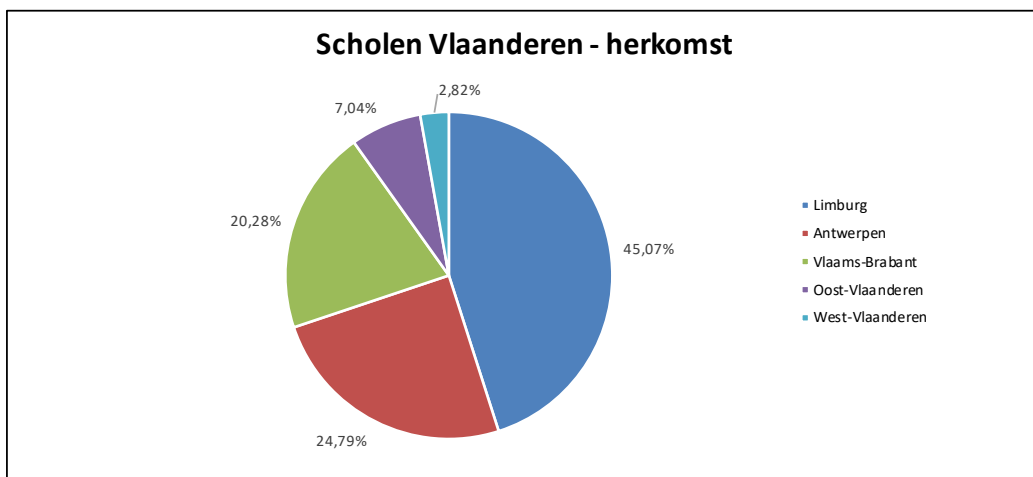
Permanente tentoonstelling - bezoekers met de school - herkomst	Aantal	Percentage
Vlaanderen	17658	81,20%
Wallonië	2151	9,89%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	883	4,06%
Nederland	689	3,17%
Groothertogdom Luxemburg	164	0,75%
Duitsland	130	0,60%
Frankrijk	27	0,12%
Onbekend	43	0,20%
Totaal	21745	100%

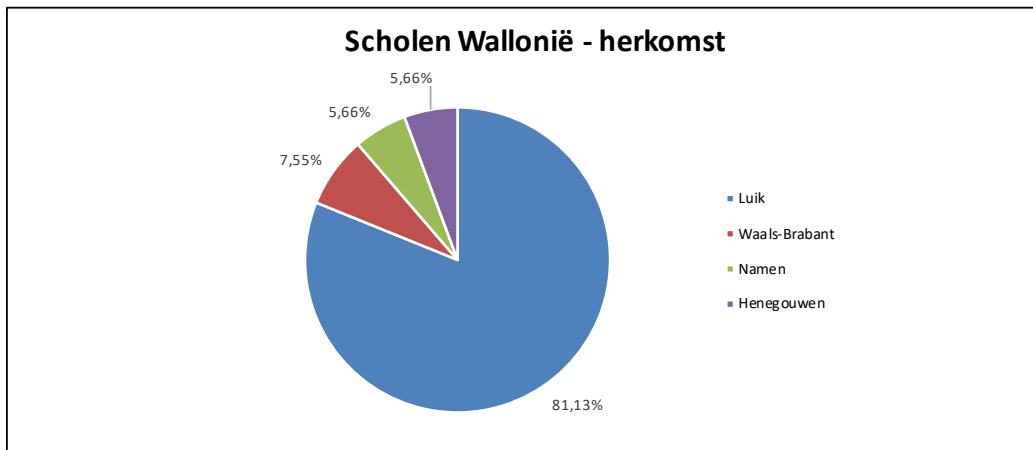
Scholen - herkomst	Aantal	Percentage
Limburg	160	34,93%
Antwerpen	88	19,21%
Vlaams-Brabant	72	15,72%
Luik	43	9,39%
Oost-Vlaanderen	25	5,46%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	21	4,59%
West-Vlaanderen	10	2,18%
Waals-Brabant	4	0,87%
Namen	3	0,66%
Henegouwen	3	0,66%
Luxemburg	1	0,22%
Nederland	22	4,80%
Duitsland	4	0,87%
Frankrijk	1	0,22%
Groothertogdom Luxemburg	1	0,22%
Totaal	458	100%

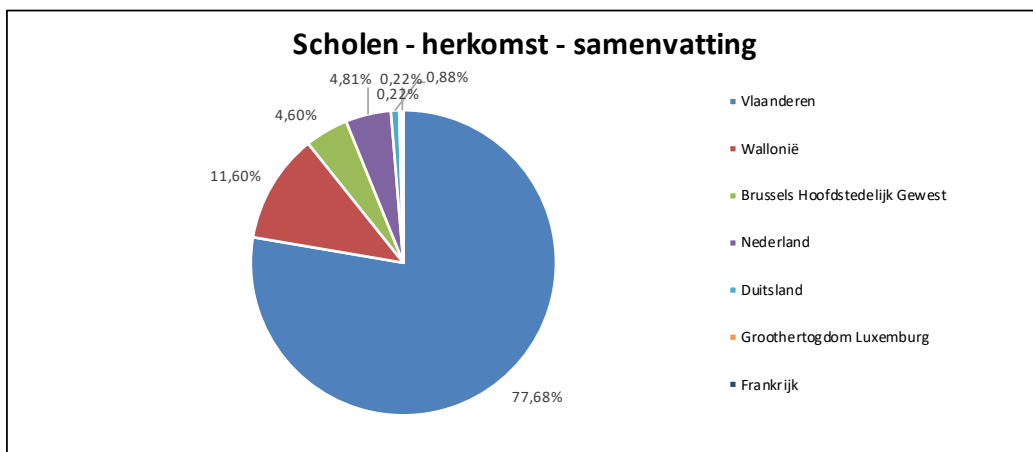
Scholen Vlaanderen - herkomst	Aantal	Percentage
Limburg	160	45,07%
Antwerpen	88	24,79%
Vlaams-Brabant	72	20,28%
Oost-Vlaanderen	25	7,04%
West-Vlaanderen	10	2,82%
Totaal	355	100%

Scholen Wallonië - herkomst	Aantal	Percentage
Luik	43	81,13%
Waals-Brabant	4	7,55%
Namen	3	5,66%
Henegouwen	3	5,66%
Totaal	53	100%

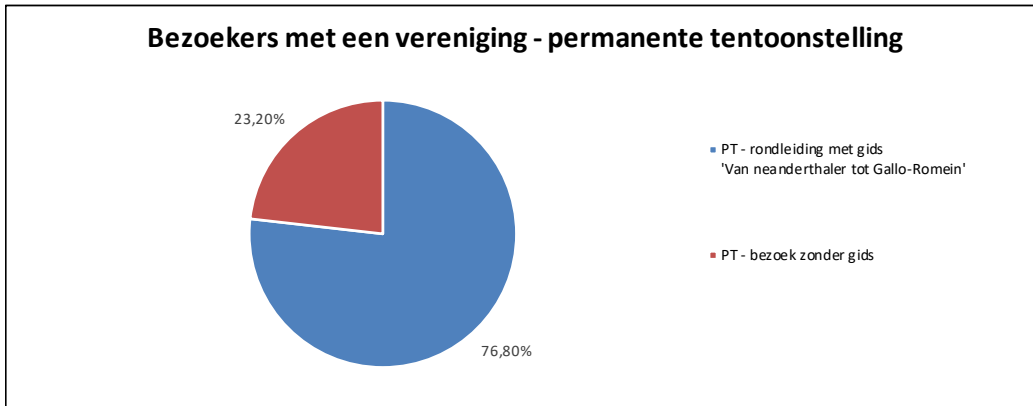

Scholen - herkomst - samenvatting	Aantal	Percentage
Vlaanderen	355	77,68%
Wallonië	53	11,60%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	21	4,60%
Nederland	22	4,81%
Duitsland	4	0,88%
Groothertogdom Luxemburg	1	0,22%
Frankrijk	1	0,22%
Totaal	457	100%

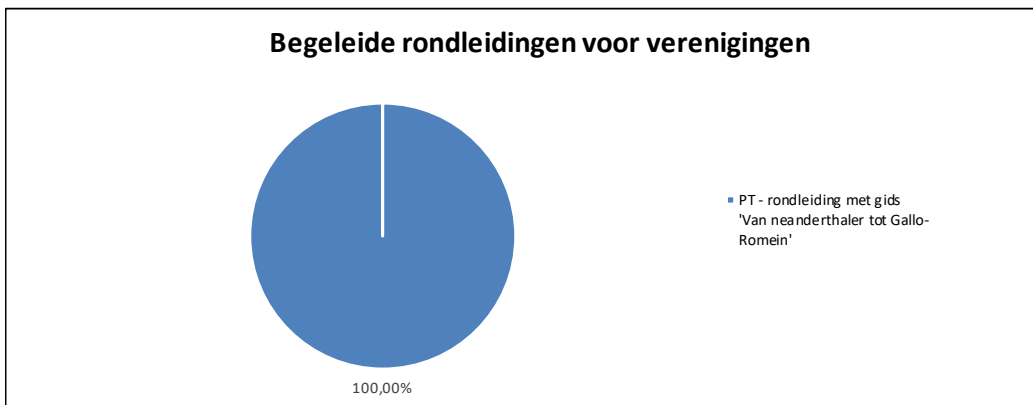

Verenigingen

Bezoekers met een vereniging - permanente tentoonstelling	Aantal	Percentage
Permanente tentoonstelling - rondleiding met gids 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein'	1325	76,55%
Permanente tentoonstelling - bezoek zonder gids	406	23,45%
Totaal	1731	100%

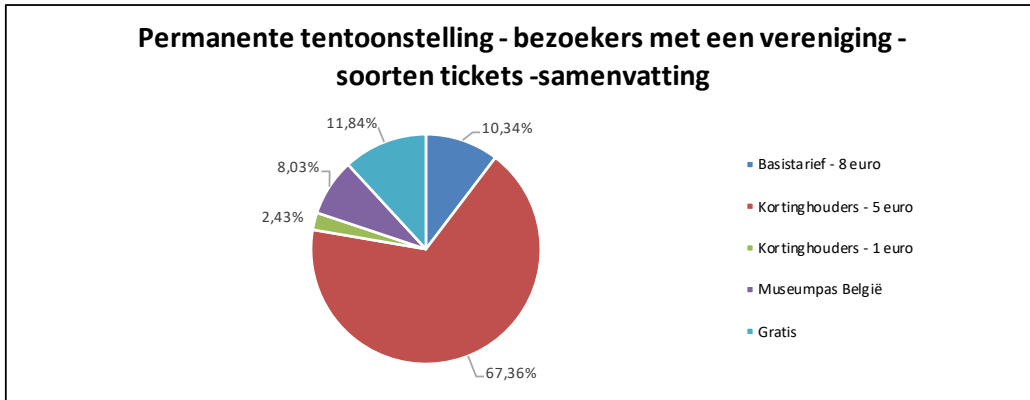

Begeleide rondleidingen voor verenigingen	Aantal	Percentage
Permanente tentoonstelling - rondleiding met gids 'Van neanderthaler tot Gallo-Romein'	89	100,00%
Totaal	89	100%

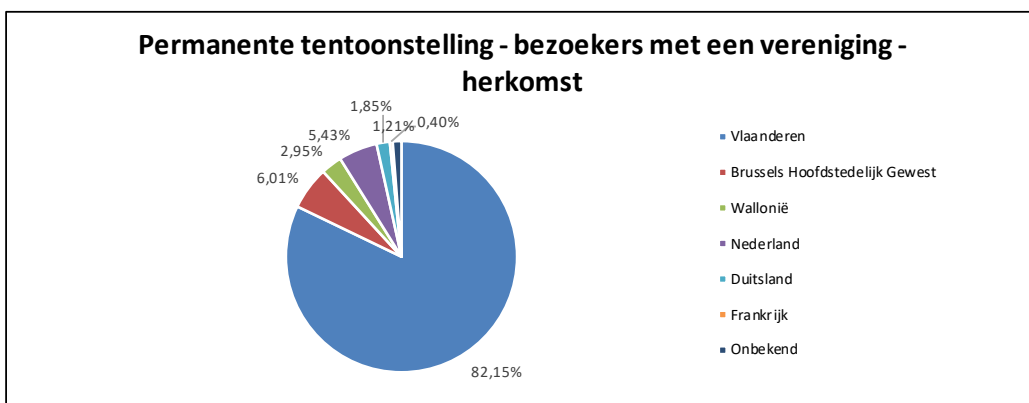
Permanente tentoonstelling - bezoekers met een vereniging - soorten tickets - overzicht	Aantal	Percentage
Basistarief - 8 euro		
Volwassenen 19-65 jaar	179	10,34%
<i>Subtotaal</i>	<i>179</i>	
Kortinghouders - 5 euro		
Volwassenen 65+	832	48,06%
Rechthebbenden volumekorting	306	17,68%
Leerkrachten Vlaanderen	17	0,98%
Mensen met een handicap	9	0,52%
Studenten	2	0,12%
<i>Subtotaal</i>	<i>1166</i>	
Kortinghouders - 1 euro		
Kinderen 4-18 jaar	42	2,43%
<i>Subtotaal</i>	<i>42</i>	
Museumpas België		
Houders Museumpas België	139	8,03%
<i>Subtotaal</i>	<i>139</i>	
Gratis		
Rechthebbenden 'Iedereen Verdient Vakantie'	148	8,55%
Begeleiders mensen met een handicap	53	3,06%
ICOM-kaarhouders	3	0,17%
Kinderen 0-3 jaar	1	0,06%
<i>Subtotaal</i>	<i>205</i>	
Totaal	1731	100,00%

Permanente tentoonstelling - bezoekers met een vereniging - soorten tickets - samenvatting	Aantal	Percentage
Basistarief - 8 euro	179	10,34%
Kortinghouders - 5 euro	1166	67,36%
Kortinghouders - 1 euro	42	2,43%
Museumpas België	139	8,03%
Gratis	205	11,84%
Totaal	1731	100,00%

Permanente tentoonstelling - bezoekers met een vereniging - herkomst	Aantal	Percentage
Limburg	588	33,97%
Antwerpen	337	19,47%
Vlaams-Brabant	218	12,59%
Oost-Vlaanderen	148	8,55%
West-Vlaanderen	131	7,57%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	104	6,01%
Luik	25	1,44%
Waals-Brabant	17	0,98%
Namen	9	0,52%
Nederland	94	5,43%
Duitsland	32	1,85%
Frankrijk	7	0,40%
Onbekend	21	1,21%
Totaal	1731	100%

Permanente tentoonstelling - bezoekers met een vereniging - herkomst	Aantal	Percentage
Vlaanderen	1422	82,15%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	104	6,01%
Wallonië	51	2,95%
Nederland	94	5,43%
Duitsland	32	1,85%
Frankrijk	7	0,40%
Onbekend	21	1,21%
Totaal	1731	100%

Gallo-Romeins Museum
Museumkwartier 5, 3700 Tongeren-Borgloon
info@galloromeinsmuseum.be
+ 32 (0)12 67 03 30

Verantwoordelijke uitgever: Stad Tongeren-Borgloon, AC Praetorium, Maastrichterstraat 10, 3700 Tongeren-Borgloon.

